

คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช

นางสาวสุดา หัสสภาคณ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2462-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ADDRESS TERMS IN TEOCHIU USED BY SINO-THAIS IN YAOWARAT

Miss Suda Hassaphanu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2462-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์	คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเขาวราช
โดย	นางสาว สุดา หัสสภานุ
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)	-

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดาพรรณ หงส์ถาวรภัก)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุดา หัสสภานู : คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช.

(ADDRESS TERMS IN TEOCHIU USED BY SINO THAIS IN YAOWARAT)

อ. ที่ปรึกษา: รศ.ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 102 หน้า. ISBN 974-17-2462-4.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช และศึกษาอิทธิพลของความสัมพันธ์แบบต่างๆ ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่มีต่อการใช้คำเรียกขาน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของคำเรียกขานกับอายุของผู้พูด ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตการณ์สนทนาของคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช

ผู้วิจัยพบว่าคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนแรกที่อยู่ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ได้แก่ คำนำหน้า คือ /?a:/ อีกส่วนเป็นส่วนที่ต้องมีเสมอ ได้แก่ สรรพนาม คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง หรือ ชื่อ

รูปแบบคำเรียกขานที่พบมี 13 รูปแบบ เป็นรูปแบบที่ไม่มี /?a:/ ปรากฏเป็นส่วนประกอบนำหน้า 7 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเดี่ยวดังที่กล่าวแล้ว 4 รูปแบบ และรูปแบบผสม 3 รูปแบบคือ สรรพนาม+ชื่อ คำเรียกญาติ+ชื่อ และ อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ ที่เหลือเป็นรูปแบบผสมที่มี /?a:/ ปรากฏเป็นส่วนประกอบนำหน้าอีก 6 รูปแบบ ทั้งนี้ไม่พบ /?a:/ ปรากฏนำหน้า อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง 3 แบบ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสมมูล แบบไม่สมมูล และแบบเป็นกลางพบว่า คำเรียกญาติ ใช้เป็นคำเรียกขานมากที่สุดในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล (ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย) และในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง (ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ) สำหรับในความสัมพันธ์แบบสมมูล (ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน) ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด รองลงมาคือ คำเรียกญาติ ผู้วิจัยสรุปว่าการใช้คำเรียกขานดังกล่าวมีความเคารพและความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนด กล่าวคือ หากผู้พูดรู้สึกสนิทสนมกับผู้ฟังมากจะใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขาน แต่ถ้าผู้พูดรู้สึกเคารพผู้ฟังมากจะใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขาน

จากการศึกษาการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูดทำให้เห็นว่าแนวโน้มการใช้รูปแบบคำเรียกขานที่มีคำนำหน้า /?a:/ เป็นส่วนประกอบมีจำนวนลดลงในผู้พูดอายุน้อย แสดงว่าผู้พูดอายุน้อยให้ความสำคัญกับการใช้คำนำหน้า ลดน้อยลง สำหรับเรื่องอิทธิพลของภาษาไทยที่มีต่อภาษาจีนแต้จิ๋ว ผู้วิจัยพบว่าการใช้คำเรียกขานในผู้พูดอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าการใช้คำเรียกขานในผู้พูดอายุมาก ซึ่งแสดงออกโดยการรับรูปแบบคำเรียกขานไทยเข้ามาใช้ เช่น สรรพนาม และ สรรพนาม+ชื่อ

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2545

4380192322 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD: address terms / kinship terms / pronominals / Teochiu
 SUDA HASSAPHANU : ADDRESS TERMS IN TEOCHIU USED
 BY SINO-THAIS IN YAOWARAT. THESIS ADVISOR :
 ASSOC. PROF. AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D., 102 pp.
 ISBN 974-17-2462-4.

The purpose of this thesis is to analyse the forms of address in Teochiu used by Sino-Thais in Yaowarat and study the influence of the relationship between the speaker and the addressee and the age of the speaker on the use of the address terms. The data were collected by observing conversations among Sino-Thais in Yaowarat.

I found that an address term in Teochiu consists of two parts. The first part is the particle /?a:/, which is optional. The other part is pronominal, kinship term, occupation/title or name, which is obligatory.

The analysis shows that there are 13 forms of address in Teochiu; seven of them do not have the particle /?a:/ : pronominal, kinship term, occupation/title, name, pronominal+name, kinship term+name and occupation/title+name. The rest are forms that contain the partical /?a:/. However, the form occupation+name is not found to occur with /?a:/

Concerning the use of address terms according to the relationship between the speaker and the addressee, I concentrated on the reciprocal, non-reciprocal and neutral relationships and found that the kinship term is used most in non-reciprocal relationship (between elder relatives and younger relatives) and in neutral relationship (between the seller and the customer). In reciprocal relationship (between friends), the name is used most, the second is the kinship term. I conclude that respect and intimacy are factors that control the choice of address terms. If the speaker feels respect to the addressee, he/she will use a kinship term. If he/she feels intimate with the addressee, he/she will use a name.

Regarding the use of address terms according to the age of the speaker, I found that the forms of address containing the partical /?a:/ tend to decrease because they occur less frequently in the younger group's speech than the older group's. As for the influence of Thai on Teochiu, I found that the address terms used by the younger speaker are affected by Thai more than those used by the older speaker. The influence can be seen in the adoption of Thai forms of address, such as the pronoun /khun/ and /khun/+name.

Department Linguistics Student's signature.....

Field of study Linguistics Advisor's signature.....

Academic year 2002

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ก็ด้วยความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจากหลายๆ ท่าน ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณมายังท่านเหล่านี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และขัดเกลาสำนวนภาษาในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความทุ่มเทเอาใจใส่เป็นอย่างมาก พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ติงศภักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ ที่ให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณนางดวงสมร พงศ์พลาญชัย และบรรดาญาติพี่น้องที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งนางสาวรวัน อิศรเสนา ที่สละเวลาไปช่วยผู้วิจัยเก็บข้อมูล ตลอดจนเพื่อนๆ ชาวภาษาศาสตร์ทุกคนที่ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

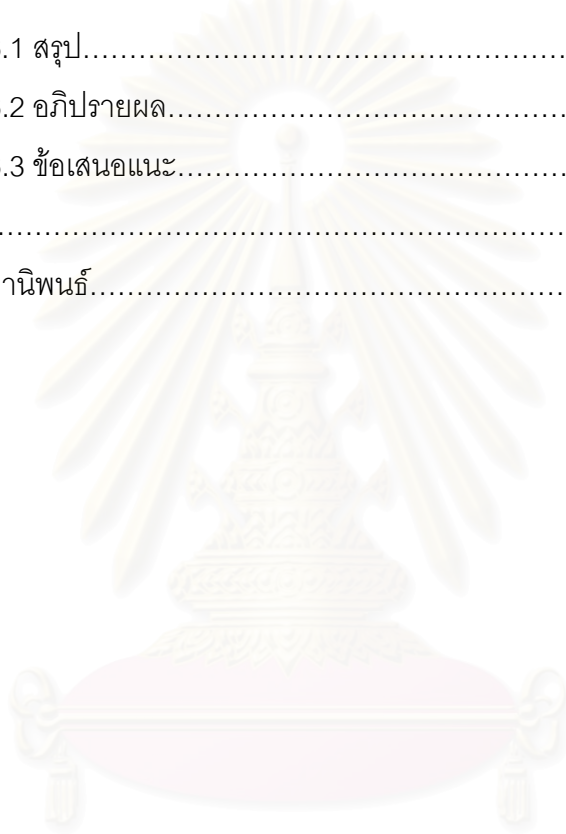
หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 สมมติฐาน.....	2
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.4.1 กลุ่มประชากรตัวอย่าง	3
1.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล.....	3
1.5 การวิเคราะห์.....	8
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	10
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	11
2.1 คำเรียกขาน.....	11
2.1.1 ความหมายของคำเรียกขาน.....	12
2.1.2 โครงสร้างของคำเรียกขาน.....	12
2.1.3 การใช้คำเรียกขาน.....	13
2.1.3.1 การใช้คำเรียกขานกับปัจจัยทางสังคม.....	13
2.1.3.2 การใช้คำเรียกขานกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม.....	17

2.2 คำสรรพนาม.....	18
2.2.1 ความหมายของคำสรรพนาม.....	18
2.2.2 ประเภทของคำสรรพนาม.....	19
2.2.3 การใช้คำสรรพนาม.....	20
2.2.3.1 การใช้คำสรรพนามกับปัจจัยทางสังคม.....	20
2.2.3.2 การใช้คำสรรพนามกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม.....	22
2.3 การเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ของภาษา.....	23
2.3.1 ความหมายของการเปลี่ยนแปลงของภาษา.....	24
2.3.2 การเปลี่ยนแปลงของภาษากับอายุของผู้พูด.....	24
2.4 ประวัติความเป็นมาของชาวจีนแต่จิว.....	26
2.4.1 การอพยพของชาวจีนแต่จิวมายังประเทศไทย.....	26
2.4.2 ปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย.....	27
2.4.2.1 ปัจจัยผลักดันให้ชาวจีนอพยพออกจากประเทศจีน.....	27
2.4.2.2 ปัจจัยดึงดูดให้ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย.....	28
2.4.3 ความเป็นมาของชุมชนเยาวราชในประเทศไทย.....	28
3 โครงสร้างและรูปแบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว.....	30
3.1 ส่วนประกอบของคำเรียกขาน.....	30
3.1.1 ชื่อ.....	31
3.1.2 คำเรียกญาติ.....	32
3.1.3 อาชีพ/ตำแหน่ง.....	32
3.1.4 สรรพนาม.....	32
3.1.5 คำนำหน้า.....	33
3.2 โครงสร้างของคำเรียกขาน.....	33
3.3 รูปแบบคำเรียกขาน.....	34
3.3.1 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบเพียงส่วนเดียว.....	34
3.3.2 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน.....	36
3.3.3 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน.....	39

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	ณ หน้า
	3.4 ความถี่ของการใช้คำเรียกขาน.....	40
	3.4.1 ความถี่ของคำเรียกขานแต่ละประเภท.....	40
	3.4.2 คำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ.....	41
	3.4.3 คำเรียกขานประเภท คำนำหน้า+คำเรียกญาติ.....	45
	3.4.4 คำเรียกขานประเภท คำเรียกญาติ+ชื่อ.....	46
	3.4.5 คำเรียกขานประเภทสรรพนาม.....	47
	3.5 สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว	48
4	การแปรของรูปแบบคำเรียกขานตามบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟัง.....	50
	4.1 คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์แบบสมมูล.....	50
	4.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยเพื่อน.....	50
	4.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยคนรู้จัก.....	53
	4.1.3 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยคนไม่รู้จัก.....	55
	4.2 คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล.....	58
	4.2.1 คำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย.....	58
	4.2.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้ใหญ่.....	59
	4.2.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้น้อย.....	59
	4.3 คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง.....	62
	4.3.1 คำเรียกขานที่ใช้โดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการ.....	62
	4.3.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้ให้บริการ.....	63
	4.3.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้รับบริการ.....	63
	4.4 สรุปการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง.....	65
5	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามอายุของผู้พูด.....	68
	5.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก.....	68
	5.1.1 ความถี่ของคำเรียกขานที่พบมากในผู้พูดอายุน้อย.....	70
	5.1.2 ความถี่ของคำเรียกขานที่พบมากในผู้พูดอายุมาก.....	74
	5.2 การเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขาน.....	77
	5.2.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทย.....	78
	5.2.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อย.....	79

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	ญ หน้า
	5.2.3 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุมาก.....	82
	5.2.4 สรุปรูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อย และผู้พูดอายุมาก.....	84
	5.3 สรุปการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูด.....	85
6	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
	6.1 สรุป.....	87
	6.2 อภิปรายผล.....	96
	6.3 ข้อเสนอแนะ.....	98
	รายการอ้างอิง.....	99
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	102

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.1	แบบฟอร์มในการเก็บข้อมูล.....	4
ตารางที่ 3.1	ความถี่ของการใช้คำเรียกขานและการไม่ใช้คำเรียกขาน.....	31
ตารางที่ 3.2	ความถี่ของคำเรียกขาน 13 รูปแบบ.....	41
ตารางที่ 3.3	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ.....	42
ตารางที่ 3.4	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติ.....	45
ตารางที่ 3.5	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ+ชื่อ.....	46
ตารางที่ 3.6	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทสรรพนาม.....	47
ตารางที่ 4.1	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยเพื่อน.....	51
ตารางที่ 4.2	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยคนรู้จัก.....	53
ตารางที่ 4.3	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยคนไม่รู้จัก.....	55
ตารางที่ 4.4	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย.....	58
ตารางที่ 4.5	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการ.....	62
ตารางที่ 5.1	ความถี่ของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก.....	69
ตารางที่ 5.2	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุน้อย.....	71
ตารางที่ 5.3	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุน้อย...73	
ตารางที่ 5.4	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุมาก.....	74
ตารางที่ 5.5	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุมาก...76	
ตารางที่ 5.6	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทอาชีพ/ตำแหน่งที่พบในผู้พูดอายุน้อย.....	80
ตารางที่ 5.7	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ+ชื่อที่พบในผู้พูดอายุน้อย.....	81
ตารางที่ 5.8	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทอาชีพ/ตำแหน่งที่พบในผู้พูดอายุมาก.....	83
ตารางที่ 5.9	ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ+ชื่อที่พบในผู้พูดอายุมาก.....	83
ตารางที่ 5.10	รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก...84	
ตารางที่ 6.1	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามบทบาทในความสัมพันธ์แบบสมดุล.....	91
ตารางที่ 6.2	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามบทบาทในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล.....	92
ตารางที่ 6.3	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามบทบาทในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง.....	93
ตารางที่ 6.4	รูปแบบคำเรียกขานที่พบมากที่สุดและผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก.....	95

2.1	ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย.....	16
4.1	ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุล.....	57
4.2	ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล.....	61
4.3	ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลและแบบไม่สมดุล.....	66
6.1	ปัจจัยความสนิทสนมที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุล.....	91
6.2	ปัจจัยความเคารพที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล.....	92
6.3	ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขาน ในภาษาจีนแต้จิ๋ว.....	94

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการใช้คำเรียกขานของชาวไทยเชื้อสายแต้จิ๋ว คำเรียกขาน คือ “คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่างๆด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมองเมื่อเปรียบเทียบกับตน”(ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภทิพย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531) การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

ในสังคมไทยมีผลงานที่ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานไว้มากมาย งานวิจัยของ ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภทิพย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ งานวิจัยของวิไลวรรณ เชาวลิต (2535) เรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ ศึกษาการใช้และการแปรของคำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ตามบทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง และต่างก็พบว่าบทบาทของผู้พูดและผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้มีการใช้คำเรียกขานต่างกัน งานวิจัยของจุฑารัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์ (2537) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส ก็พบว่าการใช้คำเรียกขานในทั้งสองภาษาแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยบทบาททางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการแปรของคำเรียกขานที่ใช้ในทั้งสองภาษา เป็นต้น

ผลงานวิจัยข้างต้นต่างศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาใดภาษาหนึ่ง ผู้วิจัยยังไม่พบว่าม้งงานวิจัยใดที่ศึกษาการใช้คำเรียกขานโดยเน้นไปยังกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้สองภาษา อีกทั้งวิธีการเก็บข้อมูลของงานเหล่านี้ก็ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม หรือบทสนทนาจากนวนิยายและเรื่องสั้น ไม่ใช่การเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาคำเรียกขานของชาวจีนแต้จิ๋วที่มีถิ่นฐานที่อยู่อาศัยในประเทศไทย โดยเลือกศึกษาเฉพาะชาวจีนแต้จิ๋วในย่านเยาวราช เพราะเป็นแหล่งที่มีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แม้ว่าคนเหล่านี้จะอาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่ก็ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองไว้โดยส่วนหนึ่งคือการใช้ภาษาจีนแต้จิ๋วในการสื่อสารระหว่างกัน รวมถึงการใช้คำเรียกขานด้วย ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในปัจจุบันการใช้คำเรียกขานของชาวจีนแต้จิ๋วเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยเข้าไปด้วยทำให้เกิดการปนภาษาไทยในภาษาจีนแต้จิ๋ว เนื่องจากการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานทำให้มีการ

สัมผัสภาษาเกิดขึ้น คนเหล่านี้จึงเป็นผู้รู้สองภาษา คือสามารถพูดได้ทั้งภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทย โดยเฉพาะในกลุ่มคนอายุน้อย นอกจากนี้การใช้คำเรียกขานของชาวจีนแต้จิ๋วยังมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอีกด้วย

งานวิจัยนี้จึงเป็นงานบุกเบิกซึ่งมุ่งศึกษารูปแบบการใช้คำเรียกขานของชาวไทยเชื้อสายแต้จิ๋วที่อาศัยอยู่ในย่านเยาวราช จังหวัดกรุงเทพมหานครที่เป็นแหล่งของชาวจีนแต้จิ๋วที่เป็นผู้รู้สองภาษา ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลที่ต่างไปจากผลงานวิจัยที่ผ่านมา คือการสังเกตการใช้คำเรียกขานจากการสนทนาจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้สองภาษาคือภาษาจีนแต้จิ๋วและภาษาไทย เพื่อให้ได้รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏใช้จริง

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 วิเคราะห์ระบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้ในกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช
- 1.2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกขานกับอายุของผู้พูด
- 1.2.3 ศึกษาอิทธิพลของความสัมพันธ์แบบต่างๆ ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่มีต่อการใช้คำเรียกขาน

1.3 สมมติฐาน

- 1.3.1 ลักษณะเด่นของระบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดโดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชคือ มีการใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานมากที่สุด และมีการปนภาษาโดยใช้รูปแบบไทย
- 1.3.2 คำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

1.3.3 ในความสัมพันธ์แบบสมดุล คนไทยซื้อสายจีนในเยาวราชใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ส่วนในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลและแบบเป็นกลางใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 กลุ่มประชากรตัวอย่าง

1.4.1.1 ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำเรียกขานที่ชาวไทยซื้อสายจีนแต่จิวในเยาวราชใช้โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลากชื่อถนนขึ้นมา 1 สาย ถนนสายที่จับฉลากได้คือ ถนนเจริญกรุง ตั้งอยู่ในย่านเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์

1.4.1.2 หลังจากจับฉลากได้ถนนเจริญกรุงแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่บนถนนสายนั้นมา 15 ครัวเรือนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของสมาชิกในแต่ละครัวเรือนดังนี้

- เป็นคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิว
- สมาชิกในแต่ละครัวเรือนจะต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 2 กลุ่มอายุ จากที่

กำหนดไว้ทั้งหมด 4 กลุ่มอายุ คือ

วัยรุ่น	อายุตั้งแต่	12 – 20 ปี
หนุ่มสาว	อายุตั้งแต่	21 – 40 ปี
วัยกลางคน	อายุตั้งแต่	41 – 60 ปี
วัยสูงอายุ	อายุมากกว่า	60 ปีขึ้นไป

- สมาชิกในครัวเรือนสามารถพูดภาษาจีนแต่จิวได้

1.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล

1.4.2.1 การสำรวจเบื้องต้น

ในขั้นตอนแรกของการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกสำรวจสถานที่เก็บข้อมูลเพื่อสังเกตสภาพความเป็นอยู่ทั่วไปของครัวเรือนที่คัดเลือกไว้ เนื่องจากในแต่ละครัวเรือนมีอาชีพค้าขาย เช่น ขายอาหาร ขายเครื่องประดับ ขายเครื่องเรือน เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเข้าไปทำความรู้จักกับสมาชิกในครัวเรือนนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับบริการก่อน โดยการอุดหนุนสินค้าของครัวเรือนนั้นๆ แล้วชวนสนทนาถึงเรื่องราวทั่วไปเกี่ยวกับคนจีน เช่น เรื่องการค้าของคนจีน ความเป็นอยู่ของคนจีน เป็นต้น เพื่อทำความคุ้นเคยกับสมาชิกในแต่ละครัวเรือนก่อน ในการสนทนาผู้วิจัยใช้ภาษา

จีนแต่จีวปนกับภาษาไทย และในขณะเดียวกันก็สังเกตการใช้คำเรียกขานของกลุ่มตัวอย่างอย่างคร่าวๆ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลมาพิจารณาเพื่อจัดทำแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูล

1.4.2.2 การเตรียมแบบฟอร์มบันทึกข้อมูล

เตรียมแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลแบบฟอร์มที่จัดทำขึ้นจะบ่งบอกถึงปัจจัยตัวผู้พูดได้แก่ อายุ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง แบบฟอร์มดังกล่าวมีลักษณะดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 แบบฟอร์มในการเก็บข้อมูล

ผู้พูด											ผู้ฟัง							
อายุ				บทบาท							บทบาท							
ร	นส	กค	ส	ญาติ	ญาติ	พ	คร	คม	ผท	ผร	ญาติ	ญาติ	พ	คร	คม	ผท	ผร	

หมายเหตุ ตัวย่อที่อยู่ในช่องด้านบนมีความหมายดังนี้

<u>ช่องอายุ</u>	ร	หมายถึง	วัยรุ่น
	นส	หมายถึง	หนุ่มสาว
	กค	หมายถึง	วัยกลางคน
	ส	หมายถึง	วัยสูงอายุ
<u>ช่องบทบาท</u>	ญาติ	หมายถึง	ญาติผู้ใหญ่
	ญาติ	หมายถึง	ญาติผู้น้อย
	พ	หมายถึง	เพื่อน
	คร	หมายถึง	คนรู้จัก
	คม	หมายถึง	คนไม่รู้จัก
	ผท	หมายถึง	ผู้ให้บริการ
	ผร	หมายถึง	ผู้รับบริการ

จากแผนภูมิแสดงแบบฟอร์มที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคำเรียกขาน แบ่งออกเป็น 2 ช่อง คือ

ช่องที่ 1 ผู้พูด

ช่องที่ 2 ผู้ฟัง

ทั้งสองช่องเป็นช่องที่ใช้บันทึกสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง ตามลำดับตัวแปรต่างๆ ที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการใช้คำเรียกขาน ได้แก่ อายุผู้พูดและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรเหล่านี้เพื่อต้องการศึกษารายละเอียดของการใช้คำเรียกขานที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรดังกล่าวตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ตัวแปรดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

ก. อายุผู้พูด แยกย่อยออกเป็น 4 ช่องสำหรับ 4 กลุ่มอายุ ได้แก่

วัยรุ่น (ว) อายุตั้งแต่ 12 – 20 ปี

หนุ่มสาว (นส) อายุตั้งแต่ 21 – 40 ปี

วัยกลางคน (กค) อายุตั้งแต่ 41 – 60 ปี

วัยสูงอายุ (ส) อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

ข. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ในที่นี้ผู้วิจัยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) เรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งแบ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังออกเป็นความสัมพันธ์ 3 แบบ คือ

- ความสัมพันธ์แบบสมดุล ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังเท่าเทียมกัน ผู้พูดกับผู้ฟังมองอีกฝ่ายว่ามีบทบาทเหมือนตน ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดบทบาทไว้ดังนี้

เพื่อน (พ) หมายถึง เพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน และเพื่อนร่วมงาน

คนรู้จัก (คร) หมายถึง บุคคลที่เคยพบ เคยรู้จักหรือเคยพูดคุยกัน มีความสนิทสนมกันน้อย

คนไม่รู้จัก (คม) หมายถึง บุคคลที่เพิ่งพบกันครั้งแรก แต่อาจรู้จักชื่อหรือไม่รู้จักชื่อกันมาก่อนก็ได้

- ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้พูดอาจมีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่าผู้ฟังก็ได้ แต่ไม่เท่ากัน ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดบทบาทไว้ดังนี้

ญาติผู้ใหญ่ (ญญ) หมายถึง ญาติที่มีฐานะสูงกว่าทางด้านการศึกษาไล่สายโลหิตเมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูด

ญาติผู้บ่อย (ญาติ) หมายถึง ญาติที่มีฐานะต่ำกว่าทางด้านการศึกษา สืบสายโลหิตเมื่อเปรียบเทียบกับผู้พูด

- ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ถือความสูงกว่าหรือต่ำกว่าของผู้พูดและผู้ฟังเป็นเรื่องสำคัญ หรือเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แสดงชัดเจนว่าผู้พูดหรือผู้ฟังสูงหรือต่ำกว่าอีกฝ่าย ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดบทบาทไว้ดังนี้

ผู้ให้บริการ (ผท) หมายถึง ผู้ที่ประกอบธุรกิจและให้บริการแก่ลูกค้า หรือผู้ซื้อ รวมถึงผู้ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่อกิจกรรมในสถานที่ที่ตนทำงานอยู่

ผู้รับบริการ (ผร) หมายถึง ผู้ที่จ่ายเงินเมื่อได้รับบริการ หรือผู้มาติดต่อกิจกรรมในสถานที่ที่ตนเกี่ยวข้องอยู่

1.4.2.3 การขออนุญาตเก็บข้อมูล

หลังจากผ่านขั้นตอนของการทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างและเตรียมแบบฟอร์มเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยก็บอกกับกลุ่มตัวอย่างว่าผู้วิจัยต้องการศึกษาการดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวจีนแต่จิวเพื่อนำไปประกอบรายงานแล้วจึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยได้นั่งสังเกตการณ์ในครัวเรือนนั้นด้วย

1.4.2.4 การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต

ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้ด้วยวิธีการสังเกตแบบไม่เข้าร่วม โดยผู้วิจัยทำการสังเกตผู้พูดอยู่ข้างๆ ว่าผู้พูดใช้คำเรียกขานเรียกผู้ฟังอย่างไรในการสนทนาครั้งแรกของวันที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล และครั้งแรกที่ผู้วิจัยเห็นว่าผู้พูดกับผู้ฟังสนทนากันก็จะทำการเก็บข้อมูลทันที ข้อมูลที่เก็บผู้วิจัยเลือกเก็บเฉพาะคำเรียกขานที่อยู่ในบริบทของภาษาจีนแต่จิวเท่านั้น แม้ผู้พูดจะพูดทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว แต่ผู้วิจัยเลือกเก็บบทสนทนาที่เป็นภาษาจีนแต่จิว โดยตัวผู้วิจัยเองเป็นคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิว และสามารถเข้าใจภาษาจีนแต่จิวได้ ผู้วิจัยจึงสามารถแยกภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวออก ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างวันที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลดังนี้

วันที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลคือวันที่ 25 มีนาคม 2545 เวลา 10.00 น. ผู้วิจัยเข้าไปในครัวเรือนที่ได้คัดเลือกไว้ ซึ่งครัวเรือนนั้นมีอาชีพค้าขายเครื่องอุปโภคและเครื่องบริโภคนั้น ขณะที่กำลังทำการค้าขายอยู่นั้น ผู้วิจัยก็เข้าไปพูดคุย ซักถามถึงเรื่องการประกอบกิจการค้าขาย ความเป็นอยู่ เป็นต้น และเนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนไทยเชื้อสายจีนจึงสามารถพูดและฟังภาษาจีนแต่จิวได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ภาษาจีนแต่จิวปนภาษาไทยในการสนทนากับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เช่นถามว่าในบ้านอยู่กันกี่คน กิจการที่ทำมีรายได้มากน้อยอย่างไร มีคนช่วยประกอบกิจการ

หรือไม่ เป็นต้น เมื่อรู้สึกว่าจะเกิดความคุ้นเคยกันแล้ว ผู้วิจัยก็ขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างนั้นให้ผู้วิจัยได้นั่งทำการสังเกตเพื่อเก็บข้อมูลไปประกอบรายงานของผู้วิจัยเอง

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยก็เข้าไปนั่งอยู่ข้างๆ เพื่อสังเกตการสนทนาของผู้พูดและผู้ฟัง เมื่อผู้วิจัยเห็นว่ามีคนเดินเข้ามาในครัวเรือนนั้น และมีการสนทนากันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ผู้วิจัยจึงเก็บถ้อยคำสนทนาของผู้พูดและผู้ฟัง โดยเลือกเก็บเฉพาะที่ผู้พูดพูดภาษาจีนแต้จิ๋ว ดังตัวอย่างถ้อยคำสนทนาที่ผู้วิจัยเก็บดังนี้

- (1) ผู้พูด : *Pā: + khím mì: s̄ā: puá: ho: bua'j'*
 อา + คิม หมี่ สาม จาน เสริจ รี่ยัง
- ผู้ฟัง : *Páj ho: lià:w*
 จวน เสริจ แล้ว

หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บถ้อยคำสนทนาของผู้พูดกับผู้ฟังได้แล้วก็ทำการดำเนินการในขั้นต่อไป

1.4.2.5 การบันทึกข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้คำเรียกขานที่ผู้พูดเรียกผู้ฟังแล้วก็ทำการจดบันทึกคำเรียกขานนั้นด้วยมือเป็นตัวอักษรภาษาไทยลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ รวมทั้งบันทึกการสนทนาของผู้พูดและผู้ฟัง โดยบันทึกถ้อยคำสนทนาที่เป็นปริบทภาษาจีนแต้จิ๋วของคำเรียกขานแต่ละคำ ดังตัวอย่าง (1) และจากตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยก็จดบันทึกคำเรียกขานคือ อาคิม ลงในแบบฟอร์มดังกล่าว และบันทึกประโยคที่คำเรียกขานนั้นปรากฏด้วย

1.4.2.6 การสัมภาษณ์

หลังจากที่ผู้วิจัยบันทึกคำเรียกขานและบทสนทนาแล้ว ผู้วิจัยก็ทำการสัมภาษณ์ผู้พูดแบบเป็นกันเอง เพื่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้พูดและผู้ฟังว่าผู้พูดมีอายุเท่าไร และผู้พูดกับผู้ฟังมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อจะได้ทราบอายุของผู้พูด และบทบาทของผู้พูดว่าผู้พูดมีบทบาทเป็นเพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้ให้บริการ หรือผู้รับบริการ แล้วจึงจดบันทึกสถานการณ์ของผู้พูดผู้ฟังลงในแบบฟอร์ม ดังตัวอย่าง (1) หลังจากบันทึกข้อมูลคำเรียกขานแล้วผู้วิจัยก็สอบถามผู้พูดทันทีว่าผู้ที่ผู้พูดสนทนาด้วยเป็นใคร เมื่อได้คำตอบว่าผู้พูดกับผู้ฟังเป็นคนรู้จักกัน จึงบันทึกลงแบบฟอร์มในช่องของผู้พูดและผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก

¹ สัญลักษณ์แสดงเสียงวรรณยุกต์ในภาษาจีนแต้จิ๋ว

วรรณยุกต์กลาง	-	วรรณยุกต์ต่ำขึ้น	✓
วรรณยุกต์ต่ำระดับ	、	วรรณยุกต์สูงระดับ	✓
วรรณยุกต์สูงตก	^	วรรณยุกต์ต่ำตก	✓

1.4.2.7 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บว่าต้องเก็บเป็นระยะเวลาานานเท่าใด แต่กำหนดปริมาณคำเรียกขานเพื่อให้ได้คำเรียกขานที่ได้สัดส่วนในแต่ละกลุ่มอายุและบทบาท ผู้วิจัยจึงกำหนดว่าต้องเก็บให้ได้ประมาณ 10 คำเรียกขานต่อ 1 กลุ่มอายุ ต่อ 1 บทบาท เช่น ผู้วิจัยจัดบันทึกคำเรียกขานได้ 10 คำเรียกขานจากผู้พูดที่เป็นวัยรุ่น มีบทบาทเป็นญาติผู้เยาว์ และ 10 คำเรียกขานจากผู้พูดที่เป็นวัยสูงอายุ มีบทบาทเป็นญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น แต่ความถี่ของคำเรียกขานที่กำหนดไว้ก็มีมากบ้าง น้อยบ้างขึ้นกับการสนทนาอย่างน้อยเท่าใดในแต่ละคร้วเรือน

1.4.2.8 เมื่อได้คำเรียกขานตามสัดส่วนที่กำหนดไว้แล้วจึงเริ่มเก็บข้อมูลในคร้วเรือนถัดไปตามคุณสมบัติที่ตั้งที่กำหนดไว้ใน 1.4.1.2 แล้วทำซ้ำขั้นตอนเดิมตั้งแต่แรกจนได้คำเรียกขานครบทั้ง 15 คร้วเรือน

1.5 การวิเคราะห์

1.5.1 หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำคำเรียกขานที่พบในแต่ละคร้วเรือนมาวิเคราะห์ดูว่ามีคำเรียกขานทั้งหมดกี่รูป

1.5.2 เมื่อวิเคราะห์ได้รูปของคำเรียกขานแล้ว นับความถี่ของแต่ละรูปในแต่ละคร้วเรือน ทำเช่นนี้ไปจนกระทั่งนับความถี่ได้ครบทุกคร้วเรือน เพื่อดูว่ารูปใดปรากฏมากที่สุด เช่น

คร้วเรือนที่ 1 รูปคำที่ได้คือ

tɕê: 'พี่' (เพศหญิง) ปรากฏใช้ 10 ครั้ง

hiā: 'พี่' (เพศชาย) ปรากฏใช้ 8 ครั้ง

คร้วเรือนที่ 2 รูปคำที่ได้คือ

khūn (คุณ) ปรากฏใช้ 5 ครั้ง

tɕê: 'พี่' (เพศหญิง) ปรากฏใช้ 7 ครั้ง

1.5.3 หลังจากทีวิเคราะห์ได้รูปคำและนับความถี่ของแต่ละรูปครบทุกคร้วเรือนแล้ว จึงนำรูปคำและความถี่ที่ได้ในแต่ละคร้วเรือนมารวมกัน เช่น

คร้วเรือนที่ 1 + คร้วเรือนที่ 2 รูปคำที่ได้ทั้งหมดคือ

tɕê: 'พี่' (เพศหญิง) ปรากฏใช้ 17 ครั้ง

hiā: 'พี่' (เพศชาย) ปรากฏใช้ 8 ครั้ง

khūn (คุณ) ปราบกฏใช้ 5 ครั้ง

1.5.4 นำรูปคำที่ได้จากทุกๆ คริวเรือนรวมกันแล้วมาแยกส่วนประกอบ เพื่อสรุปกฎโครงสร้างและรูปแบบทั้งหมดของคำเรียกขาน

1.5.5 นับความถี่ที่เกิดขึ้นของคำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่พบในข้อมูล เพื่อสรุปรูปแบบที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุด

1.5.6 วิเคราะห์ว่าผู้พูดที่อยู่ในแต่ละกลุ่มอายุคือ ผู้พูดที่อยู่ในกลุ่มคนอายุน้อยและผู้พูดที่อยู่ในกลุ่มคนอายุมากมีการใช้รูปแบบคำเรียกขานต่างกันอย่างไรในแง่ระบบและคำที่ใช้ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1.5.6.1 แยกข้อมูลคำเรียกขานออกตามการใช้ของผู้พูดที่อยู่ใน 2 กลุ่มอายุ ได้แก่

- ผู้พูดอายุน้อย คือ ผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 12-40 ปี
- ผู้พูดอายุมาก คือ ผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป

1.5.6.2 วิเคราะห์คำเรียกขานที่ใช้ในแต่ละกลุ่มอายุคือ ผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากกว่ามีทั้งหมดกี่รูป รวมทั้งนับความถี่ของแต่ละรูปเพื่อหารูปที่ปรากฏมากที่สุด

1.5.6.3 วิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่พบในแต่ละกลุ่มอายุคือ ผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากกว่ามีทั้งหมดกี่รูปแบบ รวมทั้งนับความถี่เพื่อหารูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด

1.5.6.4 หลังจากที่ได้รูปคำและรูปแบบของคำเรียกขาน รวมทั้งความถี่ของแต่ละกลุ่มอายุแล้ว จึงนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาเปรียบเทียบเพื่อดูว่าผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากมีการใช้คำเรียกขานต่างกันอย่างไร

1.5.7 วิเคราะห์รูปแบบของคำเรียกขานทั้งหมดเพื่อพิจารณาว่ามีการใช้ต่างกันอย่างไรในความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามลักษณะความสัมพันธ์ 3 แบบที่กำหนดคือ ความสัมพันธ์แบบสมดุลง ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1.5.7.1 แยกข้อมูลคำเรียกขานทั้งหมดที่ได้ออกตามบทบาทที่กำหนดไว้ในแต่ละลักษณะความสัมพันธ์ของผู้พูดกับผู้ฟัง ดังนี้

- ความสัมพันธ์แบบสมดุลง บทบาทที่กำหนดได้แก่
เพื่อน พุดกับ เพื่อน

คนไม่รู้จักรู้ กับ คนไม่รู้จักรู้

- ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล บทบาทที่กำหนดได้แก่

ญาติผู้ใหญ่ พุดกับ ญาติผู้น้อย

ญาติผู้น้อย พุดกับ ญาติผู้ใหญ่

- ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง บทบาทที่กำหนดได้แก่

ผู้ให้บริการ พุดกับ ผู้รับบริการ

ผู้รับบริการ พุดกับ ผู้ให้บริการ

1.5.7.2 หลังจากแยกข้อมูลออกตามบทบาทดังกล่าวแล้ว จึงวิเคราะห์ดูว่าในแต่ละบทบาทมีรูปแบบคำเรียกขานทั้งหมดกี่รูปแบบ และนับความถี่เพื่อหารูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด

1.5.8 สรุปการใช้คำเรียกขานทั้งหมด เพื่อสรุปหาภาพโดยรวมของคำเรียกขานที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราช

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้เห็นอิทธิพลของภาษาไทยที่มีต่อภาษาจีนแต่จิวที่พูดกันในประเทศไทยในปัจจุบัน

1.6.2 สะท้อนให้เห็นสภาพทางสังคม และวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนในปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องคำเรียกขานนั้นมีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น และเนื่องจากผู้วิจัยสนใจเรื่องการใช้คำเรียกขานที่ต่างกันตามอายุของผู้พูด ซึ่งบ่งบอกการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ของภาษา ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้วย อีกส่วนหนึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาวจีนแต่จิวที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังมีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับคำสรรพนามซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับคำเรียกขานในแง่ที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสรรพนามด้วย

ในบทนี้จะแบ่งรายงานผลการทบทวนวรรณกรรมเป็นหัวข้อใหญ่ๆ และเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. คำเรียกขาน
2. คำสรรพนาม
3. การเปลี่ยนแปลงของภาษา
4. ประวัติความเป็นมาของชาวจีนแต่จิว

2.1 คำเรียกขาน

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับคำเรียกขาน ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะภาษาในสังคมไทยที่มีความใกล้เคียงกับภาษาจีนแต่จิว และคำเรียกขานที่เป็นหลักของทฤษฎี รวมทั้งแยกสรรพนามเป็นอีกหัวข้อหนึ่งทั้งที่มีความเกี่ยวข้องกับคำเรียกขานก็เพื่อแสดงความชัดเจนในการทบทวนวรรณกรรม และจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยไม่พบงานที่ศึกษาวิจัยคำเรียกขาน หรือสรรพนามในภาษาจีนแต่จิว

ในส่วนที่เป็นคำเรียกขานนี้ผู้วิจัยแยกการทบทวนวรรณกรรมออกเป็นหัวข้อย่อย ได้แก่ ความหมายของคำเรียกขาน โครงสร้างของคำเรียกขาน และการใช้คำเรียกขาน รายละเอียดแสดงให้เห็นดังนี้

2.1.1 ความหมายของคำเรียกขาน

นักวิจัยที่ให้คำจำกัดความของคำเรียกขาน ได้แก่ **เจนนิเฟอร์ โคทส์ (Coates, 1992:23-24)** กล่าวถึงคำเรียกขานว่าเป็น คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง เช่น คำสรรพนาม ชื่อ รวมถึงคำที่แสดงสถานภาพและความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งคล้ายกับคำจำกัดความที่ **ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531)** ได้ให้ไว้ว่า คำเรียกขานคือ “คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่างๆ ด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของ ผู้ฟังตามที่ผู้พูดมอง เมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่ คำนำหน้า เช่น คุณ และจบลงที่คำลงท้าย เช่น ครับ ดังตัวอย่าง คุณนฤมลครับ นับเป็นคำเรียกขานคำหนึ่ง หรืออาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏระหว่างคำนำหน้ากับคำลงท้ายก็ได้ เช่น นฤมล”

คำจำกัดความดังกล่าว **สถาพร วัฒนธรรม (2544:5)** นำไปเป็นหลักในการให้ความหมายของคำเรียกขานในงานวิจัยว่าเป็น “คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังในการสนทนา ซึ่งผู้พูดจะเลือกใช้คำเรียกขานให้เหมาะสมกับผู้ฟัง โดยพิจารณาจากสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง”

สำหรับงานวิจัยนี้ได้นำคำจำกัดความของ **ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531)** มาใช้เป็นต้นแบบในการศึกษาคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว

2.1.2 โครงสร้างของคำเรียกขาน

งานวิจัยของ **ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531)** ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแสดงโครงสร้างคำเรียกขานอย่างชัดเจน และสรุปได้ว่าคำเรียกขานในภาษาไทยประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ต้องมีตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนหลังนี้ได้แก่ คำลงท้าย เช่น คะ และส่วนที่ต้องมีจะเป็นคำหนึ่งคำใด หรือหลายคำในคำเหล่านี้ประกอบกัน และเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง ชื่อ และวลีแสดงความรู้สึก เช่น คนดีของฉัน คุณหม่อม หนูศรี

ผู้วิจัยอื่นๆ ที่ศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยต่างพบส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน ดังกล่าว และการเรียงลำดับของส่วนที่ต้องมีก็เหมือนกัน เช่น การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้โดย วิไลวรรณ เชาวลิต (2535) ศึกษาการใช้และการแปรของคำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ของบุคลากรในโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล พบว่าส่วนประกอบสำคัญที่ต้องมีเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง และชื่อ เช่น คุณพ่อคะ ใจจิต น้ำก้านัน สำหรับ ปัทมวรรณ วงศ์ขจร (2542) ศึกษารูปแบบและการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบส่วนประกอบที่ต้องมีได้แก่ สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ อาชีพ/ ตำแหน่ง และชื่อ เรียงตามลำดับ เช่น สารวัตร คุณประชา ท่านผู้อำนวยการ

นอกจากการศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยภาษาเดียวแล้ว ยังมีการศึกษาเปรียบเทียบ 2 ภาษาด้วย โดย จุฑารัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์ (2537) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายไทยและฝรั่งเศส พบคำเรียกขานในภาษาไทยประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนดังกล่าว ส่วนที่ต้องมีเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้คือ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง ชื่อ นามสกุล และวลีแสดงความรู้สึก เช่น ลูกชายฉัน ท่านซุต ใจเพื่อนรัก แต่คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสมีเพียงส่วนประกอบเดียวคือส่วนที่ต้องมีดังกล่าว ไม่มีส่วนที่เป็นคำลงท้าย เช่น Madame (คุณ/ท่าน/คุณนาย/คุณผู้หญิง) Belle-maman (แม่ยาย) Sergent (สิบเอก)

ผลงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภทิพย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) แสดงโครงสร้างคำเรียกขานอย่างชัดเจนในรูปของกฎ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทำให้เห็นการเรียงลำดับของส่วนประกอบของคำเรียกขานอย่างชัดเจน สามารถใช้พิสูจน์กับข้อมูลการใช้ภาษาจริงได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวการวิเคราะห์โครงสร้างในรูปของกฎมาใช้เป็นแนวทางในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ดังแสดงให้เห็นในบทที่ 3

2.1.3 การใช้คำเรียกขาน

2.1.3.1 การใช้คำเรียกขานกับปัจจัยทางสังคม

งานวิจัยที่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานโดยตรงคืองานวิจัยของ บราวน์ และฟอร์ด (Brown and Ford, 1964) ซึ่งศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษที่พูดโดยคนอเมริกันโดยเก็บข้อมูลจากบทละคร จากแบบสอบถาม และจากการสังเกตสถานการณ์จริง พบว่าประเภทของคำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันมี 2 ประเภทได้แก่

ก. คำเรียกขานประเภทที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบสมมูล 2 รูปแบบ คือ ชื่อแรก (First Name) ใช้ในหมู่เพื่อน และคนสนิทสนมซึ่งมีค่านิยมเหมือนกัน และรู้จักกันดี เช่น *Robert, James, Mary* และ คำนำหน้า + นามสกุล (Title + Last Name) ใช้เรียกขานกันในหมู่คนที่เพิ่งรู้จักกัน เช่น *Mr. Smith, Mrs. Brown*

ข. คำเรียกขานประเภทที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล 1 รูปแบบ คือ คำนำหน้า + นามสกุล และ ชื่อแรก ซึ่งฝ่ายหนึ่งใช้ คำนำหน้า + นามสกุล ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งใช้ ชื่อแรก ในการเรียกขานกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่ายังมีรูปแบบของคำเรียกขานอื่นๆ อีกในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน ได้แก่

ค. คำนำหน้าโดยไม่มีชื่อ (Title without Name) ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลโดยผู้มีสถานภาพต่ำกว่าใช้เรียกผู้มีสถานภาพสูงกว่า เช่น *Sir, Madam, Miss*

ง. นามสกุลโดยไม่มีคำนำหน้า (Last Name Alone) ใช้ในกรณีที่ชื่อแรกเป็นคำหลายพยางค์ และนามสกุลเป็นพยางค์เดียว เช่น *Frederike Brown* จะเรียกว่า *Brown*

จ. การใช้ชื่อหลายชื่อ (Multiple Names) เช่น ผู้พูดเรียกเพื่อนว่า *Robert, Bob, Bobbie*

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเพิ่มเติมขยายขอบเขตการศึกษาของบราวน์และฟอร์ด ได้แก่ **สโลบิน (Slobin et al, 1968)** (อ้างใน Fasold, 1990 :11) และ **เออร์วิน-ทริปปี้ (Ervin – Tripp, 1972)** สำหรับสโลบินศึกษาเพิ่มเติมโดยมีปัจจัยการใช้ชื่ออื่นคือ ตำแหน่งที่เป็นตัวแปรในการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษ แต่เจาะจงรูปแบบคำเรียกขานที่เป็น ชื่อแรก และ คำนำหน้า+นามสกุล ผลการวิเคราะห์เหมือนกับที่บราวน์และฟอร์ดศึกษาไว้ ส่วนเออร์วิน-ทริปปี้ขยายขอบเขตการศึกษาของบราวน์และฟอร์ด โดยศึกษาระบบคำเรียกขานในภาษาอังกฤษของคนอเมริกัน ผู้วิจัยพบรูปแบบคำเรียกขาน 7 รูปแบบตามความเหมาะสมที่ผู้พูดใช้เมื่อสัมพันธ์กับผู้ฟัง โดยมีปัจจัยกำหนด เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานการณ์ เป็นต้น รูปแบบดังกล่าวได้แก่

ก. คำนำหน้า + นามสกุล

ข. Mister + นามสกุล

ค. Mrs. + นามสกุล

ง. Miss + นามสกุล

- จ. คำเรียกญาติ + ชื่อ
- ฉ. ชื่อ
- ช. ไม่เรียกขาน

เออร์วิน-ทริปป์เสนอผลการวิเคราะห์เป็นแผนภูมิ การใช้คำเรียกขานตามความเหมาะสมเริ่มจากการพิจารณาว่าผู้ฟังเป็นเด็กหรือไม่ ถ้าเป็นเด็กแล้วรู้จักชื่อ ก็ให้เรียก ชื่อ ถ้าผู้ฟังเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีปัจจัยการใช้อื่นๆ มาประกอบการพิจารณา เช่น เพศ และสถานภาพที่ขึ้นกับสถานการณื กล่าวคือ หากผู้ฟังอยู่ในสถานการณืที่มีสถานภาพบ่งชี้ชัดเจน จะถูกเรียกขานด้วย ตำแหน่ง+ นามสกุล กรณีที่ผู้ฟังอยู่ในสถานการณืดังกล่าวแต่ไม่มีตำแหน่ง ก็ต้องดูว่าเป็นเพศชายหรือไม่ ถ้าเป็นเพศชายก็ใช้ Mr+นามสกุล ถ้าเป็นเพศหญิงต้องพิจารณาว่าแต่งงานแล้วหรือไม่ ถ้าแต่งงานแล้วก็ใช้ Mrs+นามสกุล แต่ถ้ายังไม่แต่งงานก็ใช้ Miss+นามสกุล กรณีที่ผู้ฟังไม่อยู่ในสถานการณืที่แสดงสถานภาพ ความเป็นญาติหรือความเป็นเพื่อน และอายุจะเป็นปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือผู้พูดจะพิจารณาว่ารู้จักชื่อหรือไม่ ถ้ารู้จักต้องดูอีกว่าเป็นญาติหรือเป็นเพื่อน หากเป็นญาติต้องพิจารณาว่าเป็นญาติรุ่นไหน และอายุมากกว่าหรือน้อยกว่า หากอายุมากกว่าก็ใช้ คำเรียกญาติ+ชื่อ หากอายุน้อยกว่าก็ใช้ ชื่อ เรียกขาน กระบวนการใช้คำเรียกขานจะมีคำตอบเป็นรูปแบบคำเรียกขานทั้ง 7 รูปแบบดังกล่าวข้างต้น

การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนขึ้นกับปัจจัยการใช้ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง เพศ และตำแหน่ง/อาชีพ ดังที่ **ไฮยาซินธ์ กัวดาร์ท (Hyacinth Gaudart, 1999)** ศึกษาในงานที่รวบรวมการใช้คำเรียกขานในประเทศที่อยู่ในเอเชีย โดยได้ข้อมูลจากนักศึกษา เจ้าหน้าที่ศิษย์เก่าจากสววย เป็นต้น ตัวอย่างการใช้คำเรียกขานในภาษาจีน เช่น เพื่อนสนิทเรียกกันด้วย ชื่อ เพื่อนร่วมงานและคนรู้จักเรียกขานกันด้วย คำนำหน้า+ชื่อเต็ม หรือ คำนำหน้า+นามสกุล ผู้ฟังที่เป็นเพศหญิงต้องพิจารณาถึงสถานภาพว่าแต่งงานแล้วหรือไม่ หากยังไม่แต่งงานจะถูกเรียกขานด้วย ชื่อเต็ม หรือ ชื่อสกุล ถ้าเป็นหญิงที่แต่งงานแล้วก็ใช้ชื่อของสามีหรือชื่อสกุลของสามี ตำแหน่ง/อาชีพก็มีความสำคัญต่อการใช้คำเรียกขาน หากผู้ฟังมีตำแหน่ง ผู้พูดก็เรียกผู้ฟังด้วย ตำแหน่ง นั้น เช่น คนที่เป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัย จะถูกเรียกขานด้วย Lao Shi (อาจารย์) หรืออาจถูกเรียกขานด้วย ชื่อสกุล+ตำแหน่ง/อาชีพ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการใช้คำเรียกขานในภาษาอื่นๆ อีกที่พบปัจจัยการใช้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำเรียกขาน เช่น การใช้คำเรียกขานในภาษาเขมรเหนือโดย **สุริยา สอดส่องกฤษ (2541)** พบว่าเพศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด อายุเป็นปัจจัยรองลงมา และความสัมพันธ์ของคู่สนทนา

เป็นปัจจัยสุดท้ายของการเลือกใช้คำเรียกขาน และการใช้คำเรียกขานในภาษาเขมรที่ศึกษาโดย **บุษยา ชูติขจร (2544)** พบปัจจัยความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีผลต่อการใช้คำเรียกขานในภาษาเขมร

งานวิจัยของ **ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531)** ที่ได้กล่าวไปแล้วเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและแสดงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเลือกใช้คำเรียกขาน โดยแสดงว่าปัจจัยหลักในสังคม ได้แก่ ความเคารพ และความสนิทสนมเป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย

ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขาน 3 รูปแบบในความสัมพันธ์แบบสมดุลงและไม่สมดุลง (กัลยาและอมรา 2531:119)

จากแผนภูมิที่ 2.1 ผู้วิจัยสรุปว่ารูปแบบของคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดมี 3 รูปแบบ คือ คำนำหน้า + ชื่อ ชื่อ และ คำนำหน้า ซึ่งจะแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง 3 แบบ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสมดุลง ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง จากคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด คือ ชื่อ คำนำหน้า + ชื่อ และ คำนำหน้า ในทุกความสัมพันธ์ ผู้วิจัยสรุปว่า ชื่อ ที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงแสดงว่าผู้พูดให้ความเคารพผู้ฟังน้อยมากหรือไม่ให้ความเคารพผู้ฟังเลย แต่ถ้าใช้ในความสัมพันธ์แบบสมดุลงแสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมกับผู้ฟังมาก หากใช้ คำนำหน้า แต่ลำพังแสดงว่าผู้พูดเคารพผู้ฟังมากในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และแสดงความสนิทสนมน้อยมากในความสัมพันธ์แบบสมดุลง ส่วน คำนำหน้า + ชื่อ จะแสดงว่าผู้พูดกึ่งเคารพผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และกึ่งสนิทสนมกับผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบสมดุลง แผนภูมิดังกล่าว **จุไรรัตน์ หาญไชโยภูมิ (2538)** นำไปเป็นแบบอย่างในการสรุปรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในหมู่ข้าราชการทหารบกไทยในกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลด้วย

การใช้แบบสอบถาม แต่รูปแบบที่พบมากแตกต่างกันออกไป ได้แก่ ตำแหน่ง สรรพนาม/คำนำหน้า+ชื่อ และ ชื่อ นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเลือกใช้คำเรียกขานของข้าราชการทหารบกไทยแล้ว สถานการณ์ และเพศของผู้พูดก็มีความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่กล่าวถึงการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทยที่แสดงปัจจัยการใช้อื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ได้แก่ จุฑารัตน์ โฉมดีตระกูลวัฒน์ (2537) วิไลวรรณ เชาวลิต (2535) และ บัณฑิตพร วรศุขจร (2542) ซึ่งได้เคยกล่าวไว้แล้วข้างต้นนั้นยังพบปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาไทย ในภาษาไทยถิ่นใต้ และการใช้คำเรียกขานในกลุ่มวัยรุ่นคือ บทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟัง รองลงมาคือ อายุ ส่วนเพศมีผลต่อการแปรของคำเรียกขานในกลุ่มวัยรุ่นน้อยที่สุด

งานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยหลากหลายที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขาน เช่น เพศ อายุ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และอายุของผู้พูดเป็นตัวแปร นอกจากนั้นผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากแผนภูมิสรุปปัจจัยหลักของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภิทัยี และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) มาเป็นแบบอย่างในการสรุประบบการเลือกใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว เพราะเป็นการสรุปที่ชัดเจนและทำให้เห็นภาพรวมของระบบคำเรียกขานมากที่สุด

2.1.3.2 การใช้คำเรียกขานกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

งานวิจัยของ ฟางและเฮง (Fang and Heng, 1983) (อ้างใน Fasold, 1990:31) พบว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนมีการเปลี่ยนแปลงหลังการปฏิวัติในปี 1949 จากที่ใช้ ní (ใช้เหมือน T) และ níng (ใช้เหมือน V) มาเป็นการใช้ níng แทน ní ในทางตอนใต้ของจีน กล่าวคือมีการใช้ níng แทนการใช้ ní ในทางตอนใต้ของจีนโดยผู้พูดที่มีการศึกษาใช้เรียกผู้ฟังเพื่อแสดงความเคารพ ส่วนในปักกิ่งและทางตอนเหนือของจีนโดยปกติผู้พูดก็ใช้ níng เมื่อสนทนากับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า Paulston (1976) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาสวีเดน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล พบว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาสวีเดนมีการเปลี่ยนแปลงจากที่ใช้ du มาเป็น du +ชื่อ มากขึ้น

งานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภิทัยี และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เป็นการศึกษาการใช้คำเรียกขานตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สรุปว่าการใช้คำเรียกขานเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยต่างๆ ของยุครัตนโกสินทร์ คำเรียกขานที่ใช้โดย

ผู้น้อยในสมัยประชาธิปไตยเป็นต้นมา มีการแสดงความเท่าเทียมกับผู้ใหญ่มากขึ้น เห็นได้จากการใช้ ชื่อ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการใช้คำเรียกขานมากขึ้น ส่วนในหมู่คนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกันใช้ ชื่อ แทน คำนำหน้า และ คำนำหน้า+ชื่อ เพื่อแสดงความสนิทสนมมากขึ้น

งานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานในเวลาที่เกิดขึ้นจริงกล่าวคือ เป็นการศึกษาการใช้คำเรียกขานที่เกิดขึ้นในแต่ละสมัย แต่สำหรับงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขาน โดยพิจารณาจากผู้พูดต่างอายุกันที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามสมัย ซึ่งการศึกษาการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูดในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ดังที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2.2 คำสรรพนาม

2.2.1 ความหมายของคำสรรพนาม

เกี่ยวกับความหมายของคำสรรพนาม นักวิชาการภาษาไทยส่วนใหญ่ได้ให้คำจำกัดความคำสรรพนามไว้ว่า คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนาม ดังตัวอย่างเช่น ในหนังสือเรื่องการใช้ภาษาโดยกาญจนา นาคสกุลและคนอื่น ๆ (2524) ,หนังสือเรื่องภาษาไทย 4 โดยประภาศรี สีหอำไพและคนอื่น ๆ (2534) และหนังสือเรื่องไวยากรณ์ไทยโดยนวรรณ พันธุเมธา (2527) ที่เรียกคำสรรพนามว่าเป็นคำแทน แต่ก็ให้คำจำกัดความว่าเป็นคำที่ใช้แทนคำหลัก (หมายถึงใช้แทนคำนาม) เมื่อคำสรรพนามเป็นคำที่ใช้แทนคำนาม หน้าทีส่วนใหญ่จึงเหมือนกับคำนาม เป็นต้น

อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul ,1972:34-35) กล่าวถึงคำสรรพนามในแง่ของการใช้ว่า สรรพนามเป็นคำที่ใช้อ้างถึง ผู้ส่งสาร – ผู้รับสาร ซึ่งอาจใช้เรียกบุคคลที่ 1 บุคคลที่ 2 หรือบุคคลที่ 3 ได้ ซึ่งเหมือนกับคำสรรพนามประเภทคำบุรุษสรรพนามที่ โจเซฟ อาร์ คูค (Cooke,1968) ได้กล่าวไว้ว่าคำบุรุษสรรพนาม หมายถึง สรรพนามบุรุษที่ 1 สรรพนามบุรุษที่ 2 และสรรพนามบุรุษที่ 3 และวิจินต์ ภาณุพงศ์ (2532) ได้กล่าวถึงสรรพนามบุรุษทั้งสามว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 หมายถึง ผู้พูด สรรพนามบุรุษที่ 2 หมายถึง ผู้ที่พูดด้วย และสรรพนามบุรุษที่ 3 หมายถึง ผู้ที่เราพูดถึง

เนื่องจากคำสรรพนามเป็นส่วนหนึ่งของคำเรียกขาน และมีความซ้อนเหลื่อมกับคำเรียกขาน ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงให้คำจำกัดความที่ชัดเจนสำหรับคำเรียกขาน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้อนเหลื่อมกับคำสรรพนาม ดังกล่าวแล้วใน 2.1.1

2.2.2 ประเภทของคำสรรพนาม

นักวิจัยหลายคนแบ่งสรรพนามออกเป็นประเภทต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ต่างกัน เช่น เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ และเกณฑ์การใช้ เป็นต้น ผลงานวิจัยของ **รัสเชลล์ แคมป์เบลล์ (Campbell, 1969)** ใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์แบ่งประเภทของสรรพนามในการศึกษาวิเคราะห์คำสรรพนามภาษาไทยที่เป็นคำแทนนาม (Noun Substitutes) โดยเก็บข้อมูลจากการบันทึกเทปโทรทัศน์ วิทยู และการสัมภาษณ์ โดยแบ่งคำสรรพนามออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ **คำบุรุษสรรพนาม คำสรรพนามเชื่อมความ คำสรรพนามบ่งชี้** และ**คำสรรพนามแสดงคำถาม**

การแบ่งสรรพนามตามเกณฑ์การใช้ มีผู้วิจัยที่ศึกษาเรื่องคำสรรพนามและแบ่งสรรพนามออกเป็นประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์การใช้ดังนี้ **โจเซฟ อาร์ คูก (Cooke, 1968)** ที่เคยกล่าวแล้วได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้สรรพนามในภาษาไทย พม่า และเวียดนาม โดยเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมไทย – อังกฤษ และข้อมูลจากผู้บอกภาษาส่วนหนึ่ง พบว่าคำสรรพนามในภาษาไทย ภาษาพม่าและภาษาเวียดนามมี 3 ประเภท ได้แก่ **คำบุรุษสรรพนาม คำนามที่เป็นคำเรียกญาติ** และ**คำนามที่เป็นชื่อ** สำหรับงานวิจัยของ**อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1972)** เรื่องการใช้สรรพนามของคนกรุงเทพฯ ที่กล่าวแล้วข้างต้น และงานวิจัยของ**จตุพร ศิริสัมพันธ์ (2529)** เรื่องการใช้สรรพนามในบันทึกและจดหมายของโกษาปาน ต่างแบ่งสรรพนามออกเป็น 2 ประเภทเหมือนกัน คือ **คำบุรุษสรรพนาม** และ**คำนามที่ใช้เป็นสรรพนาม** นอกจากนี้ **โสภพิทยา คงตระกูล (2539)** ศึกษาเรื่องการจำแนกความต่างตามเพศในการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และคำล่งทำยบอกความสุภาพของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แบ่งประเภทของสรรพนามเป็น 3 ประเภท คือ **คำสรรพนามบอกเพศชาย คำสรรพนามบอกเพศหญิง** และ**คำสรรพนามไม่บอกเพศ**

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเรื่องสรรพนามโดยจำแนกเป็นหัวข้อประเภทของสรรพนาม เพราะต้องการแสดงให้เห็นว่าสรรพนามที่จำแนกเป็นประเภทต่างๆ ข้างต้นนั้นครอบคลุมถึงสรรพนามประเภท**คำนามที่เป็นคำเรียกญาติ** และ**คำนามที่เป็นชื่อด้วย** ซึ่งสรรพนามประเภทนี้สามารถใช้เป็นคำเรียกขานได้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้หากกล่าวถึงคำสรรพนามจะหมายถึงบุรุษสรรพนามเท่านั้น ส่วนคำอื่นๆ เช่น คำเรียกญาติ และชื่อ ผู้วิจัยจะไม่เรียกว่า “สรรพนาม”

2.2.3 การใช้คำสรรพนาม

2.2.3.1 การใช้คำสรรพนามกับปัจจัยทางสังคม

จุดเริ่มของการศึกษาสรรพนามในบริบททางสังคมคือ งานวิจัยของ **บราวน์และกิลแมน (Brown and Gilman, 1960)** เรื่อง “The Pronouns of Power and Solidarity” ถือเป็นงานที่ริเริ่มให้มีการศึกษาคำสรรพนามและคำเรียกขานในสมัยต่อมา งานวิจัยนี้ศึกษาการใช้สรรพนามบุรุษที่สองในภาษายุโรปซึ่งได้แก่รูปที่แต่เดิมหมายถึงเอกพจน์ ซึ่งบราวน์และกิลแมนเรียกว่าสรรพนาม T และรูปแบบที่แต่เดิมหมายถึงพหูพจน์ซึ่งบราวน์และกิลแมนเรียกว่าสรรพนาม V ในปัจจุบันการใช้สรรพนามบุรุษที่สองในภาษายุโรปไม่ได้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางพจน์ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการใช้ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และปัจจัยทางสังคมที่เป็นองค์ประกอบทำให้ความสัมพันธ์แตกต่างกันไป ได้แก่ อำนาจ (*power*) และความเป็นปึกแผ่น (*solidarity*) ซึ่งอมา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541:106) ให้คำจำกัดความไว้ว่า “อำนาจ คือการที่คนใดคนหนึ่งสามารถควบคุมหรือบังคับพฤติกรรมของอีกคนหนึ่งได้ อำนาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนไม่สมดุล คนที่มีอำนาจมากกว่าจะอยู่เหนือคนที่มีอำนาจน้อยกว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดอำนาจได้แก่ กำลังทางร่างกาย ความมั่งคั่ง อายุ เพศ บทบาททางสังคม และความเป็นปึกแผ่น คือการมีประสบการณ์ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มสังคม และความคล้ายคลึงกันของคุณสมบัติต่างๆ ทางสังคม เช่น ด้านศาสนา อายุ ถิ่นกำเนิด ชาติพันธุ์ อาชีพ และความสนใจ เป็นต้น ดังนั้นกลุ่มสังคมที่สมาชิกมีประสบการณ์ร่วมกันมาก ก็มีความเป็นปึกแผ่นมากกว่ากลุ่มสังคมที่สมาชิกมีประสบการณ์ร่วมกันน้อย และกลุ่มสังคมที่สมาชิกมีความคล้ายกัน ลักษณะทางสังคม ย่อมมีความเป็นปึกแผ่นมากกว่ากลุ่มที่สมาชิกมีความแตกต่างกันในลักษณะทางสังคม”

การใช้สรรพนามโดยมีอำนาจเป็นปัจจัยกำหนดทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล กล่าวคือ คนที่มีอำนาจเหนือกว่าใช้ T เรียกคนที่มีอำนาจน้อยกว่า และถูกเรียกขานด้วย V จากคนที่มีอำนาจน้อยกว่า เช่น ชุนนางเรียกคนสามัญด้วย T และถูกเรียกขานด้วย V เป็นต้น ส่วนการใช้สรรพนามโดยมีความเป็นปึกแผ่นเป็นปัจจัยกำหนดทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุล รูปแบบการเรียกขานเป็นแบบ T-T และ V-V เช่น พ่อแม่กับลูก นายกับป้าเรียกขานกันด้วย T หรือนายทหารกับทหาร นายจ้างกับลูกจ้างเรียกขานกันด้วย V

บราวน์และกิลแมนยังได้กล่าวถึงแนวโน้มการใช้สรรพนาม T ที่เพิ่มขึ้นของภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอิตาลีโดยกล่าวว่า ความเป็นปึกแผ่นเป็นตัวกำหนดการใช้

สรรพนามของทั้งสามภาษา โดยพูดถึงแนวโน้มการใช้ T ของแต่ละภาษาว่าชาวอิตาเลียนใช้ T แสดงความเป็นปึกแผ่นมากที่สุด รองลงมาคือชาวฝรั่งเศส และชาวเยอรมันตามลำดับ เพราะการใช้ T ของชาวฝรั่งเศสและชาวอิตาเลียนจะใช้กับคนรู้จักคุ้นเคยกัน หมายถึงคนที่มีพฤติกรรมหรือความสนใจร่วมกัน เช่น เพื่อนนักเรียน เพื่อนทหาร เป็นต้น ในขณะที่ชาวเยอรมันใช้ T กับคนที่ไม่คุ้นเคยกัน

นอกจากปัจจัยอำนาจและความเป็นปึกแผ่นแล้ว ยังมีปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้พูดที่มีอิทธิพลต่อการใช้สรรพนาม ดังงานวิจัยของแลมเบิร์ตและทักเกอร์ (Lambert and Tucker, 1976) (อ้างใน Fasold, 1990:19) ซึ่งศึกษาสรรพนามเรียกขานที่เด็กในรัฐควิเบค แคนาดา ใช้เรียกผู้ปกครอง พบว่ารูปแบบการเรียกขานมี 2 รูปแบบใหญ่คือ ในความสัมพันธ์แบบสมดุลงทั้งเด็กและผู้ปกครองใช้ tu เหมือนกัน และในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงซึ่งฝ่ายผู้ปกครองเรียกเด็กด้วย tu และถูกเรียกขานด้วย vous การใช้สรรพนามเรียกขานนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ tu และ vous ของเด็ก คือ สถานที่ที่ผู้พูดอยู่ (แบ่งเป็นในเมืองและในชนบท) กล่าวคือ เด็กที่อยู่ในเมืองใช้รูปแบบการเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุลง ส่วนเด็กที่อยู่ในชนบทใช้รูปแบบการเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง แสดงว่าการเลือกใช้ T-T หรือ T-V ขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่อาศัย

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาสรรพนามตามเพศของผู้พูดด้วย เช่น งานวิจัยเรื่องการจำแนกความต่างตามเพศในการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายบอกความสุภาพของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยโสมพิทยา คงตระกูล (2539) ที่เคยกล่าวถึงแล้ว ได้สรุปเรื่องการใช้สรรพนามและคำลงท้ายว่ามีการใช้สรรพนามและคำลงท้ายแตกต่างกันตามเพศคือ เพศชายใช้สรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศชาย ได้แก่ *ผม* และ *ครับ* เพศหญิงใช้สรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศหญิง ได้แก่ *หนู* *ดิฉัน* และ *คะ* *ค่ะ* *ขา* *จ๊ะ* *จ๋า* *ฮะ* ส่วนเพศชายที่มีจิตใจเป็นหญิงมักใช้ทั้งสรรพนามและคำลงท้ายบอกเพศชายและบอกเพศหญิง ได้แก่ *ผม* *หนู* และ *ครับ* *คะ*

โจเซฟ อาร์ คูค (Cooke, 1968) และ อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1972) ที่เคยกล่าวแล้วข้างต้น ได้ทำการศึกษารูปแบบการใช้คำสรรพนามพบทั้งปัจจัยตัวผู้พูดและปัจจัยการใช้ที่มีอิทธิพลต่อการใช้สรรพนามดังนี้ **คูค** ศึกษาเปรียบเทียบสรรพนามในภาษาไทย พม่า และเวียดนาม โดยเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมไทย – อังกฤษ และข้อมูลจากผู้ออกภาษาส่วนหนึ่งพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สรรพนามในภาษาพม่าและภาษาเวียดนามคือ อายุ ลำดับญาติ ลำดับชั้นในสังคม และความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ส่วนในภาษาไทยมีปัจจัยการใช้ที่เป็นตัว

กำหนดการใช้สรรพนามคือ สถานภาพระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ความสนิทสนม และบทบาททางสังคมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ส่วน **อังกาบ ผลากรกุล** ศึกษาการใช้สรรพนามในภาษาไทยพบว่า การใช้สรรพนามในภาษาไทยแตกต่างกันไปตามปัจจัยที่กำหนดบทบาทผู้พูดและผู้ฟัง 8 ประการคือ

- ก. อำนาจและสถานภาพ
- ข. ความเป็นญาติและความสัมพันธ์ทางครอบครัว
- ค. ความเป็นเพื่อน
- ง. อาชีพ
- จ. กลุ่มชาติพันธุ์
- ฉ. อายุ
- ช. เพศ
- ซ. ความใกล้ชิดทางสายเลือด

ผลงานวิจัยข้างต้นเป็นงานวิจัยที่ศึกษาการใช้คำสรรพนามตามปัจจัยตัวผู้พูด และปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สรรพนาม ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยก็สนใจการใช้คำเรียกขานตามปัจจัยตัวผู้พูด และปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังด้วยเช่นกัน แม้ว่าเรื่องที่ทบทวนวรรณกรรมจะเป็นเรื่องของการใช้สรรพนาม แต่ปัจจัยบางประการที่กล่าวถึงในงานวิจัยข้างต้นนั้น ผู้วิจัยก็ได้ใช้ศึกษาในงานนี้คือ ปัจจัยอายุของผู้พูด และความสัมพันธ์ในแง่บทบาทของผู้พูดผู้ฟัง ซึ่งคาดว่า การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จึงแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และการใช้คำเรียกขานยังสัมพันธ์กับอายุของผู้พูดอีกด้วย

2.2.3.2 การใช้คำสรรพนามกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

งานวิจัยของ **บราวน์และกิลแมน (Brown and Gilman, 1960)** กล่าวถึงการใช้สรรพนามบุรุษที่สองในสมัยยุโรปที่มีการใช้เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยดังกล่าวแล้วใน 2.2.3.1

สำหรับในภาษาไทยก็มีการศึกษาสรรพนามที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังงานวิจัยเรื่องวิวัฒนาการของระบบคำบุรุษสรรพนาม ตั้งแต่สมัยสุโขทัย-สมัยปัจจุบัน ที่ศึกษาโดย **มีชัย เอี่ยมจินดา (2534)** ว่าการใช้สรรพนามในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 5 ผู้ใช้ภาษาให้ความสำคัญกับเรื่องของบุรุษ และพจน์ในการพิจารณาเลือกใช้คำ ต่อมาในสมัยปัจจุบัน ผู้ใช้ไม่คำนึงถึงเรื่องพจน์เป็นสำคัญ แต่มีปัจจัยทางสังคมที่เข้ามามีบทบาทในการพิจารณาเลือกใช้คำ เช่น เพศ ความเป็นทางการ สถานภาพทาง

สังคม เป็นต้น นอกจากนี้มีชัยยังสรุปลักษณะการเปลี่ยนแปลงของบุรุษสรรพนามว่ามี 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

- ก. เกิดคำใหม่ที่ทำให้ความหมายพิเศษนอกเหนือไปจากเรื่องของบุรุษและพจน์ ได้แก่ การแสดงตน การอ่อนน้อมถ่อมตน
- ข. นำคำเก่ามาใช้ในความหมายใหม่ เพื่อทำหน้าที่ที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเฉพาะคำแทนตัวของผู้ปกครอง หมายถึงพระมหากษัตริย์
- ค. มีการยืมคำจากต่างประเทศเข้ามาใช้เป็นคำบุรุษสรรพนาม

งานวิจัยข้างต้นเป็นการศึกษาการใช้สรรพนามที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงข้ามสมัย สำหรับในงานวิจัยนี้ก็ศึกษาเรื่องของการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่ได้ศึกษาคำเรียกขานโดยพิจารณาข้ามสมัย ผู้วิจัยเลือกศึกษาการใช้คำเรียกขานโดยพิจารณาจากผู้พูดต่างอายุกันที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งก็สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหมือนกับการศึกษาตามเวลาที่เกิดขึ้นจริง

2.3 การเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ของภาษา

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูดที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้วย ซึ่งโดยส่วนมากเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับทางด้านเสียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ความหมายของการเปลี่ยนแปลงของภาษา

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2545:11) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงว่า “หมายถึง การที่บางสิ่งบางอย่างมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงคือการแปรตามกาลเวลา” การเปลี่ยนแปลงของภาษาเกิดขึ้นในทุกระดับของภาษาได้แก่ ระดับเสียง ระดับหน่วยคำ และในระดับประโยค การเปลี่ยนแปลงของภาษาอาจเกิดจากปัจจัยภายใน คือเกิดขึ้นเองแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้าๆ ตามกาลเวลา หรืออาจเกิดขึ้นเพราะปัจจัยภายนอก เช่น จากการยืมลักษณะต่างๆ จากภาษาอื่น เป็นต้น

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่ ลาบอฟ (Labov,1972:161-164) และ เชมเบอร์ส (Chambers,JK,1995:193) กล่าวถึงนั้น เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (changes in progress) โดยเจาะจงไปที่เรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเสียงว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเสียงสามารถสังเกตเห็นได้ รวมทั้งอธิบายถึงสาเหตุและกลไกของการเปลี่ยนแปลงทางเสียงได้ด้วยการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเวลาเสมือนจริง (apparent time) โดยสังเกตจากผู้พูดที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน 2 รุ่นอายุ ซึ่งผลที่ได้ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ เชมเบอร์สได้ยกตัวอย่างผลการวิจัยที่แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเวลาเสมือนจริงสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในเวลาจริง (change in real time) เราจึงสามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจริงได้โดยดูจากการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่นั่นเอง

2.3.2 การเปลี่ยนแปลงของภาษากับอายุของผู้พูด

การศึกษาเรื่องการใช้ภาษาตามปัจจัยตัวผู้พูดคือ อายุ ก็จะทำให้เห็นว่ามีการใช้ภาษาต่างกัน ดังงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามอายุของผู้พูด เช่น งานของ ลาบอฟ (Labov,1972:1-42) ซึ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการออกเสียงสระ /ay/ และ /aw/ ในรัฐแมสซาชูเซต โดยการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ โดยอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปล่งเสียง /ay/ และ /aw/ พบว่าลักษณะการเปล่งเสียงมีแนวโน้มเข้าสู่ลักษณะกลางๆ กล่าวคือ ลักษณะการเปล่งเสียงในกลุ่มคนท้องถิ่นอายุ 30-45 ปี มีแนวโน้มของการออกเสียงเป็นสระกลาง ได้แก่ /ey/ และ /ew/ เป็นการออกเสียงย้อนยุคไปสู่แบบโบราณ ในขณะที่ผู้พูดระดับอายุต่ำกว่า 30 ปี และสูงกว่า 60 ปี มีลักษณะดังกล่าวน้อยลง ที่เป็นเช่นนี้เพราะคนกลุ่มอายุ 30-45 ปีเป็นคนพื้นเมืองดั้งเดิมจึงต้องการแสดงเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นของตนเอง ผลงานอีกเรื่องของลาบอฟที่จะกล่าวถึง คือ การศึกษาเรื่องการออกเสียง [r] ของคนที่ทำงานในห้างสรรพสินค้า 3 ระดับ ในกรุงนิวยอร์ก พบว่าการออกเสียงภาษาอังกฤษของคนรุ่นอายุน้อยจะออกเสียง [r] มากกว่าคนรุ่นอายุมาก แสดงให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงว่าเสียง [r] จะกลายเป็นเสียงที่คนส่วนใหญ่ใช้ในกรุงนิวยอร์ก เพราะเห็นว่าเป็นเสียงที่มีศักดิ์ศรี

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างอีกมากมายที่แสดงว่าการออกเสียงแปรตามอายุของผู้พูด ดังที่แสดงใน เชมเบอร์ส (Chambers,JK ,1995:198-199) เช่น การเปลี่ยนแปลงของเสียงสระ /æ/ ที่ปรากฏหน้า /g/ และหน้าเสียงพยัญชนะนาสิกของคน 2 รุ่นอายุในเมืองมิลวอกี ประเทศอเมริกา โดยเก็บข้อมูลจากครอบครัวเซลเลอร์ (Zeller) ซึ่งถือเป็นตัวแทนของคนในสังคมนี้ ซึ่งน้องชายเป็นตัวแทนของคนอายุ 20 ปี และแม่กับพ่อเป็นตัวแทนของคนอายุ 55-56 ปี พบว่าคนรุ่นอายุ

20 ปี ออกเสียงสระเป็นเสียงสูงกว่าคนรุ่นอายุ 55-56 ปี ทำให้ผู้วิจัยทำนายว่าต่อไปคนรุ่นลูกจะออกเสียงสระ /æ/ สูงขึ้นจนเข้าใกล้ [e] ในขณะที่คนรุ่นพ่อออกเสียงต่ำจนเข้าใกล้ [æ]

สำหรับในสังคมไทยก็มีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาโดยดูจากอายุ เช่น อรุณี อรุณเรือง (2533) ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ : ตามระดับอายุของผู้พูด พบว่าคนที่อยู่ในกลุ่มผู้ใหญ่ใช้รูปแบบวรรณยุกต์โทแบบกลาง-ตกมากที่สุด ซึ่งแตกต่างไปจากกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ที่ใช้รูปแบบวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-กลางมากที่สุด ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของรูปวรรณยุกต์โทที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ว่ามีการออกเสียงวรรณยุกต์ต่างออกไป คือ สัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์โทเริ่มมีแนวโน้มจากที่เสียงตกมากในตอนท้ายกลายเป็นตกในตอนท้ายน้อยลงทุกขณะ และจากการที่เสียงตกในตอนท้ายทันทีที่จะกลายเป็นเสียงมีการลอยตัว ไม่ตกลงอย่างรวดเร็วแบบเดิม ยังมีผลงานวิจัยเรื่องการศึกษาการแปรของวรรณยุกต์สูง-ตก ในภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีตามตัวแปรทางสังคมบางประการโดย รตญา กอบศิริกาญจน์ (2535) พบว่ากำลังมีการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีจากลักษณะที่เป็นเหนือแบบดั้งเดิมไปสู่ลักษณะเหนือแบบใหม่ เห็นได้จากการปรากฏของรูปแปรตก-ขึ้นที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มอายุน้อย ทำให้เห็นแนวโน้มว่าภาษาไทยถิ่นสุพรรณอาจจะสูญเสียลักษณะเหนือแบบดั้งเดิมในอนาคต ซึ่งรูปแปรตก-ขึ้นนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยเป็นผลมาจากการผลักดันและดึงดูดของพลังที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือให้คงลักษณะเดิม ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) ที่ศึกษาการแปรของ (e) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา สรุปว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชนิยมรูปแปรดั้งเดิมมากที่สุด และมีอัตราการปรากฏลดลงเมื่อผู้บอกภาษามีอายุน้อยลงแสดงว่ามีแนวโน้มได้รับความนิยมลดลง แต่มีบางกลุ่มที่ต้องการอนุรักษ์รูปแปรดั้งเดิมไว้คือกลุ่มอายุ 11-20 ปีที่ใช้รูปแปรดั้งเดิมเพิ่มขึ้น นอกจากการศึกษาเรื่องเสียงแล้วยังมีการศึกษาในระดับคำอีกด้วยคือการศึกษารูปแบบคำขึ้นต้นต้นจดหมายส่วนตัวในภาษาไทย: การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์สังคมที่ศึกษาโดย ชนิษฐา วิริยะพันธ์ (2533) ก็พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำขึ้นต้นที่เป็นรูปแบบย่อๆ เช่น คนที่อยู่ในวัยเด็กใช้คำยืมภาษาอังกฤษเป็นคำทักทาย หรือคำแสดงคารวะ เพราะวัยเด็กไม่พิถีพิถันในเรื่องของการใช้ภาษาที่เหมาะสม ต่างกับคนที่มีความรู้มากที่เลือกใช้คำขึ้นต้นที่สุภาพและเหมาะสมกับผู้ที่ตนเขียนถึงมากที่สุด นอกจากนี้คนอายุน้อยยังมีการใช้คำที่หลากหลายกว่าคนอายุมาก

งานวิจัยส่วนมากข้างต้นเป็นงานที่ศึกษาเรื่องเสียงที่มีความสัมพันธ์กับอายุที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ สามารถบอกแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเสียงได้ ผู้

วิจัยจึงสนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ โดยศึกษาการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูด ซึ่ง จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ในภาษาจีนแต้จิ๋ว

2.4 ประวัติความเป็นมาของชาวจีนแต้จิ๋ว

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวจีนแต้จิ๋วและเรื่องราวของ เยาวราชที่เป็นแหล่งรวมชาวจีนแต้จิ๋วอย่างคร่าวๆ ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยส่วนมากจะอาศัยอยู่ในย่านเยาวราชซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ เลือกว่าจะศึกษาในงานวิจัยนี้ และเพื่อให้เห็นว่าชาวจีนอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน และมีประวัติความเป็นมาที่สืบทอดกันมายาวนาน รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีจีนที่ยังคง รักษาไว้ แสดงให้เห็นถึงความเป็นจีนที่ยังคงดำรงอยู่ ผู้วิจัยจึงได้สรุปเรื่องราวของชาวจีนแต้จิ๋วไว้ โดยข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเรื่องชาวจีนที่อพยพมายังไทยในระยะแรก ของตัวน ด้ เริง (2525) ซึ่งได้สรุปเรื่องราวของชาวจีนแต้จิ๋วไว้ดังต่อไปนี้

2.4.1 การอพยพของชาวจีนแต้จิ๋วมายังประเทศไทย

ชาวจีนโพ้นทะเลในเอเชียอาคเนย์อาศัยอยู่ในประเทศไทยมากที่สุดประมาณ 3 ล้านคน และในจำนวนนี้เป็นชาวจีนแต้จิ๋วประมาณร้อยละ 80 บรรพบุรุษของชาวจีนและลูก หลานชาวจีนส่วนใหญ่เดินทางสู่ประเทศไทยโดยสำเภาจากอ่าวจันทลินในระยะแรกของราชวงศ์ เติ้ง เนื่องจากบริเวณที่ราบแต้จิ๋วมีประชากรอยู่หนาแน่นแต่พื้นที่น้อย อีกทั้งผลผลิตก็ลดลง และ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี เป็นผลให้ชาวจีนพากันอพยพหนีภัย แต่ใน สมัยต้นราชวงศ์เต็งมีข้อห้ามไม่ให้ประชาชนออกไปโพ้นทะเล นโยบายห้ามอพยพและห้ามออก ทะเลนี้ทำให้ความขัดแย้งในสังคมเพิ่มความรุนแรงขึ้น จนกระทั่งปีที่ 22 ของกษัตริย์คังซี (1683) รัฐบาลได้แก้ไขนโยบายดังกล่าวยอมให้ประชาชนที่อยู่ตามบริเวณชายฝั่งออกทะเลทำการค้าได้ จากนั้นเป็นต้นมาดินแดนชายฝั่งทะเลก็เจริญขึ้นเป็นประโยชน์แก่พ่อค้าและชาวบ้าน และต่อมาใน ปีที่ 61 ของกษัตริย์คังซี (1722) รัฐบาลได้ประกาศและสนับสนุนให้ไปซื้อข้าวจากสยาม ทำให้ ชาวจีนแต้จิ๋วมีความผูกพันอย่างลึกซึ้งกับประเทศไทย ขณะที่ได้มีการติดต่อทางการค้ากับสยามนี้ พ่อค้าชาวจีนแต้จิ๋วจำนวนมากได้อพยพไปอยู่ประเทศไทย ในหมู่ชาวจีนแต้จิ๋วที่ลงเรือสำเภาจากอ่าว จันทลินไปสู่ประเทศไทย นอกจากจำนวนหนึ่งที่จะออกไปเพื่อการค้าแล้ว ส่วนมากก็จะเป็นชาวนา ยากจนที่ไร้อาชีพ

พวกชาวจีนแต่จีวี่ที่เข้ามาในประเทศไทยระยะแรกจะตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย ได้แก่ เมืองต่างๆ ในอ่าวไทยฝั่งตะวันออก คือ ตราด จันทบุรี บางปลาสร้อย (ชลบุรี) แปรจิวี่(ฉะเชิงเทรา) และในกรุงเทพฯ ต่อมาจึงขยายออกไปตั้งถิ่นฐานใหม่นอกเขตดังกล่าว ได้แก่ อุดรดิตถ์ ปากน้ำโพ(นครสวรรค์) พิจิตร ด้วยความขยันหมั่นเพียรและความมานะพยายามบวกกับการไม่ปิดกั้นโอกาสของสังคมไทย ทำให้ชาวจีนสามารถดำรงชีวิตในสังคมไทยอย่างค่อนข้างสุขสบาย

2.4.2 ปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย

สำหรับปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย เกิดจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

2.4.2.1 ปัจจัยผลักดันให้ชาวจีนอพยพออกจากประเทศจีน

ก. ความอดอยาก เนื่องจากพื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และประสบภัยธรรมชาติ ประกอบกับจำนวนประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ

ข. ความเดือดร้อนจากภัยสงคราม ไม่ว่าจะเป็นสงครามกลางเมือง หรือสงครามกับคนต่างชาติ ก่อให้เกิดผลเสีย ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองต่อรัฐบาลและประชาชน เช่น การบาดเจ็บล้มตาย ค่าครองชีพสูง การขาดแคลนอาหาร โจรผู้ร้าย ชุกชุม อันเกิดจากการเรียกเก็บภาษีสูงเพื่อนำไปชดใช้หนี้สงคราม

ค. การเปิดเมืองท่า เนื่องจากการพ่ายแพ้สงคราม จึงทำให้เมืองจีนต้องเปิดเมืองท่าเพื่อทำการค้าขายกับชาวต่างชาติ ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง

ง. เพื่อทำมาค้าขาย สร้างหลักฐาน ต้องการความก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งแต่เดิมคิดว่าออกไปทำมาหากินภายนอกประเทศเพียงชั่วคราวเท่านั้น เพื่อสร้างหลักฐานแล้วกลับมาเมืองจีน

2.4.2.2 ปัจจัยดึงดูดให้ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย

ก. จีนพวกแรกที่มาส่วนมากเป็นพวกลูกเรือ มาอาศัยอยู่เพียงชั่วคราว เพื่อทำการต่อเรือ เมื่อเห็นกำไรงาม การค้าเจริญจึงไม่คิดกลับประเทศ

ข. ประเทศไทยมีดินแดนอุดมสมบูรณ์ และมีประชากรเบาบาง ทั้งยังมีนิสัยโอบอ้อมอารีมีน้ำใจ

ค. โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพ เป็นการผลิตเพื่อส่งออก ทำให้ขาดแรงงาน และเนื่องด้วยความขยันอดทน แรงงานจีนจึงเป็นแรงงานที่คนไทยต้องการ

ง. จากการชักชวนของญาติพี่น้องที่ได้มาตั้งบ้านเรือนในประเทศไทยไทยอยู่ก่อนแล้ว เมื่อประสบความสำเร็จ จึงชักชวนญาติพี่น้องมาทำมาหากินในเมืองไทย

2.4.3 ความเป็นมาของชุมชนเยาวราชในประเทศไทย

สำหรับเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนเยาวราชนั้นชเนตตี นวรัตน์ (2541) ได้กล่าวถึงไว้ในเรื่องสี่สนเยาวราช โดยสรุปได้ดังนี้

เยาวราชเป็นหนึ่งในโครงการตัดถนนใหม่ 18 สายในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อกล่าวถึงเยาวราช จะไม่ได้หมายความว่าถึงแต่เพียงตัวถนนเท่านั้น แต่จะครอบคลุมทั่วเขตสัมพันธวงศ์ เดิมชาวจีนตั้งรกรากอยู่ในละแวกท้องสนามหลวง (ในปัจจุบัน) เมื่อองค์พระปฐมมฤตย์แห่งราชวงศ์จักรีมีพระบรมราชโองการให้สร้างพระบรมมหาราชวังขึ้นในบริเวณนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวจีนอพยพไปอยู่คลองวัดสามปลื้มจนถึงคลองวัดสามเพ็ง(ซึ่งต่อมากลายเป็นสำเพ็ง) ภายหลังจากเกิดถนนเยาวราชชาวจีนจึงขยายตัวไปอยู่และประกอบอาชีพตลอดแนวถนน ด้วยความที่คนจีนมีความขยันหมั่นเพียรและมีอัธยาศัย ทำให้ย่านเยาวราชกลายเป็นทำเลการค้าของชาวจีนในทุกยุคสมัย ตั้งแต่ธุรกิจเล็กๆ จนถึงธุรกิจใหญ่

ในอดีตประมาณ 50 ปี เยาวราชเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นศูนย์รวมความบันเทิง เพราะเยาวราชเป็นย่านชุมชนชาวจีน บันเทิงสถานส่วนใหญ่จึงเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองชาวจีนโดยเฉพาะ กระทั่งปัจจุบันเยาวราชยังคงรักษาความเป็นชุมชนการค้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสืบทอดวัฒนธรรมความเป็นจีนอย่างเหนียวแน่น ซึ่งจะเห็นจากทุกเทศกาลตรุษสารท และไหว้เจ้าชาวจีนจะพร้อมใจกันจัดพิธีกรรมตามแบบอย่างขนบธรรมเนียมประเพณีจีนดั้งเดิม เพื่อแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษและเทพเจ้า นอกจากนี้เยาวราชยังเป็นแหล่งค้าขายสินค้าที่จำเป็นในการทำพิธีดังกล่าว สัญลักษณ์ที่โดดเด่นของย่านนี้คือ แผ่นป้ายชื่อร้านทองที่เขียนเป็นตัวอักษรไทย-จีน และธุรกิจทองคำ อีกทั้งศูนย์รวมจิตใจของชาวเยาวราชคือ ศาลเจ้าและวัดจีน เช่น วัดเล่งเน่ยยี่หรือวัดมังกรกมลาวาสที่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวจีนนิยมไปสักการบูชาเทพเจ้ากันตลอดทั้งปี

เยาวราชเป็นแหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยของชาวไทยเชื้อสายจีนที่ตั้งรกรากอยู่กันมานานกว่าร้อยปี จนกระทั่งวันนี้ก็ยังคงดำรงความเป็นชุมชนชาวจีนอยู่ และสิ่งหนึ่งที่อยู่เคียงคู่กับเยาวราชก็คือ วัดมณเฑียรจีนที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ

เรื่องราวของชาวจีนแต่จิวและเยาวราชดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกกลุ่มประชากรที่เป็นชาวจีนแต่จิวที่อาศัยอยู่ในเยาวราช

การทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดนี้ ในแต่ละส่วนก็มีความเกี่ยวข้องกับงานที่ผู้วิจัยทำ กล่าวคือ การทบทวนวรรณกรรมเรื่องคำเรียกขานมีความเกี่ยวข้องโดยตรงเพราะงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขาน ส่วนที่ทบทวนวรรณกรรมเรื่องสรรพนามนั้นแม้ดูว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เป็นส่วนน้อย แต่สรรพนามก็เป็นส่วนหนึ่งของคำเรียกขาน เพราะสรรพนามนำมาใช้เป็นคำเรียกขานได้ ส่วนที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอยู่ของภาษา ผู้วิจัยก็ศึกษาการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูดที่ทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขาน ส่วนสุดท้ายที่กล่าวถึงเรื่องราวของชาวจีนแต่จิวก็เพราะผู้วิจัยศึกษาการใช้คำเรียกขานที่พูดโดยคนไทยเชื้อสายจีนแต่จิว อีกทั้งแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลคือย่านเยาวราช ผู้วิจัยจึงได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเยาวราชด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

โครงสร้างและรูปแบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว

สำหรับเนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงรูปแบบต่างๆ ของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว ที่พบจากข้อมูลทั้งหมดและวิเคราะห์ออกมาให้เห็นถึงภาพโดยรวม ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือส่วนแรกจะกล่าวถึงส่วนประกอบของคำเรียกขาน ส่วนที่ 2 เป็นการนำเสนอกฎคำเรียกขาน ส่วนที่ 3 จะเสนอรูปแบบต่างๆ ของคำเรียกขานที่พบในข้อมูล และส่วนสุดท้ายเป็นเรื่องความถี่ของการใช้คำเรียกขาน โดยรายละเอียดต่างๆ จะนำเสนอต่อไป

3.1 ส่วนประกอบของคำเรียกขาน

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำจำกัดความของคำเรียกขานตามที่ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภทิพย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531:1) ได้ให้ไว้ ดังกล่าวในบทบทวนวรรณกรรมแล้ว

อนึ่ง จากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บจากการสังเกตพบว่ามีกรณีที่ไม่ใช้คำเรียกขานในการสนทนาด้วย ในบางครั้งเมื่อผู้พูดต้องการที่จะเริ่มต้นการสนทนากับผู้ฟัง แทนที่จะใช้คำเรียกขาน ผู้พูดอาจไม่ใช้คำเรียกขานเรียกผู้ฟังก่อนก็ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้พูดรู้จักกับผู้ฟังและผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังจึงไม่จำเป็นต้องใช้คำเรียกขาน หรือกรณีที่ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟังทำให้ผู้พูดไม่แน่ใจว่าควรจะเรียกขานผู้ฟังอย่างไร ผู้พูดจึงพูดเรื่องที่ต้องการไปเลยโดยไม่ใช้คำเรียกขาน กรณีดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจะนับเป็นความถี่ของการไม่ใช้คำเรียกขาน 1 ครั้ง เช่น เมื่อเพื่อนสนทนากัน ผู้พูด A เริ่มต้นการสนทนาโดยไม่เรียกขาน B ซึ่งเป็นผู้ฟัง

- (2) A: *khú: tì:kò: thikthò:*
ไป ที่ไหน เทียว
B: *puá páj khw: phátthájā:*
อัน จะ ไป พักยา

ตารางด้านล่างแสดงให้เห็นถึงความถี่ของการใช้คำเรียกขานและการไม่ใช้คำเรียกขานในการสนทนาของผู้พูดและผู้ฟัง

ตารางที่ 3.1 ความถี่ของการใช้คำเรียกขานและการไม่ใช้คำเรียกขาน

รูปแบบ	ความถี่	ร้อยละ
ใช้คำเรียกขาน	3,854	89.23
ไม่ใช้คำเรียกขาน	465	10.77
รวม	4,319	100.00

ตารางที่ 3.1 แสดงว่าในการสนทนาผู้พูดเลือกที่จะใช้คำเรียกขานเรียกผู้ฟังในความถี่ประมาณร้อยละ 89 ในขณะที่การไม่ใช้คำเรียกขานพบเพียงประมาณร้อยละ 11 เท่านั้น ซึ่งถือเป็นความถี่ที่น้อยมากเมื่อเทียบกับการใช้คำเรียกขาน ดังนั้นในการวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะคำเรียกขานที่ใช้จริง โดยไม่คำนึงถึงการไม่ใช้คำเรียกขานในที่ที่อาจใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวพบว่าส่วนประกอบของคำเรียกขานอาจประกอบด้วยคำต่างๆ กันตั้งแต่ 1 คำขึ้นไป ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่พบมี 5 ประเภทเท่านั้น ได้แก่ ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง สรรพนาม และคำนำหน้า รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบของคำเรียกขานดังกล่าวมีดังนี้

3.1.1 ชื่อ

ชื่อ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของคำเรียกขาน ซึ่งครอบคลุมถึงชื่อ 2 รูปแบบ ได้แก่ ชื่อจริงและชื่อเล่น

ชื่อจริง อาจเรียกว่าชื่อตัวหรือชื่อแรก ที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า First Name หมายถึง ชื่อเฉพาะที่ตั้งขึ้นและลงทะเบียนเป็นชื่อของบุคคลนั้นอย่างเป็นทางการ ในข้อมูลพบเป็นส่วนน้อย เช่น *kīmhōng, rānjā:, phājrīn, phānōm, khāmrop, sūnī:* เป็นต้น

ชื่อเล่น หรือ ชื่อย่อ หมายถึง ชื่อเฉพาะที่ตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียกแทนชื่อจริง หรือเรียกกันเองอย่างไม่เป็นทางการ ในข้อมูลพบเป็นส่วนมาก เช่น *bī:*, *núj*, *wān*, *tīw*, *phīm*, *mā:j*, *phrē:*, *phlō:j*, *rīn* เป็นต้น

3.1.2 คำเรียกญาติ

คำเรียกญาติ หมายถึง คำที่แสดงความสัมพันธ์โดยเชื้อสายหรือโดยการแต่งงาน ที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นญาติจริง หรือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งผู้พูดเปรียบเทียบว่าเหมือนญาติ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้พูดเรียกผู้ฟังที่เป็นลุงว่า *pɛʔ* 'พี่ของพ่อ' (เพศชาย) หรือเรียกผู้ฟังที่เป็นชายสูงอายุคราวตาของตนว่า *pɛʔ* 'พี่ของพ่อ' (เพศชาย) เช่นกัน และคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้ส่วนมากเป็นคำเรียกญาติภาษาจีนแต้จิ๋ว เช่นคำว่า *kōŋ* 'พ่อของพ่อ พ่อของแม่', *mā:* 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่', *pá:* 'พ่อ', *tɔək* 'น้องของพ่อ' (เพศชาย), *kn̩:* 'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย) เป็นต้น ที่ใช้แตกต่างออกไปไม่เป็นส่วนน้อยที่เป็นคำเรียกญาติที่ใช้ทั่วไปในภาษาไทยภาคกลางได้แก่คำว่า *mē:* (แม่), *phī:* (พี่), *nó:ŋ* (น้อง), และคำว่า *ná:* (น้า)

3.1.3 อาชีพ/ตำแหน่ง

อาชีพ หมายถึง คำเรียกขานที่ระบุอาชีพของผู้ฟัง

ตำแหน่ง ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า title หมายถึง ฐานะหรือหน้าที่การงานของผู้ฟัง

จากข้อมูลมีคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังเพื่อระบุอาชีพ/ตำแหน่ง ที่พบเป็นคำเรียกขานภาษาจีนแต้จิ๋วเช่นคำว่า *thāwkè:* 'เจ้าของร้าน' (เพศชาย) หรือ *thāwkè:niá:* 'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง) คำเรียกขานนี้บ่งบอกทั้งอาชีพและตำแหน่งของผู้ฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคำเรียกขานที่ใช้ในภาษาไทยภาคกลางได้แก่ คำว่า *tɔhā:ŋ* (ช่าง) และคำว่า *pā:tɔā:n* (อาจารย์)

3.1.4 สรรพนาม

สรรพนาม หมายถึง คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง เป็นคำที่ไม่อยู่ในประเภทชื่อ และคำเรียกญาติดังกล่าว จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรรพนามที่พบในบริบทของภาษาจีนแต้จิ๋ว ไม่พบสรรพนามภาษาจีนที่ใช้เป็นคำเรียกขานเพราะสรรพนามบุรุษที่ 2 ในภาษาจีนแต้จิ๋วมีเพียง *Í:*

'คุณ' คำเดียวซึ่งไม่ใช่เป็นคำเรียกขานเลย แต่พบว่าสรรพนามที่ใช้เป็นคำภาษาไทยได้แก่ คำว่า *khūn* (คุณ) และ *nǎy* (หนู)

3.1.5 คำนำหน้า

คำนำหน้า คือคำที่ไม่สามารถปรากฏเพียงลำพังได้ ต้องปรากฏหน้าส่วนประกอบอื่นของคำเรียกขานเพื่อบ่งชี้ความสนิทสนมของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง ซึ่งคำนำหน้าในภาษาจีนแต่จีวมีเพียงคำเดียว คือ /*ʔāː*/ และสามารถปรากฏหน้า ชื่อ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และสรรพนามได้

3.2 โครงสร้างของคำเรียกขาน

การศึกษากการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยโดย ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภทิพย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) ได้แสดงโครงสร้างคำเรียกขานอย่างชัดเจนในรูปของกฎ ทำให้ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีว และจากส่วนประกอบต่างๆ ของคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีวดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นสามารถแสดงเป็นกฎได้ดังนี้

$$(1) \text{ คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีว} \longrightarrow (1) + \left(\begin{array}{c} 2 \\ 3 \\ 4 \end{array} \right) \text{ (5)}$$

- (2) 1 \longrightarrow คำนำหน้า
 (3) 2 \longrightarrow สรรพนาม
 (4) 3 \longrightarrow คำเรียกญาติ
 (5) 4 \longrightarrow อาชีพ/ตำแหน่ง
 (6) 5 \longrightarrow ชื่อ

จากกฎทั้ง 6 ข้อนี้เมื่ออ่านเรียงลำดับตั้งแต่ (1) ถึง (6) แล้วจะเห็นว่า มีคำเรียกขานรูปแบบใดได้บ้างในภาษาจีนแต่จีว

กฎข้อที่ (1) หมายความว่า คำเรียกขานอาจประกอบด้วยตัวเลือกที่ 1 ที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ และตามด้วยอีก 1 ตัวเลือกตั้งแต่ 2 ถึง 5 หรือตัวเลือกที่ 2 ถึง 5 ผสมกัน แต่

กฎข้อที่ (1) หมายความว่า คำเรียกขานอาจประกอบด้วยตัวเลือกที่ 1 ที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ และตามด้วยอีก 1 ตัวเลือกตั้งแต่ 2 ถึง 5 หรือตัวเลือกที่ 2 ถึง 5 ผสมกัน แต่ต้องเรียงลำดับตามที่กำหนด ส่วนเครื่องหมายปีกกา $\{ \}$ หมายความว่า ต้องมีอย่างน้อย 1 ตัวเลือก และเครื่องหมายวงเล็บเกี่ยวกับ (\cup) หมายความว่าหน่วยที่อยู่ในวงเล็บทั้งสองที่เกี่ยวกับต้องปรากฏอย่างน้อย 1 ตัวเลือกและเรียงลำดับตามที่กำหนด

กฎข้อที่ (2) ถึงข้อที่ (6) ระบุว่าตัวเลือกที่ 1 ถึง 5 ได้แก่คำอะไรบ้าง

3.3 รูปแบบคำเรียกขาน

จากกฎคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิ๋วใน 3.2 เมื่อนำมาสร้างรูปแบบของคำเรียกขานควรจะได้ทั้งหมด 14 รูปแบบ คือรูปแบบเดี่ยวๆ ตั้งแต่ 2 – 5 รวม 4 รูปแบบ และรูปแบบผสมอีก 10 รูปแบบ ดังนี้

2, 3, 4, 5,

1+2, 1+3, 1+4, 1+5, 2+5, 3+5, 4+5

1+2+5, 1+3+5, และ 1+4+5

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบของคำเรียกขานที่พบจากการเก็บข้อมูลมีไม่ครบทั้ง 14 รูปแบบ มีเพียง 13 รูปแบบเท่านั้น ขาดเพียงรูปแบบผสม 1 รูปแบบคือ 1+4+5 ที่ไม่ปรากฏในข้อมูล

จากกฎข้างต้นสามารถแบ่งรูปแบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิ๋วออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบเพียงส่วนเดียว คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน และคำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

3.3.1 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบเพียงส่วนเดียว

คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบเพียงส่วนเดียวจะประกอบด้วยส่วนประกอบคำเรียกขานเพียงประเภทเดียว คือเป็นส่วนประกอบคำเรียกขานที่ปรากฏตามลำพังโดยไม่มีส่วนประกอบคำเรียกขานประเภทอื่นๆ มาประกอบด้วย คำเรียกขานที่จัดอยู่ในประเภทนี้มี 4 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และชื่อ รายละเอียดมีดังนี้

ใน 3.1.4 ดังนั้นสรรพนามที่พบจึงไม่ใช่คำภาษาจีนแต่จีวแต่เป็นคำภาษาไทยที่อยู่ในบริบทของภาษาจีนแต่จีว คำที่พบในข้อมูลได้แก่ *nǚ*: (หนู) และ *khūn* (คุณ) ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

- (3) *nǚ*: *təā:mé*: *nǚ*: *khǔ*: *tì:kò*:
หนู เมื่อคืน หนู ไป ที่ไหน

จากตัวอย่าง (3) ผู้พูดเป็นแม่เริ่มสนทนากับลูกสาวในขณะที่ลูกกำลังเดินเข้ามาในบ้าน และผู้พูดก็กำลังขายสินค้าให้กับผู้รับบริการ

- (4) *khūn m̀ǹkhāw* *p̀ù*: *náŋ* *láj* *təhuà:j*
คุณ ช้างนอก มี คน มา หา

จากตัวอย่าง (4) ผู้พูดเรียกขานผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักกัน ขณะนั้นผู้พูดกำลังเก็บร้านและผู้ฟังก็นั่งสนทนากับน้องสาวของผู้พูด

3.3.1.2 คำเรียกญาติ ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (5) *kōŋ* *p̄ā:kǔ*: *láj*
พ่อของพ่อ พี่ของแม่ (เพศชาย) มา

จากตัวอย่าง (5) ผู้พูดเป็นหลานชายของผู้ฟังที่เป็นคุณปู่ ผู้พูดเรียกผู้ฟังในขณะที่มีญาติไปหาที่บ้าน

นอกจากนี้แล้วในข้อมูลยังพบคำเรียกขานอื่นๆอีก ทั้งที่เป็นคำภาษาจีนแต่จีวและคำภาษาไทย ดังตัวอย่างคำภาษาจีนแต่จีว เช่น

mā: 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'

pá: 'พ่อ'

คำภาษาไทย ได้แก่

mé: (แม่)

phí: (พี่)

3.3.1.3 อาชีพ / ตำแหน่ง ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (6) *thāwkè*: *kià:mbuá:j* *sā*: *hò*:
เจ้าของร้าน (เพศชาย) บ๊วยเค็ม สาม ห่อ

จากตัวอย่าง (6) ผู้พูดเป็นผู้รับบริการกำลังซื้อสินค้าจากผู้ให้บริการที่ร้านข้างบ้านของผู้พูดเอง

นอกจากนี้แล้วในข้อมูลยังพบคำเรียกขานอื่นๆอีก ทั้งที่เป็นคำภาษาจีนแต้จิ๋วและคำภาษาไทย ดังตัวอย่าง

คำภาษาจีนแต้จิ๋ว เช่น

thâwkè:niá: 'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง)

sīnsē: 'อาจารย์'

คำภาษาไทย ได้แก่

təhâ:ŋ (ข้าง)

ʔā:tsā:n (อาจารย์)

คำภาษาไทยทั้ง 2 คำข้างต้นปรากฏในบริบทของภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยผู้พูดผู้ฟังที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนทั้งคู่ เพียงแต่ผู้ฟังมีลักษณะของความเป็นไทยอยู่ในตัวมาก และไม่ค่อยพูดภาษาจีน แต่ก็สามารถเข้าใจภาษาจีน ผู้พูดจึงใช้คำไทยเรียกผู้ฟังในการสนทนาภาษาจีน

3.3.1.4. ชื่อ ชื่อที่พบเป็นชื่อเฉพาะต่างๆ ดังที่อธิบายไว้แล้วในตอนต้น ผู้วิจัยจึงจะไม่ยกตัวอย่างแสดงรายการคำให้เห็น โดยส่วนมากชื่อที่พบในข้อมูลจะเป็นชื่อเล่น ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

(7)	<u><i>bī:(bī:)</i></u>	<u><i>ʔā:má:</i></u>	<u><i>kià:</i></u>
	บี(บี)	แม่	เรียก

จากตัวอย่าง (7) ผู้พูดเป็นพี่ชายถูกแม่ชวนให้ไปเรียกน้องสาวของตัวเอง

3.3.2 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน

คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วนจะประกอบด้วยส่วนประกอบคำเรียกขาน 2 ประเภทที่เรียงลำดับตามกฎของคำเรียกขานข้างต้น คำเรียกขานประเภทนี้มี 7 รูปแบบ ได้แก่ คำนำหน้า+สรรพนาม คำนำหน้า + คำเรียกญาติ คำนำหน้า + อาชีพ/ตำแหน่ง คำนำหน้า + ชื่อ สรรพนาม + ชื่อ คำเรียกญาติ + ชื่อ และ อาชีพ/ตำแหน่ง + ชื่อ สำหรับคำเรียกขานที่มีคำนำหน้าเป็นส่วนประกอบนั้น ในที่นี้จะมีเพียงคำเดียวที่ปรากฏเป็นคำนำหน้า คือ /*ʔā:*/ เพราะภาษาจีนแต้จิ๋วมีเพียง /*ʔā:*/ ที่ใช้เป็นคำนำหน้าเพื่อแสดงความสนิทสนมเพิ่มขึ้นของผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

3.3.2.1 คำนำหน้า + สรรพนาม (1+2) ที่พบคือ *ʔāːnǔː* (หนู)
 ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(8) *ʔāː + nǔː máksiàp kòʔ khǎː ʔúk*
 อา + หนู ง่วงนอน ก็ ไป นอน

จากตัวอย่าง (8) ผู้พูดเป็นป้าของผู้ฟัง และเรียกขานผู้ฟังในขณะที่กำลังช่วยกัน
 เก็บร้าน

3.3.2.1 คำนำหน้า + คำเรียกญาติ (1+3) ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นได้ใน
 ประโยคต่อไปนี้

(9) *ʔāː + ʔeʔ kékhuāːj sǎː thuàːj*
 อา + พี่ของพ่อ(เพศชาย) เก๊กฮวย สาม ถ้วย

จากตัวอย่าง (9) ผู้พูดเป็นผู้รับบริการกำลังสั่งเครื่องดื่มจากร้านขายเครื่องดื่มที่
 อยู่หน้าบ้านของผู้พูด

นอกจากนี้แล้วในข้อมูลยังพบคำเรียกขานอื่นๆอีก เช่น

ʔāːkōŋ ‘พ่อของพ่อ พ่อของแม่’
ʔāːmáː ‘แม่ของพ่อ แม่ของแม่’

3.3.2.2 คำนำหน้า + อาชีพ/ตำแหน่ง (1+4) ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นได้
 ในประโยคต่อไปนี้

(10) *ʔāː + siàː tɕià tɛː mǎj*
 อา + คนมีฐานะ (เพศชาย) ต่อม น้ำชา มัย

จากตัวอย่าง (10) ผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง เรียกขานผู้ฟังหลังจากที่เชิญผู้ฟังเข้า
 ไปในบ้านของตน

นอกจากนี้แล้วในข้อมูลยังพบคำเรียกขานอื่นๆอีก เช่น

ʔāːthǎwkèː ‘เจ้าของร้าน’ (เพศชาย)
ʔāːthǎwkèːniáː ‘เจ้าของร้าน’ (เพศหญิง)

3.3.2.3 คำนำหน้า + ชื่อ (1+5) ที่พบคือ *ʔāː + ชื่อ* ดังตัวอย่างคำที่
 ขีดเส้นได้ในประโยคต่อไปนี้

- (11) *pā:* + *khím* *mi:* *sā:* *puá:*
อา + คิม หมี่ สาม จาน

จากตัวอย่าง (11) ผู้พูดที่เป็นผู้รับบริการเรียกขานผู้ฟังที่เป็นผู้ให้บริการ ในขณะที่ผู้พูดไปซื้ออาหารจากผู้ฟัง

3.3.2.5 สรรพนาม + ชื่อ (2+5) ที่พบคือ *khūn*+ชื่อ ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (12) *khūn* + *tīw* *tɕià* *míkáj*
คุณ + ติว กิน อะไร

จากตัวอย่าง (12) ผู้พูดเรียกขานผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักกันขณะที่ผู้พูดเชิญผู้ฟังเข้าไปในบ้านของตน

3.3.2.6 คำเรียกญาติ + ชื่อ (3+5) ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (13) *tɕô:* + *mē:w* *mǎ:mǎ:* *khǎ:* *tɕià*
พี่ (เพศหญิง) + แมว เร็วเร็ว ไป กิน

จากตัวอย่าง (13) ผู้พูดที่เป็นน้องสาวเรียกขานพี่สาว เพื่อเรียกให้ไปรับประทานอาหารที่จัดเตรียมไว้แล้ว

นอกจากนี้แล้วในข้อมูลยังพบคำเรียกขานอื่นๆ อีก ทั้งที่เป็นคำภาษาจีนแต้จิ๋ว และคำภาษาไทย ดังตัวอย่าง

คำในภาษาจีนแต้จิ๋ว เช่น

hiā:guá:n 'พี่จวน' (เพศชาย)

hiā:tháwī: 'พี่ทิว' (เพศชาย)

คำในภาษาไทย เช่น

phī:rīn (พี่ริน)

phī:kiā:ŋ (พี่เกียง)

3.3.2.7 อาชีพ/ตำแหน่ง + ชื่อ (4+5) ที่พบคือ *tɕhâ:ŋ*+ชื่อ (ช่าง + ชื่อ) และ *thâwkè:*+ชื่อ 'เจ้าของร้าน' (เพศชาย)+ชื่อ ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (14) təhā:ŋ + rō:t khw̃: tì:kò: láj
 ช่าง + ไรจน์ ไป ที่ไหน มา

จากตัวอย่าง (14) ผู้พูดสนทนากับผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักกัน เป็นการทักทายผู้ฟังที่เดินผ่านหน้าบ้านของผู้พูด

3.3.3 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน

คำเรียกขานรูปแบบนี้จะประกอบด้วยส่วนประกอบคำเรียกขาน 3 ประเภทที่เรียงลำดับตามกฎของคำเรียกขานข้างต้น คำเรียกขานประเภทนี้มี 2 รูปแบบ สำหรับคำเรียกขานที่มีคำนำหน้าเป็นส่วนประกอบ ในที่นี้มีเพียงคำเดียวที่ปรากฏเป็นคำนำหน้าคือ /pā:/ ใช้แสดงความสนิทสนมเพิ่มขึ้นของผู้พูดกับผู้ฟัง รายละเอียดคำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบ มีดังนี้

3.3.3.1 คำนำหน้า + สรรพนาม + ชื่อ (1+2+5) ที่พบคือ pā: + khūn+ ชื่อ ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (15) pā: + khūn + su pāj khw̃: tì:kò:
 อา + คุณ + สุ จะ ไป ที่ไหน

จากตัวอย่าง (15) ผู้พูดสนทนากับผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก เป็นการทักทายกันเมื่อผู้พูดพบกับผู้ฟัง

3.3.3.2 คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ (1+3+5) ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

- (16) pā: + khū: + hēŋ tɕiə pəŋ məj
 อา + น้องของแม่(เพศชาย) + เฮง กิน ข้าว มื้อ

จากตัวอย่าง (16) ผู้พูดที่เป็นหลานเรียกขานผู้ฟังที่เป็นน้ำเพื่อชวนไปรับประทานอาหารเมื่อผู้ฟังแวะไปเยี่ยมเยียนที่บ้าน

นอกจากนี้แล้วในข้อมูลยังพบคำเรียกขานอื่นๆอีก เช่น

- pā:hiā:ŋəw 'พี่โหว' (เพศชาย)
 pā:hiā:təu: 'พี่จู่' (เพศชาย)

3.4 ความถี่ของการใช้คำเรียกขาน

3.4.1 ความถี่ของคำเรียกขานแต่ละประเภท

สำหรับความถี่ของการใช้คำเรียกขาน ผู้วิจัยจะพิจารณาเฉพาะรูปแบบคำเรียกขานที่มีการใช้เท่านั้นไม่นับรวมการไม่ใช้คำเรียกขาน คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีวที่พบทั้งหมด 13 รูปแบบดังกล่าวนั้น ปริมาณความถี่ของการใช้คำเรียกขานแต่ละรูปแบบปรากฏในความถี่ตามจำนวนครั้งไม่เท่ากัน บางรูปแบบปรากฏใช้เป็นจำนวนมาก เช่น คำเรียกญาติ แต่บางรูปแบบมีการปรากฏใช้เป็นจำนวนน้อย เช่น อาชีพ ดังนั้นเพื่อแสดงปริมาณการใช้คำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่คิดเป็นจำนวนครั้งของการใช้เป็นสัดส่วนถูกต้อง และเข้าใจง่าย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีคิดความถี่เป็นค่าร้อยละของผลรวมสำหรับคำเรียกขานที่มีการใช้ทุกรูปแบบ และแสดงผลรวมของการใช้คำเรียกขานแต่ละรูปแบบเป็นค่าร้อยละ ในตารางที่ 3.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 ความถี่ของคำเรียกขาน 13 รูปแบบ

ลำดับ	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1. คำเรียกญาติ	1,618	41.98
2. คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	836	21.69
3. ชื่อ	670	17.38
4. คำเรียกญาติ + ชื่อ	223	5.79
5. คำนำหน้า + ชื่อ	126	3.27
6. สรรพนาม	104	2.70
7. อาชีพ	93	2.31
8. คำนำหน้า + อาชีพ	78	2.02
9. สรรพนาม + ชื่อ	42	1.09
10. คำนำหน้า + คำเรียกญาติ+ชื่อ	30	0.78
11. อาชีพ+ชื่อ	15	0.39
คำนำหน้า + สรรพนาม + ชื่อ	15	0.39
12. คำนำหน้า + สรรพนาม	4	0.10
รวม	3,854	100.00

ตารางที่ 3.2 แสดงว่าคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่ปรากฏมากที่สุดคือ คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 42 ของคำเรียกขานทั้งหมด) อันดับที่สองคือ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 22 ของคำเรียกขานทั้งหมด) และอันดับที่สี่คือ คำเรียกญาติ+ชื่อ (ใช้ประมาณร้อยละ 6 ของคำเรียกขานทั้งหมด) คำเรียกขานทั้ง 3 รูปแบบนี้มีคำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบทั้งสิ้น และนับความถี่รวมกันประมาณร้อยละ 69 ของคำเรียกขานทั้งหมด ดังนั้น คำเรียกญาติ จึงเป็นคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุด

3.4.2 คำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ

คำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่งคือ คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 42 ของคำเรียกขานทั้งหมด) ผู้วิจัยได้จำแนกคำเรียกญาติให้ละเอียดลงไป เพื่อค้นหาว่า

คำเรียกญาติเฉพาะเจาะจงคำใดใช้มากที่สุด และนับความถี่ของการปรากฏ ดังแสดงผลในตารางที่ 3.3 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 3.3 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	tɕəi:	'พี่' (เพศหญิง)	307	18.97
2.	hiã:	'พี่' (เพศชาย)	217	13.41
3.	phi:	'พี่'	133	8.22
4.	nó:ŋ	'น้อง'	127	7.85
5.	tɕək	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	116	7.11
6.	sím	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	84	5.19
7.	pè?	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	77	4.76
8.	tĩ:	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	71	4.39
9.	má:	'แม่'	57	3.52
10.	pá:	'พ่อ'	55	3.40
11.	muǎ:j	'น้องหรือเด็ก' (เพศหญิง)	52	3.21
12.	pi:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	40	2.37
13.	mã:	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	35	2.16
	ʔim	'ภรรยาของพี่ของพ่อ'	35	2.16
14.	só:	'ภรรยาของพี่'	29	1.79
15.	kōŋ	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	18	1.11
16.	ná:	'น้องของแม่'	16	0.99
17.	só:jpi:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง คนเล็ก)	11	0.68
	kō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง)	11	0.68

ตารางที่ 3.3 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ (ต่อ)

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
18.	só:jkǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนเล็ก)	8	0.49
	só:jkō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนเล็ก)	8	0.49
	tuà:hiā:	'พี่' (เพศชาย คนโต)	8	0.49
	ɲuà:kōŋ	'พ่อของแม่'	8	0.49
	ɲuà:mā:	'แม่ของแม่'	8	0.49
19.	tuà:kō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนโต)	7	0.43
	kǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	7	0.43
20.	só:jtɕək	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนเล็ก)	6	0.37
	tuà:pè?	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนโต)	6	0.37
21.	jì:pè?	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนที่สอง)	5	0.31
	jì:pí:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง คนที่สอง)	5	0.31
	sí:kǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนที่สี่)	5	0.31
22.	jì:kō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนที่สอง)	4	0.25
	jì:hiā:	'พี่' (เพศชาย คนที่สอง)	4	0.25
	sā:hiā:	'พี่' (เพศชาย คนที่สาม)	4	0.25
	sí:tɕək	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนที่สี่)	4	0.25
	làwhiā:	'พี่' (เพศชาย อายุมาก)	4	0.25
23.	sā:pè?	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนที่สาม)	3	0.19
	sā:sîm	'ภรรยาของน้อง (คนที่สาม) ของพ่อ'	3	0.19
	só:jsîm	'ภรรยาของน้อง (คนเล็ก) ของพ่อ'	3	0.19
	tuà:ʔîm	'ภรรยาของพี่ (คนโต) ของพ่อ'	3	0.19
	sí:kō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนที่สี่)	3	0.19

ตารางที่ 3.3 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ (ต่อ)

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
24.	<i>ji:tiä:w</i>	'สามีของพี่หรือน้อง (คนที่สอง) ของพ่อ' 'สามีของพี่หรือน้อง (คนที่สอง) ของแม่'	2	0.12
	<i>mé:</i>	'แม่'	2	0.12
	<i>ji:tɕək</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนที่สอง)	2	0.12
	<i>sā:tɕək</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนที่สาม)	2	0.12
	<i>sā:kü:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนที่สาม)	2	0.12
	<i>lāwkō:</i>	'พี่ของพ่อของพ่อ' (เพศหญิง)	2	0.12
รวม			1,618	100.00

ตารางที่ 3.3 แสดงว่าคำเรียกญาติที่ปรากฏมาก 2 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tɕê:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	18.97 %
อันดับที่ 2	<i>hiä:</i>	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	13.41 %

คำเรียกญาติข้างต้นแสดงว่า *tɕê:* 'พี่' (เพศหญิง) ปรากฏมากกว่า *hiä:* 'พี่' (เพศชาย) ที่เป็นเช่นนี้เพราะในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล ผู้สนทนาในสถานการณ์ของแหล่งข้อมูลที่เก็บส่วนมากเป็นเพศหญิง หากมีการควบคุมจำนวนผู้ถูกเรียกขานให้มีจำนวนเพศหญิงและเพศชายเท่ากัน ความถี่ของการใช้ *tɕê:* และ *hiä:* ก็อาจจะเท่ากัน แต่เรื่องนี้เป็นประเด็นที่ต้องศึกษาต่อไป

นอกจากนี้ยังมีการนำคำเรียกญาติภาษาไทยมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิ๋ว และคำดังกล่าวยังปรากฏใช้มากเป็นอันดับที่ 3 และอันดับที่ 4 ได้แก่

อันดับที่ 3	<i>phî:</i>	(พี่)	ปรากฏใช้	8.22 %
อันดับที่ 4	<i>nó:ŋ</i>	(น้อง)	ปรากฏใช้	7.85 %

จากข้อมูลแสดงว่า *phî:* (พี่) มีความถี่มากกว่า *nó:ŋ* (น้อง) เพราะผู้พูดที่มีบทบาทเป็นพี่ เมื่อสนทนากับผู้ฟังที่เป็นน้อง ก็จะใช้ชื่อเป็นคำเรียกขานเป็นส่วนมาก ในขณะที่ผู้พูดที่มีบทบาทเป็นน้อง เมื่อสนทนากับผู้ฟังที่เป็นพี่จะใช้คำว่า *phî:* (พี่) เป็นคำเรียกขานจึงเป็นคำที่ปรากฏมากกว่า

3.4.3 คำเรียกขานประเภท คำนำหน้า+คำเรียกญาติ

คำเรียกขานที่ใช้มากเป็นอันดับสอง คือ คำนำหน้า + คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณ ร้อยละ 22 ของคำเรียกขานทั้งหมด) สำหรับคำเรียกขานรูปแบบนี้ที่พบในข้อมูล เรียงลำดับจากคำที่มีความถี่มากที่สุดลงไป ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ความถี่ของคำเรียกขานประเภท คำนำหน้า+คำเรียกญาติ

ลำดับ	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>ʔā:tə̌:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	182	21.77
2.	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	117	14.00
3.	<i>ʔā:pèʔ</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	85	10.17
4.	<i>ʔā:kōŋ</i>	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	53	6.34
5.	<i>ʔā:tə̌k</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	48	5.74
6.	<i>ʔā:mā:</i>	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	45	5.38
7.	<i>ʔā:sim</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	44	5.26
	<i>ʔā:muǎ:j</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศหญิง)	44	5.26
8.	<i>ʔā:tǐ:</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	38	4.55
9.	<i>ʔā:ʔí:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	37	4.43
10.	<i>ʔā:pá:</i>	'พ่อ'	36	4.31
11.	<i>ʔā:ʔim</i>	'ภรรยาของพี่ของพ่อ'	34	4.07
12.	<i>ʔā:kō:</i>	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง)	25	2.99
13.	<i>ʔā:kǔ:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	22	2.63
14.	<i>ʔā:só:</i>	'ภรรยาของพี่'	13	1.56
	<i>ʔā:má:</i>	'แม่'	13	1.56
รวม			836	100.00

ตารางที่ 3.4 แสดงว่าคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่ปรากฏมาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>ʔā: tɕé:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	21.77 %
อันดับที่ 2	<i>ʔā: hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	14.00 %
อันดับที่ 3	<i>ʔā: pɛʔ</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	10.17 %

จากข้อมูลเป็นที่น่าสังเกตว่าคำเรียกขานรูปแบบนี้ล้วนแต่เป็นคำเรียกญาติภาษาจีนแต่จีวที่ปรากฏเป็นส่วนประกอบตามหลังคำนำหน้า จะไม่มีคำเรียกญาติภาษาไทยปรากฏเป็นส่วนประกอบตามหลังคำนำหน้าเลย

3.4.4 คำเรียกขานประเภท คำเรียกญาติ+ชื่อ

คำเรียกขานที่ใช้มากเป็นอันดับสี่คือ คำเรียกญาติ + ชื่อ (ใช้ประมาณร้อยละ 6 ของคำเรียกขานทั้งหมด) ที่พบในข้อมูลเรียงลำดับจากคำที่มีความถี่มากที่สุดลงไป ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ความถี่ของคำเรียกขานประเภท คำเรียกญาติ+ชื่อ

ลำดับ	คำเรียกญาติ + ชื่อ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>tɕé:</i> + ชื่อ	'พี่' (เพศหญิง)	73	32.74
2.	<i>hiā:</i> + ชื่อ	'พี่' (เพศชาย)	68	30.49
3.	<i>phi:</i> + ชื่อ	(พี่)	47	21.08
4.	<i>nó:ŋ</i> + ชื่อ	(น้อง)	22	9.87
5.	<i>tí:</i> + ชื่อ	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	6	2.69
6.	<i>ʔí:</i> + ชื่อ	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	4	1.79
7.	<i>kn̩:</i> + ชื่อ	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	3	1.34
รวม			223	100.00

ตารางที่ 3.5 แสดงว่าคำเรียกญาติ+ชื่อ ที่ปรากฏมาก 2 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tɕé:</i> + ชื่อ	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	32.74 %
อันดับที่ 2	<i>hiā:</i> + ชื่อ	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	30.49 %

จากข้อมูลแสดงว่า $t\phi\acute{e}:$ + ชื่อ 'พี่' (เพศหญิง) มีความถี่มากกว่า $hi\bar{a}:$ + ชื่อ 'พี่' (เพศชาย) และสอดคล้องกับผลที่ได้ในคำเรียกญาติ กล่าวคือ คำว่า $t\phi\acute{e}:$ 'พี่' (เพศหญิง) และ $hi\bar{a}:$ 'พี่' (เพศชาย) ที่ปรากฏลำพัง กับที่ปรากฏนำหน้านั้นมีความถี่เป็นอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 เหมือนกัน แต่ $t\phi\acute{e}:$ + ชื่อ 'พี่' (เพศหญิง) และ $hi\bar{a}:$ + ชื่อ 'พี่' (เพศชาย) มีความถี่สูงกว่าที่ปรากฏลำพัง

จากข้อมูลยังเป็นที่น่าสนใจที่ $ph\acute{i}:$ + ชื่อ และ $m\acute{o}:\eta$ + ชื่อ เป็นคำภาษาไทยที่ผู้พูดชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมนำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว และยังมีค่าในการใช้มากเป็นอันดับที่ 3 และอันดับที่ 4 อีกด้วย และยังคงสอดคล้องกับที่ปรากฏเพียงลำพัง กล่าวคือ คำว่า $ph\acute{i}:$ และ $m\acute{o}:\eta$ กับ $ph\acute{i}:$ + ชื่อ และ $m\acute{o}:\eta$ + ชื่อ ปรากฏเป็นอันดับที่ 3 และอันดับที่ 4 เหมือนกัน แต่ความถี่ของคำที่ปรากฏนำหน้านั้นมีมากกว่าที่ปรากฏเพียงลำพัง

คำเรียกขานทั้ง 3 รูปแบบข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานมากที่สุด ดังที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่าคำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานที่คนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชใช้มากที่สุด

3.4.5 คำเรียกขานประเภทสรรพนาม

คำเรียกขานที่น่าสนใจนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นคือ คำเรียกขานประเภทสรรพนาม แม้จะมีความถี่ในการใช้ไม่มากนักแต่เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่แสดงให้เห็นถึงการปนภาษาที่เกิดขึ้นในภาษาจีนแต่จิว เพราะสรรพนามภาษาจีนแต่จิวไม่ใช่เป็นคำเรียกขานดังกล่าวแล้วใน 3.1.4 และคำที่พบก็เป็นคำไทยล้วน จึงถือว่าสรรพนามเป็นรูปแบบไทยที่ใช้ปนในภาษาจีนแต่จิว สรรพนามที่พบในข้อมูลแสดงให้เห็นในตารางที่ 3.6 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 3.6 ความถี่ของคำเรียกขานประเภท สรรพนาม

ลำดับ	สรรพนาม	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>khūn</i>	(คุณ)	85	81.73
2.	<i>nǎ:</i>	(หนู)	19	18.27
รวม			104	100.00

ตารางที่ 3.6 แสดงว่าคำที่พบล้วนแต่เป็นคำไทย และคำว่า *khūn* (คุณ) เป็นคำเรียกขานที่มีความถี่มากที่สุด (ใช้ประมาณร้อยละ 82) เป็นคำที่คนไทยเชื้อสายจีนนิยมนำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวมากที่สุด

นอกจากสรรพนามแล้วยังมีรูปแบบคำเรียกขานที่แสดงให้เห็นถึงการปนภาษาที่เกิดขึ้นในภาษาจีนแต่จิวอีก เพราะมีสรรพนามเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน รูปแบบดังกล่าว ได้แก่ สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้า+สรรพนาม และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ

3.4.5.1 สรรพนาม+ชื่อ ที่พบในข้อมูลมีอยู่เพียงคำเดียวคือ *khūn+ชื่อ* (คุณ+ชื่อ)

3.4.5.2 คำนำหน้า+สรรพนาม ที่พบในข้อมูลมีอยู่เพียงคำเดียวคือ *Ṗā: + หนั: (หนู)*

3.4.5.3 คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ ที่พบในข้อมูล คือ *Ṗā: + khūn + ชื่อ* (คุณ+ชื่อ)

จากข้อมูลเป็นที่น่าสนใจที่ *khūn* เป็นคำไทยที่ชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมนำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว

คำเรียกขานทั้ง 4 รูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบคำเรียกขานที่คนไทยเชื้อสายจีนนำเข้ามาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว ดังที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวมีการปนภาษาโดยใช้รูปแบบไทย

3.5 สรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว

3.5.1 คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวประกอบด้วยส่วนประกอบใหญ่ 1 ส่วนคือส่วนที่เป็นคำเรียกขาน ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญที่เรียงลำดับตามที่กำหนดคือ สรรพนาม คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และ ชื่อ ซึ่งจะมี /*Ṗā:*/ ปรากฏเป็นคำนำหน้าหรือไม่ก็ได้

เมื่อเปรียบเทียบกับคำเรียกขานในภาษาไทยของม.ร.ว. กัลยา ดิงศภิกย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) จะเห็นว่าส่วนประกอบที่พบในภาษาจีนแต่จิวมีความคล้ายคลึงกับที่พบในภาษาไทย เพียงแต่จำนวนที่พบมีไม่เท่ากัน กล่าวคือส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษา

จีนแต่จื๋อมี 5 ประเภทดังกล่าว ในขณะที่ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาไทยมี 7 ประเภท ได้แก่ ชื่อ คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง คำนำหน้า วลีแสดงความรู้สึก และคำลงท้าย

3.5.2 รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จื๋อที่พบมี 13 รูปแบบ คือรูปแบบเดี่ยวๆ 4 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และ ชื่อ และรูปแบบผสมอีก 9 รูปแบบ ได้แก่ คำนำหน้า + สรรพนาม คำนำหน้า + คำเรียกญาติ คำนำหน้า + อาชีพ/ตำแหน่ง คำนำหน้า + ชื่อ สรรพนาม + ชื่อ คำเรียกญาติ + ชื่อ อาชีพ/ตำแหน่ง + ชื่อ คำนำหน้า + สรรพนาม + ชื่อ และ คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ

3.5.3 จากการวิเคราะห์พบว่าคำเรียกขานที่คนไทยเชื้อสายจีนใช้เรียกขานกันมากที่สุดคือ คำเรียกญาติ เห็นได้จากรูปแบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จื๋อที่ใช้กันมากที่สุด ได้แก่ คำเรียกญาติ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ และคำเรียกญาติ+ชื่อ ซึ่งล้วนแต่มีคำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน ความจริงข้อนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าลักษณะเด่นของระบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จื๋อที่พูดโดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชคือมีการใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานมากที่สุด

3.5.4 จากที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จื๋อมีการปนภาษาโดยใช้รูปแบบไทยนั้น เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่ารูปแบบไทยที่นำเข้ามาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จื๋อคือ สรรพนาม ได้แก่ *khūn* (คุณ) และ *nǚ:* (หนู) สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *khūn + ชื่อ* (คุณ+ชื่อ) คำนำหน้า+สรรพนาม ได้แก่ *pā:* + *nǚ:* (หนู) และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *pā:+ khūn + ชื่อ* (คุณ+ชื่อ) นอกจากนี้ยังพบคำไทยที่นำมาใช้ปนในรูปแบบอื่นๆ อีก คือ คำเรียกญาติ เช่น *phī:*, *nó:ŋ* อาชีพ/ตำแหน่ง ได้แก่ *tshā:ŋ* และ *pā:teā:n* รวมทั้งชื่อต่างๆ เช่น *rānjā:*, *phājrīn*, *phānōm*, *bī:*, *núj*, *wān* เป็นต้น

บทที่ 4

การแปรของรูปแบบคำเรียกขานตามบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟัง

การใช้คำเรียกขานต้องคำนึงถึงบทบาทระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเป็นสำคัญ เพราะรูปแบบของคำเรียกขานอาจจะเปลี่ยนไปเมื่อบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟังเปลี่ยนไป ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้กำหนดบทบาทของผู้พูดผู้ฟังออกเป็น 7 บทบาท ดังนี้

1. เพื่อน พูดกับ เพื่อน
2. คนรู้จัก พูดกับ คนรู้จัก
3. คนไม่รู้จัก พูดกับ คนไม่รู้จัก
4. ญาติผู้ใหญ่ พูดกับ ญาติผู้น้อย
5. ญาติผู้น้อย พูดกับ ญาติผู้ใหญ่
6. ผู้ให้บริการ พูดกับ ผู้รับบริการ
7. ผู้รับบริการ พูดกับ ผู้ให้บริการ

บทบาทต่างๆ ของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 บทบาทนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟัง 3 ประเภทตามลักษณะความสัมพันธ์ของผู้พูดกับผู้ฟังดังที่กล่าวไว้แล้วใน 1.4.2.2 และผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.1 คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์แบบสมมูล

4.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยเพื่อน

การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวตามความสัมพันธ์แบบเพื่อน หมายถึง คำเรียกขานตามความสัมพันธ์ของผู้พูดผู้ฟังที่เป็นเพื่อนกัน และมีความสนิทสนมกัน คำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่พบในข้อมูล ผู้วิจัยแสดงให้เห็นในตารางที่ 4.1 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 4.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยเพื่อน

ลำดับ	รูปแบบ	ความถี่	ร้อยละ
1.	ชื่อ	220	36.18
2.	คำเรียกญาติ	150	24.67
3.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	104	17.11
4.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	68	11.18
5.	คำนำหน้า+ชื่อ	29	4.77
6.	สรรพนาม+ชื่อ	17	2.80
7.	คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ	10	1.64
	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ	10	1.64
รวม		608	100.00

ตารางที่ 4.1 แสดงว่ารูปแบบคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกกันมากที่สุดคือ ชื่อ (ใช้ประมาณร้อยละ 36) การใช้ชื่อเป็นคำเรียกขานแสดงออกถึงความสนิทสนมที่เพื่อนมีต่อกัน ดังที่ ม.ร.ว.กัลยา ติงศภทิพย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531:43) กล่าวถึงการใช้ชื่อว่า "การใช้ชื่อนั้นเป็นคำที่ผู้พูดจะใช้เรียกคนที่เท่ากันหรือต่ำกว่าเท่านั้น เป็นเครื่องหมายแสดงความไม่เคารพหรือเท่าเทียมกัน และในขณะเดียวกันก็แสดงความสนิทสนมสูงสุด" ในข้อมูลที่พบส่วนใหญ่เป็นชื่อเล่น เช่น *tí:*, *khīā:m*, *pū:*, *bē:p* ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(17) *khīā:m* *má:khí:* *khá:* *thō:jhì:* *kān*
 เคียม พุงนี้ ไป ดูหนัง กัน

จากตัวอย่าง (17) เป็นประโยคสนทนาของผู้พูดที่มีบทบาทเป็นเพื่อนเรียกขานและพูดเรื่องที่ตนต้องการกับผู้ฟังที่เป็นเพื่อนในขณะที่ผู้ฟังมาเยี่ยมผู้พูดที่บ้าน หลังจากผู้ฟังทำการทักทายกับผู้พูดแล้ว โดยผู้พูดเรียกชื่อผู้ฟังเป็นคำเรียกขานในการขึ้นต้นการสนทนา

ในที่นี้เพื่อนใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ซึ่งเพื่อนเป็นตัวแทนของความสัมพันธ์ที่แสดงความสนิทสนมสูงสุดของผู้พูดผู้ฟัง ดังนั้น ชื่อ จึงเป็นคำเรียกขานที่ใช้ในกลุ่มเพื่อนที่มีความสนิทสนมกัน

คำเรียกขานที่ใช้รองลงมาจากชื่อ คือ คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 25) และ คำเรียกญาติ+ชื่อ (ใช้ประมาณร้อยละ 17) ตามลำดับ จากรูปแบบคำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบนี้มี คำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขานแสดงให้เห็นว่าในความสนิทสนมกันแบบเพื่อนของผู้พูดและผู้ฟังยังมีความรู้สึกผูกพันกันฉันญาติอีกด้วย

คำเรียกญาติที่ใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>phī:</i>	(พี่)	ปรากฏใช้	25.33 %
อันดับที่ 2	<i>nõ:ŋ</i>	(น้อง)	ปรากฏใช้	21.33 %
อันดับที่ 3	<i>tɕê:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	15.33 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(18)	<i>phī:</i>	<i>lú:</i>	<i>kluā:</i>	<i>tɕáksī:náŋ</i>	<i>sī:mī:</i>
	พี่	คุณ	กล้วย	หนวกหู	ใช้มัย

จากตัวอย่าง (18) ประโยคสนทนานี้เป็นการสนทนาโดยผู้พูดที่เป็นเพื่อนมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง และสนทนากันในขณะที่ผู้ฟังแวะมาทักทายผู้พูดที่กำลังทำการค้าขายอยู่

คำเรียกญาติ+ชื่อที่พบในข้อมูลได้แก่ *phī:* + ชื่อ (พี่), *nõ:ŋ* + ชื่อ (น้อง), *tɕê:* + ชื่อ 'พี่'(เพศหญิง), *hiā:* + ชื่อ 'พี่'(เพศชาย) ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(19)	<i>tɕê:</i> + <i>pā:</i>	<i>láj</i>	<i>láj</i>	<i>páj</i>	<i>pā:niá:</i>
	พี่ (เพศหญิง)+ป้า	มา	มา	ไหว	เจ้าแม่กวนอิม

จากตัวอย่าง (19) เป็นประโยคสนทนาของผู้พูดที่เป็นเพื่อนกำลังนั่งสนทนากับผู้ฟังที่เป็นเพื่อนในบ้านของผู้พูดเอง

จากการวิเคราะห์รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่เพื่อนใช้เรียกกันมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการใช้คำเรียกญาติ และคำเรียกญาติ+ชื่อ เป็นคำเรียกขานด้วย แต่ความถี่เป็นเปอร์เซ็นต์น้อยรองจากชื่อตามลำดับ จึงถือว่า ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้เรียกเพื่อนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ว่าในความสัมพันธ์แบบสมดุลใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด

4.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยคนรู้จัก

การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวตามความสัมพันธ์แบบคนรู้จัก หมายถึง คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักกัน อาจเคยพบกันแต่มีความสนิทสนมกันน้อยมาก คำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่พบในข้อมูล ผู้วิจัยแสดงให้เห็นในตารางที่ 4.2 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 4.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยคนรู้จัก

ลำดับ	รูปแบบ	ความถี่	ร้อยละ
1.	คำเรียกญาติ	197	37.74
2.	ชื่อ	84	16.09
3.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	76	14.56
4.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	41	7.85
5.	คำนำหน้า+ชื่อ	29	5.56
6.	อาชีพ	26	4.98
	คำนำหน้า+อาชีพ	26	4.98
7.	สรรพนาม+ชื่อ	19	3.64
8.	อาชีพ+ชื่อ	9	1.72
9.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ	6	1.15
10.	คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ	5	0.96
11.	สรรพนาม	4	0.77
	รวม	522	100.00

ตารางที่ 4.2 แสดงว่า คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 38) เป็นคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดระหว่างคนรู้จักกัน และที่ใช้มากเป็นอันดับที่สามคือ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 15) แสดงให้เห็นว่าแม้ผู้ฟังจะเป็นเพียงคนรู้จักกัน แต่ผู้พูดเปรียบผู้ฟังว่าเป็นเหมือนญาติของตนเอง

คำเรียกญาติที่ใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tɕé:</i>	'พี่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	27.41 %
อันดับที่ 2	<i>hiā:</i>	'พี่'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	14.72 %
อันดับที่ 3	<i>sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	ปรากฏใช้	9.14 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(20) *sím* *khú:* *tì:kò:*
ภรรยาของน้องของพ่อ ไป ที่ไหน

จากตัวอย่าง (20) ผู้พูดที่มีบทบาทเป็นคนรู้จักเรียกผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก ซึ่งมีอายุมากกว่าผู้พูด ในขณะที่ผู้ฟังเดินผ่านบ้านของผู้พูด เป็นการทักทายตามปกติของคนไทยเชื้อสายจีน

คำเรียกญาติที่พบมาก 3 อันดับแรกดังกล่าว เป็นคำที่ผู้พูดเรียกผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก ซึ่งผู้พูดเปรียบเหมือนญาติของตน คำว่า *tɕé:* 'พี่'(เพศหญิง) และ *hiā:* 'พี่'(เพศชาย) เป็นตัวแทนของผู้ฟังที่ผู้พูดให้เกียรติเรียกเป็นพี่ แม้ผู้ฟังจะมีอายุน้อยกว่าผู้พูด แต่ผู้พูดก็เรียกว่าพี่ ส่วนคำว่า *sím* 'ภรรยาของน้องของพ่อ' เป็นคำเรียกผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า

ส่วนคำนำหน้า+คำเรียกญาติแสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมกับผู้ฟัง คำที่ใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>pā:tɕé:</i>	'พี่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	22.27 %
	<i>pā:hiā:</i>	'พี่'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	22.27 %
อันดับที่ 2	<i>pā:pè?</i>	'พี่ของพ่อ'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	9.21 %
อันดับที่ 3	<i>pā:sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	ปรากฏใช้	6.58 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(21) *pā: + hiā:* *khú:* *sōŋ* *kiā:* *lǎ:*
พี่(เพศชาย) ไป ส่ง ลูก เหมอ

จากตัวอย่าง (21) ผู้พูดที่เป็นคนรู้จักเริ่มทักทายกับผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักในขณะที่ผู้พูดทำการซื้อขายอยู่

คำเรียกขานอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้มากเป็นอันดับสองคือ *ชื่อ* (ใช้ประมาณร้อยละ 16) แม้ว่าคนรู้จักจะมีความสนิทสนมกันน้อยแต่ก็ใช้ชื่อเรียกขานกันได้ ชื่อที่พบในข้อมูลเป็นชื่อเล่น เช่น *tɕhāj*, *sù*, *tɕū:* ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

- (23) *tɕək* *tɕiá:kàj* *kiá: míkàj*
 น้องของพ่อ(เพศชาย) อันนี้ เรียก อะไร

จากตัวอย่าง (23) เป็นประโยคสนทนาของผู้พูดและผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักกัน ผู้พูดกำลังซักถามสิ่งที่สงสัยกับผู้ฟังที่ยืนอยู่บริเวณบ้านของผู้พูด

คำนำหน้า+คำเรียกญาติที่ใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>ʔā:tɕé:</i>	'พี่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	27.07 %
อันดับที่ 2	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	15.79 %
อันดับที่ 3	<i>ʔā:pèʔ</i>	'พี่ของพ่อ'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	14.19 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

- (24) *ʔā: + hiā:* *lɕ: tɕhuá:j* *míkàj*
 พี่(เพศชาย) คุณ หา อะไร

จากตัวอย่าง (24) เป็นประโยคสนทนาที่พูดโดยคนไม่รู้จัก ผู้พูดสนทนากับผู้ฟังในบ้านของผู้พูดเอง และผู้ฟังก็ยืนอยู่หน้าบ้านของผู้พูด เนื่องจากบริเวณหน้าบ้านของผู้พูดเป็นป้ายรถโดยสารประจำทาง และมีคนยืนอยู่บริเวณนั้นเป็นจำนวนมาก

จากข้อมูลเป็นที่น่าสังเกตว่าคนไม่รู้จักจะไม่เรียกขานกันด้วยชื่อ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คนที่ไม่รู้จัก หมายถึง ผู้พูดกับผู้ฟังที่เป็นคนแปลกหน้ากัน คำเรียกขานที่พบจึงไม่มีชื่อปรากฏเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน

บทบาทผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 3 บทบาทคือ เพื่อน คนรู้จัก และคนไม่รู้จัก เป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลที่ผู้พูดและผู้ฟังต่างก็มองอีกฝ่ายว่าเท่าเทียมกัน แต่เพื่อนเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสนิทสนมกันมากที่สุด คนรู้จักเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสนิทสนมน้อย ส่วนคนไม่รู้จักเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีความสนิทสนมกันเลย การใช้คำเรียกขานแตกต่างกันดังนี้คือ เพื่อนใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด นอกจากนี้ยังใช้ คำเรียกญาติ เรียกขานกันอีกด้วย ส่วนคนรู้จักและคนไม่รู้จักใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด

จากข้อมูลเป็นที่น่าสังเกตว่าคำเรียกญาติก็ปรากฏในกลุ่มเพื่อนเป็นอันดับที่สองรองจากชื่อ ซึ่งความถี่ในส่วนนี้อาจเป็นความถี่ของคำเรียกขานที่เพื่อนที่มีอายุต่างกันใช้เรียกขานกันซึ่งอาจต้องศึกษาเพิ่มเติมให้ละเอียดจะทำให้เห็นความชัดเจนมากขึ้น แต่ในที่นี้หากลองเปรียบ

เทียบเปอร์เซ็นต์ของคำเรียกญาติที่ใช้โดยเพื่อนกับคำเรียกญาติที่ใช้โดยคนรู้จักและคนไม่รู้จัก จะเห็นว่าคำเรียกญาติที่ใช้โดยเพื่อนมีความถี่ประมาณร้อยละ 25 ในขณะที่คำเรียกญาติที่ใช้โดยคนรู้จักและคนไม่รู้จักมีความถี่ประมาณร้อยละ 38 และร้อยละ 59 ตามลำดับ ซึ่งเป็นความถี่ที่สูงมากของคำเรียกญาติที่ใช้ในกลุ่มคนที่ไม่สนิทสนม และผู้วิจัยก็พิจารณาความถี่ที่สูงสุดของคำเรียกขานในแต่ละบทบาทเป็นหลักในการวิเคราะห์

การที่ ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ในความสัมพันธ์แบบสมดุลใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด นอกจากชื่อแล้วยังมีการใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานอีก เห็นได้จากความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จักและคนไม่รู้จักที่ใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานมากที่สุด

เมื่อพิจารณาการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์แบบสมดุล มีรูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละบทบาท 2 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ และ ชื่อ โดยมีความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนดการใช้รูปแบบคำเรียกขานดังกล่าว อาจสรุปการใช้คำเรียกขานได้ตามแผนภูมิด้านล่างนี้

แผนภูมิที่ 4.1 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมดุล

แผนภูมิที่ 4.1 สรุปว่า ชื่อ ที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบสมดุลแสดงว่าโดยส่วนตัวแล้วผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังมาก หากผู้พูดใช้ คำเรียกญาติ แสดงว่าโดยส่วนตัวแล้วผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังน้อย แม้ว่าคำเรียกญาติจะใช้เป็นคำเรียกขานในกลุ่มเพื่อนเป็นอันดับที่สองรองจากชื่อก็ตาม แต่หากพิจารณาความถี่จะเห็นว่ามีความถี่ที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคำเรียกญาติที่ใช้โดยคนรู้จักและคนไม่รู้จักที่เป็นตัวแทนของความสัมพันธ์ที่ไม่มีความสนิทสนม

ดังนั้นแผนภูมิที่ 4.1 สรุปได้ว่าระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวในความสัมพันธ์แบบสมดุลสอดคล้องกับระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยที่พบในงานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) กล่าวคือ มีปัจจัยความสนิทสนมเป็นตัวกำหนด

4.2 คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล

4.2.1 คำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย

การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวตามความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย หมายถึง คำเรียกขานที่ผู้พูดซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นญาติผู้น้อย และ คำเรียกขานที่ผู้พูดซึ่งเป็นญาติผู้น้อยใช้เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ คำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่พบในข้อมูล ผู้วิจัยแสดงให้เห็นในตารางที่ 4.4 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 4.4 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย

ลำดับ	ญาติผู้ใหญ่เรียกญาติผู้น้อย	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ	ญาติผู้น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่	ความถี่	ร้อยละ
1.	ชื่อ	307	61.28	1.	คำเรียกญาติ	408	50.68
2.	คำเรียกญาติ	71	14.17	2.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	319	39.63
3.	คำนำหน้า+ชื่อ	57	11.38	3.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	52	6.46
4.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	42	8.38	4.	ชื่อ	20	2.38
5.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	9	1.80	5.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ	6	0.75
6.	สรรพนาม	6	1.20				
	สรรพนาม+ชื่อ	6	1.20				
7.	คำนำหน้า+สรรพนาม	3	0.60				
รวม		501	100.00	รวม		805	100.00

4.2.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้ใหญ่

รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้เรียกญาติผู้น้อยมากที่สุดคือชื่อ (ใช้ประมาณร้อยละ 61) แสดงถึงควมมีสถานภาพที่สูงกว่าของผู้พูดที่เป็นญาติผู้ใหญ่ ดังที่ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภิกย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531:43) กล่าวถึงการใช้ชื่อว่า “การใช้ชื่อนั้น เป็นคำที่ผู้พูดจะใช้เรียกคนที่เท่ากันหรือต่ำกว่าเท่านั้น เป็นเครื่องหมายแสดงความไม่เคารพหรือเท่าเทียมกัน” ชื่อที่พบในข้อมูล เช่น *mǎː*, *pāː*, *kiāːŋ*, *mēːw* ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(25) *mǎː lǎwː khǎwː khià muáːj hòw ʔāːkōŋ tɕiá si*
 หมู เธอ ไป หยิบ ข้าวต้ม ให้ พ่อของพ่อ กิน สี

จากตัวอย่าง (25) เป็นประโยคที่แม่พูดกับลูกในขณะที่แม่กำลังทำการขายสินค้าให้กับผู้รับบริการอยู่

นอกจากนี้ญาติผู้ใหญ่ยังเรียกญาติผู้น้อยด้วย คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 14) คำเรียกญาติที่ญาติผู้ใหญ่ใช้ในควมถี่ที่มากอย่างเห็นได้ชัดมี 2 คำคือ *tǐː* ‘น้องหรือเด็ก’ (เพศชาย) และ *mǎːj* ‘น้องหรือเด็ก’ (เพศหญิง) ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(26) *tǐː pájǐː thàktɕwː bóː*
 น้องหรือเด็ก(เพศชาย) วันอังคาร เรียนหนังสือ รีเป่า

คำเรียกญาติที่ญาติผู้ใหญ่เรียกญาติผู้น้อยนั้นแม้จะปรากฏเป็นอันดับที่สองรองจากชื่อ แต่ก็มีควมถี่น้อย และที่ใช้คำเรียกญาติก็เพื่อแสดงความสัมพันธ์ว่าเป็นญาติ อีกทั้งคำที่ใช้ยังแสดงว่าผู้พูดเป็นญาติผู้ใหญ่ซึ่งมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังดังตัวอย่าง (26) เป็นประโยคสนทนาของผู้พูดที่มีบทบาทเป็นผู้ฟังมีบทบาทเป็นน้อง

4.2.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยญาติผู้น้อย

รูปแบบคำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้เรียกญาติผู้ใหญ่มี 2 รูปแบบที่ปรากฏในควมถี่ที่มากกว่ารูปแบบอื่นๆ ได้แก่ คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 51) และ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 40) คำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบนี้มีคำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบแสดงถึงควมเคารพที่ญาติผู้น้อยมีต่อญาติผู้ใหญ่ แต่การใช้คำนำหน้าแสดงว่าผู้พูดให้ความสนทนากับผู้ฟังมากกว่าการใช้คำเรียกญาติเพียงลำพัง

คำเรียกญาติที่ญาติผู้น้อยใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>má:</i>	'แม่'	ปรากฏใช้	13.97 %
อันดับที่ 2	<i>pá:</i>	'พ่อ'	ปรากฏใช้	12.99 %
อันดับที่ 3	<i>pí:</i>	'พี่หรือน้องของแม่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	7.84 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(27) *má: púa láj lià:w*
แม่ ฉัน มา แล้ว

จากตัวอย่าง (27) เป็นประโยคสนทนาของผู้พูดที่เป็นลูกทำการทักทายกับแม่เมื่อลูกกลับบ้านแล้ว

คำนำหน้า+คำเรียกญาติที่ญาติผู้น้อยใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>pā:kōŋ</i>	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	ปรากฏใช้	11.91 %
	<i>pā:mā:</i>	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	ปรากฏใช้	11.91 %
อันดับที่ 2	<i>pā:tcê:</i>	'พี่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	11.29 %
อันดับที่ 3	<i>pā:hiā:</i>	'พี่'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	9.40 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(28) *pā: + kōŋ tciá pā: buǎ:j*
พ่อของพ่อ กิน อิม รี่ยัง

จากตัวอย่าง (28) เป็นประโยคสนทนาของผู้พูดที่มีบทบาทเป็นหลาน สนทนากับผู้ฟังที่มีบทบาทเป็นคุณปู่หลังจากที่รับประทานอาหารกันแล้ว

นอกจากนี้ข้อมูลยังแสดงว่ามีญาติผู้น้อยที่ใช้ ชื่อ เรียกขานญาติผู้ใหญ่ แต่ความถี่ของการใช้คำมากเพียง 2 % จากที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า ชื่อเป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดจะใช้เรียกคนที่เท่ากันหรือต่ำกว่าเท่านั้น แต่ในกรณีนี้ผู้วิจัยพบว่าการที่ญาติผู้น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่ด้วยชื่อ เป็นเพราะผู้พูดและผู้ฟังมีอายุห่างกันไม่มากนัก อีกทั้งยังมีความสนิทสนมกันด้วย เช่น พี่กับน้องที่มีอายุห่างกันเพียง 1-2 ปี น้องก็จะเรียกพี่ด้วยชื่อ

จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่าในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานมากที่สุดนั้น เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าผู้พูดที่มีบทบาทเป็นญาติผู้น้อยใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ซึ่งจะสอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว นอกจากนี้ในความ

สัมพันธ์แบบไม่สมดุลยังมีการใช้ชื่อเป็นคำเรียกขานอีก เห็นได้จากผู้พูดที่มีบทบาทเป็นญาติผู้ใหญ่ ใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานเรียกญาติผู้น้อยมากที่สุด แสดงถึงควมมีสถานภาพที่สูงกว่าของผู้พูด

เมื่อพิจารณากการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลมีรูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดในแต่ละบทบาท 2 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ และ ชื่อ โดยมีความเคารพเป็นปัจจัยกำหนดการใช้รูปแบบคำเรียกขานดังกล่าว อาจสรุปการใช้คำเรียกขานได้ตามแผนภูมิด้านล่างนี้

แผนภูมิที่ 4.2 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าญาติผู้น้อยไม่ใช้ ชื่อ เรียกขานญาติผู้ใหญ่เลย ยกเว้นน้องที่มีความสนิทสนมกับพี่มาก และอายุห่างกันไม่มาก ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้จากข้อมูลดังกล่าวว่าโดยทั่วไปผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าไม่ใช้ ชื่อ เรียกขานผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า จึงสามารถตีความได้ว่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานดังกล่าวคือความเคารพ

นอกจากนี้ยังพบกรณีที่ญาติผู้ใหญ่ใช้ คำเรียกญาติ เรียกขานญาติผู้น้อยด้วย ซึ่งปรากฏเป็นความถี่น้อย การที่ญาติผู้ใหญ่ใช้ คำเรียกญาติ เรียกขานญาติผู้น้อย เพราะต้องการแสดงความสัมพันธ์ว่าเป็นญาติกัน

จากแผนภูมิที่ 4.2 สรุปได้ว่าระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลสอดคล้องกับระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยที่พบในงานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา ติงศัททีย์และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) กล่าวคือ มีปัจจัยความเคารพเป็นตัวกำหนด

4.3 คำเรียกขานที่ใช้ตามความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง

4.3.1 คำเรียกขานที่ใช้โดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ หมายถึง คำเรียกขานที่ผู้พูดซึ่งเป็นผู้ให้บริการใช้เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับบริการ และ คำเรียกขานที่ผู้พูดซึ่งเป็นผู้รับบริการใช้เรียกผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ให้บริการ คำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่พบในข้อมูล ผู้วิจัยแสดงให้เห็นในตารางที่ 4.5 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 4.5 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ลำดับ	ผู้ให้บริการเรียกผู้รับบริการ	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ	ผู้รับบริการเรียกผู้ให้บริการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	คำเรียกญาติ	249	56.59	1.	คำเรียกญาติ	282	52.91
2.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	95	21.59	2.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ	103	19.32
3.	คำนำหน้า+อาชีพ	24	5.45	3.	อาชีพ	53	9.94
4.	สรรพนาม	18	4.09	4.	คำนำหน้า+อาชีพ	28	5.25
5.	ชื่อ	17	3.86	5.	สรรพนาม	26	4.88
6.	อาชีพ	14	3.18	6.	ชื่อ	22	4.13
7.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	10	2.17	7.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	7	1.31
8.	คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ	8	1.82	8.	อาชีพ+ชื่อ	6	1.13
9.	คำนำหน้า+ชื่อ	5	1.14		คำนำหน้า+ชื่อ	6	1.13
รวม		440	100.00	รวม		533	100.00

4.3.1.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้ให้บริการ

รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้มี 2 รูปแบบที่ปรากฏในความถี่มากได้แก่ คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 57) และ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 22) รูปแบบคำเรียกขานดังกล่าวมีคำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน แสดงถึงความรู้สึก จินตนาการที่ผู้ให้บริการมีต่อผู้รับบริการ แต่การใช้คำนำหน้าแสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความรู้สึกสนิทสนมกับผู้ฟัง

คำเรียกญาติที่ผู้ให้บริการใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tɕê:</i>	'พี่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	27.71 %
อันดับที่ 2	<i>hiā:</i>	'พี่'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	26.51 %
อันดับที่ 3	<i>sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	ปรากฏใช้	8.84 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(29) *tɕê:* *ʔáj* *bō:j* *míkáj*
 พี่ (เพศหญิง) จะ ชื่อ อะไร

จากตัวอย่าง (29) เป็นประโยคที่ผู้ให้บริการถามผู้รับบริการในขณะที่ผู้รับบริการเดินเข้ามาในร้านเพื่อซื้อสินค้า

คำนำหน้า+คำเรียกญาติที่ผู้ให้บริการใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>ʔā:tɕê:</i>	'พี่'(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	45.26 %
อันดับที่ 2	<i>ʔā:sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	ปรากฏใช้	15.79 %
อันดับที่ 3	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่'(เพศชาย)	ปรากฏใช้	14.74 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(30) *ʔā: + hiā:* *kō:jpəŋ* *sā: puá: si:mi*
 พี่ (เพศชาย) ข้าวมันไก่ สาม จาน ใช้มั้ย

4.3.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้รับบริการ

รูปแบบคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้ในความถี่มากมีรูปแบบเหมือนกับที่ผู้ให้บริการใช้คือ คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 53) และ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 19) รูปแบบคำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบนี้ต่างก็แสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการให้ความ

รู้สึกเป็นญาติแก่ผู้ให้บริการเช่นเดียวกัน แต่การใช้คำนำหน้าแสดงถึงความสนิทสนมของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง

คำเรียกญาติที่ผู้รับบริการใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tə̌:</i>	พี่(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	25.89 %
อันดับที่ 2	<i>hiā:</i>	พี่(เพศชาย)	ปรากฏใช้	15.96 %
อันดับที่ 3	<i>nó:ŋ</i>	(น้อง)	ปรากฏใช้	12.06 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(31)	<i>pə̌?</i>	<i>pō:liá:ŋ</i>	<i>nò:</i>	<i>thuá:j</i>
	พี่ของพ่อ(เพศชาย)	โหล่ียง	สอง	ถ้วย

จากตัวอย่าง (31) เป็นประโยคที่ผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ เมื่อผู้รับบริการเดินเข้ามานั่งในร้านเพื่อสั่งเครื่องดื่ม

สำหรับคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่ใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>pā:pə̌?</i>	พี่ของพ่อ(เพศชาย)	ปรากฏใช้	26.21 %
อันดับที่ 2	<i>pā:tə̌:</i>	พี่(เพศหญิง)	ปรากฏใช้	17.48 %
อันดับที่ 3	<i>pā:hiā:</i>	พี่(เพศชาย)	ปรากฏใช้	12.62 %

ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(32)	<i>pā: + tī:</i>	<i>thī:</i>	<i>kiá:m</i>	<i>tə́:j</i>	<i>tə́:j</i>
	น้องหรือเด็ก(เพศชาย)	ตัก	กับข้าว	เยอะ	เยอะ

จากข้อมูลยังพบว่าทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการใช้ คำนำหน้า+อาชีวะ/ตำแหน่ง เป็นคำเรียกขานในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้พูดและผู้ฟังยังให้ความสำคัญกับตำแหน่ง/อาชีพ สำหรับคำนำหน้า+อาชีพ/ตำแหน่งที่มีความถี่ในการใช้มากกว่าคำอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัดคือ *pā:thāwkè:niá:* 'เจ้าของร้าน'(เพศหญิง) และ *pā:thāwkè:* 'เจ้าของร้าน'(เพศชาย) ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

(33)	<i>pā: + thāwkè:niá:</i>	<i>bò:</i>	<i>nàg</i>	<i>siā:hǔ:</i>	<i>lǎ:</i>
	เจ้าของร้าน (เพศหญิง)	ไม่มี	คน	ช่วย	เหวอ

จากตัวอย่าง (33) เป็นประโยคที่ผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ เป็นการทักทายกันก่อนที่ผู้รับบริการจะทำการซื้อสินค้าจากผู้ให้บริการ

เมื่อพิจารณาโดยมองตามความสัมพันธ์แบบเป็นกลางที่ไม่ถือความสูงกว่าหรือต่ำกว่าของผู้พูดและผู้ฟังเป็นเรื่องสำคัญนั้นพบว่า คำเรียกขานที่ใช้มากที่สุดคือ คำเรียกญาติ เป็นดังที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานมากที่สุด นอกจากนี้ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการยังใช้ คำนำหน้า+อาชีพ/ตำแหน่ง เรียกขานกันอีกด้วย

4.4 สรุปการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง

4.4.1 ในความสัมพันธ์แบบสมดุลที่แบ่งบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟังออกเป็น 3 บทบาทคือ เพื่อน คนรู้จัก และคนไม่รู้จัก ซึ่งทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างก็มีสถานภาพเท่าเทียมกันนั้น การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบดังนี้ ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่มีความสนิทสนมกันใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ส่วนคนรู้จักที่มีความสนิทสนมกันน้อยและคนไม่รู้จักที่ไม่มีความสนิทสนมกันใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด รูปแบบคำเรียกขานดังกล่าวมีความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนดการใช้

สรุปว่า ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ใช้ในหมู่คนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกันและมีความสนิทสนมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ในความสัมพันธ์แบบสมดุลใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีการใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานในหมู่คนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกันแต่ไม่มีความสนิทสนมกันอีกด้วย แม้ว่า จะพบคำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานที่ใช้โดยเพื่อนด้วย แต่หากพิจารณาความถี่ที่ใช้จะเห็นว่ามีความถี่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคำเรียกญาติที่ใช้โดยคนรู้จักและคนไม่รู้จัก และอาจจะต้องพิจารณาถึงเรื่องอายุที่ต่างกันของเพื่อนร่วมด้วย แต่ในที่นี้ผู้วิจัยสรุปจากความถี่ที่สูงที่สุดของแต่ละความสัมพันธ์เป็นหลักในการวิเคราะห์

4.4.2 ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลที่แบ่งบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟังออกเป็น 2 บทบาทคือ ญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อยซึ่งทั้งสองฝ่ายมีสถานภาพต่างกัน การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบแตกต่างกันดังนี้ ญาติผู้ใหญ่เรียกขานญาติผู้น้อยด้วย ชื่อ แต่ญาติผู้น้อยเรียกขานญาติผู้ใหญ่ด้วย คำเรียกญาติ รูปแบบคำเรียกขานดังกล่าวมีความเคารพเป็นปัจจัยกำหนดการใช้

สรุปว่า ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้เรียกผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า แสดงว่าผู้พูดมีความเคารพผู้ฟังน้อยมาก แต่ก็มีการใช้ญาติผู้น้อยเรียกญาติผู้ใหญ่ด้วยชื่อ เนื่องจากผู้พูดกับผู้ฟังมีอายุห่างกันไม่มากนักและยังมีความสนิทสนมกันอีกด้วย ส่วนคำเรียกญาติ

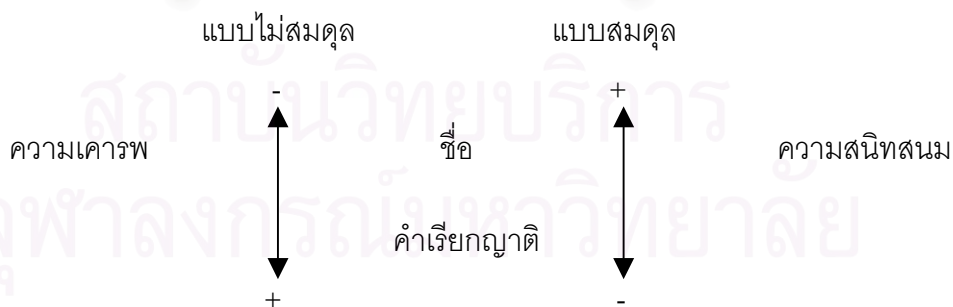
เป็นคำเรียกขานที่ผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่าใช้เรียกผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า แสดงว่าผู้พูดให้ความสำคัญเคารพผู้ฟัง และยังสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด และพบว่ามีการใช้ญาติผู้ใหญ่เรียกญาติผู้น้อยด้วย คำเรียกญาติด้วย ซึ่งการใช้คำเรียกญาตินี้เป็นการแสดงความสัมพันธ์ว่าผู้พูดกับผู้ฟังเป็นญาติกัน

4.4.3 ในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางที่แบ่งบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟังออกเป็น 2 บทบาทคือ ผู้ให้บริการและผู้รับบริการที่ต่างก็ไม่ถือความสูงกว่าหรือต่ำกว่าของอีกฝ่ายเป็นเรื่องสำคัญนั้น การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบเหมือนกัน คือ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการต่างก็ใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ดังนั้น คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางดังที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้

4.4.4 การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จัดตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง มีรูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดและสม่ำเสมออยู่ 2 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ และ ชื่อ รูปแบบดังกล่าวถูกกำหนดโดยปัจจัย 2 ประการคือ ความเคารพและความสนิทสนม เช่นเดียวกับที่เป็นปัจจัยกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ของม.ร.ว.กัลยา ดิงศภทิพย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531)

เมื่อพิจารณาการใช้รูปแบบคำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ และ ชื่อ โดยมีความเคารพและความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนดแล้ว อาจสรุปได้ตามแผนภูมิด้านล่างนี้

แผนภูมิที่ 4.3 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมมูลและแบบไม่สมมูล

จากแผนภูมิจะเห็นว่า ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้เรียกคนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกันหรือต่ำกว่า เป็นการแสดงความไม่เคารพของผู้พูดในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าไม่จำเป็นต้องเคารพผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการแสดงความสนิทสนมของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบสมมูล ตรงกันข้ามกับการใช้ คำเรียกญาติ

เป็นคำเรียกขาน ซึ่งผู้พูดใช้เรียกคนที่มีสถานภาพสูงกว่า แสดงถึงความเคารพของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และในขณะเดียวกันก็แสดงความไม่สนิทสนมของผู้พูดกับผู้ฟังใน ความสัมพันธ์แบบสมดุลง

จากแผนภูมิที่ 4.3 สรุปได้ว่าระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีวสอดคล้อง กับระบบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยที่พบในงานวิจัยของ ม.ร.ว.กัลยา ติงศรัทิตย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) กล่าวคือ มีปัจจัยความเคารพและความสนิทสนมเป็นตัวกำหนด แต่รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดและสม่ำเสมอในภาษาจีนแต่จีวต่างไปจากที่พบในภาษาไทย คือ ในภาษาจีนแต่จีวพบ คำเรียกญาติ และชื่อ เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดและ สม่ำเสมอ ส่วนในภาษาไทยพบ คำนำหน้า ชื่อ และคำนำหน้า+ชื่อ เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ ปรากฏมากที่สุดและสม่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามอายุของผู้พูด

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำเรียกขานกับอายุของผู้พูดทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก ผู้วิจัยได้แบ่งผู้พูดออกเป็น 2 กลุ่มอายุคือ ผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก ดังนี้

1. ผู้พูดอายุน้อย หมายถึง ผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 12-40 ปี
2. ผู้พูดอายุมาก หมายถึง ผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำเรียกขานกับอายุของผู้พูด แสดงให้เห็นโดยรูปแบบต่างๆ ของคำเรียกขานที่ผู้พูดแต่ละกลุ่มอายุใช้ รายละเอียดมีดังนี้

5.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก

รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อย หมายถึง รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 12-40 ปี

รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุมาก หมายถึง รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป

รูปแบบคำเรียกขานต่างๆ ที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ความถี่ของรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก

ลำดับ	ผู้พูดอายุน้อย	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ	ผู้พูดอายุมาก	ความถี่	ร้อยละ
1.	คำเรียกญาติ	910	44.00	1.	คำเรียกญาติ	708	39.66
2.	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ	422	20.41	2.	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ	414	23.19
3.	ชื่อ	395	19.10	3.	ชื่อ	275	15.4
4.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	134	6.48	4.	คำนำหน้า+ชื่อ	110	6.16
5.	สรรพนาม	79	3.82	5.	คำเรียกญาติ+ชื่อ	89	4.99
6.	คำนำหน้า+ อาชีพ	32	1.55	6.	อาชีพ	66	3.70
7.	สรรพนาม+ชื่อ	29	1.40	7.	คำนำหน้า+ อาชีพ	46	2.58
8.	อาชีพ	27	1.31	8.	สรรพนาม	25	1.40
9.	คำนำหน้า+ชื่อ	16	0.77	9.	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ+ชื่อ	18	1.01
10.	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ+ชื่อ	12	0.58	10.	สรรพนาม+ชื่อ	13	0.73
11.	คำนำหน้า+ สรรพนาม+ชื่อ	5	0.24	11.	อาชีพ+ชื่อ	11	0.62
12.	อาชีพ+ชื่อ	4	0.19	12.	คำนำหน้า+ สรรพนาม+ชื่อ	10	0.56
	คำนำหน้า+ สรรพนาม	4	0.19				
รวม		2,069	100.00	รวม		1,785	100.00

ตารางที่ 5.1 แสดงว่ารูปแบบคำเรียกขานที่พบบ่อยอย่างเห็นได้ชัดในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากมีรูปแบบเหมือนกันดังนี้ รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดคือ คำเรียกญาติ รองลงมาคือ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ และชื่อ ตามลำดับ

คำเรียกญาติ ที่ใช้โดยส่วนมากเช่น *təô:* 'พี่'(เพศหญิง), *hiā:* 'พี่'(เพศชาย), *təək* 'น้องของพ่อ'(เพศชาย), *pè?* 'พี่ของพ่อ'(เพศชาย) ดังตัวอย่างคำในประโยคต่อไปนี้

(34) *muǎ:j* *puá* *páj* *fép* *nò:* *pāw*
 น้องหรือเด็ก(เพศหญิง) ฉัน ต้องการ ผงซักฟอก สอง ของ

คำนำหน้า+คำเรียกญาติ การใช้คำนำหน้าเพื่อแสดงความสนิทสนมเพิ่มขึ้น คำที่ใช้โดยส่วนมาก เช่น *pā:təô:* 'พี่'(เพศหญิง), *pā:hiā:* 'พี่'(เพศชาย), *pā:pè?* 'พี่ของพ่อ'(เพศชาย), *pā:mā:* 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่' ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

(35) *pā:mā:* *lǎ:* *lǎ:m* *lǎ:* *kàj* *krápǎw*
 แม่ของพ่อ คุณ ลืม คุณ ของ กระเป๋า

สำหรับ ชื่อ ที่พบมีทั้งชื่อจริงและชื่อเล่นที่เป็นทั้งชื่อจีนและชื่อไทย แต่โดยส่วนมากจะเป็นชื่อเล่น เช่น *sā:j*, *hón*, *jú:*, *sū:n*, *tiā:n*, *mén*, *sū:sān*, *mǎ:*, *pū:* ดังตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยคต่อไปนี้

(36) *rín* *kímjík* *khǎ:* *təià* *mì:* *màj*
 ริน วันนี้ ไป กิน หมี่ มั้ย

คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงของรูปแบบที่มีความถี่ในการใช้มากทั้งในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก ผู้วิจัยจะแสดงรายละเอียดให้เห็นดังต่อไปนี้

5.1.1 ความถี่ของคำเรียกขานที่พบบ่อยในผู้พูดอายุน้อย

5.1.1.1 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 44 ของคำเรียกขานทั้งหมด) คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงที่พบในข้อมูลแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุน้อย

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	tɕê:	'พี่' (เพศหญิง)	141	15.49
2.	hiā:	'พี่' (เพศชาย)	107	11.76
3.	phī:	(พี่)	103	11.32
4.	nó:ŋ	(น้อง)	82	9.01
5.	tɕɛk	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	70	7.69
6.	tĩ:	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	43	4.73
7.	má:	'แม่'	42	4.62
8.	sím	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	39	4.19
9.	pè?	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	34	3.74
10.	pá:	'พ่อ'	31	3.41
11.	muǎ:j	'น้องหรือเด็ก' (เพศหญิง)	29	3.19
12.	mâ:	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	21	2.21
13.	só:	'ภรรยาของพี่'	19	2.09
14.	ʔim	'ภรรยาของพี่ของพ่อ'	18	1.98
15.	ná:	(น้องของแม่)	16	1.76
16.	kōŋ	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	12	1.32
17.	só:jpí:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง คนเล็ก)	9	0.99
18.	pí:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	7	0.77
	tuà:kō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนโต)	7	0.77
19.	só:jɕɛk	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนเล็ก)	6	0.66
	só:jkǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนเล็ก)	6	0.66
	só:jkō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนเล็ก)	6	0.66

ตารางที่ 5.2 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุน้อย (ต่อ)

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
20.	<i>ji:pè?</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนที่สอง)	5	0.55
	<i>ji:pi:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง คนที่สอง)	5	0.55
	<i>kō:</i>	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง)	5	0.55
	<i>ɲuà:kōŋ</i>	'พ่อของแม่'	5	0.55
	<i>ɲuà:mā:</i>	'แม่ของแม่'	5	0.55
21.	<i>sí:tɕək</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนที่สี่)	4	0.44
	<i>ji:kō:</i>	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนที่สอง)	4	0.44
	<i>tuà:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย คนโต)	4	0.44
	<i>ji:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย คนที่สอง)	4	0.44
22.	<i>sí:kũ:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนที่สี่)	3	0.33
	<i>sí:kō:</i>	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนที่สี่)	3	0.33
	<i>só:jsim</i>	'ภรรยาของน้อง (คนเล็ก) ของพ่อ'	3	0.33
	<i>tuà:pè?</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนโต)	3	0.33
	<i>sā:pè?</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนที่สาม)	3	0.33
23.	<i>kũ:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	2	0.22
	<i>ji:tiā:w</i>	'สามีของพี่หรือน้อง (คนที่สอง) ของพ่อ'	2	0.22
	<i>mé:</i>	'สามีของพี่หรือน้อง (คนที่สอง) ของแม่' (แม่)	2	0.22
รวม			910	100.00

ตารางที่ 5.2 แสดงว่าคำเรียกญาติที่พบมาก 3 อันดับแรกในผู้พูดอายุน้อย ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tɕé:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	15.49 %
อันดับที่ 2	<i>hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	11.76 %
อันดับที่ 3	<i>phí:</i>	(พี่)	ปรากฏใช้	11.32 %

5.1.1.2 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 20 ของคำเรียกขานทั้งหมด) คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงที่พบในข้อมูลแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุน้อย

ลำดับ	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>ʔā:tɕé:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	96	22.75
2.	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	48	11.37
3.	<i>ʔā:pèʔ</i> <i>ʔā:mā:</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย) 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	36 36	8.53 8.53
4.	<i>ʔā:kōŋ</i>	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	33	7.82
5.	<i>ʔā:tɕək</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	28	6.64
6.	<i>ʔā:tĩ:</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	23	5.45
7.	<i>ʔā:muǎ:j</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศหญิง)	19	4.50
8.	<i>ʔā:sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	18	4.17
9.	<i>ʔā:ʔum</i>	'ภรรยาของพี่ของพ่อ'	17	4.03
10.	<i>ʔā:kō:</i> <i>ʔā:pá:</i>	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง) 'พ่อ'	14 14	3.32 3.32
11.	<i>ʔā:só:</i>	'ภรรยาของพี่'	13	3.08
12.	<i>ʔā:ʔí:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	11	2.61
13.	<i>ʔā:kǔ:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	10	2.27
14.	<i>ʔā:má:</i>	'แม่'	6	1.42
รวม			422	100.00

ตารางที่ 5.3 แสดงว่า คำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบมาก 3 อันดับแรกในผู้พูดอายุน้อย ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>ʔā:tə̌:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	22.75 %
อันดับที่ 2	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	11.37 %
อันดับที่ 3	<i>ʔā:pə̌ʔ</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	8.53 %
	<i>ʔā:mā:</i>	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	ปรากฏใช้	8.53 %

5.1.2 ความถี่ของคำเรียกขานที่พบมากในผู้พูดอายุมาก

5.1.2.1 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 40 ของคำเรียกขานทั้งหมด) คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงที่พบในข้อมูลแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุมาก

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>tə̌:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	166	23.45
2.	<i>hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	110	15.54
3.	<i>tə̌k</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	45	6.36
	<i>sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	45	6.36
	<i>nó:ŋ</i>	(น้อง)	45	6.36
4.	<i>pə̌ʔ</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	43	6.07
5.	<i>ʔí:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	33	4.66
6.	<i>phi:</i>	(พี่)	30	4.14
7.	<i>tí:</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	28	3.95
8.	<i>pá:</i>	'พ่อ'	24	3.39
9.	<i>muǎ:j</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศหญิง)	23	3.25
10.	<i>ʔim</i>	'ภรรยาของพี่ของพ่อ'	17	2.30
11.	<i>má:</i>	'แม่'	15	2.12
12.	<i>mā:</i>	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	14	1.98

ตารางที่ 5.4 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุมาก (ต่อ)

ลำดับ	คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
13.	só:	'ภรรยาของพี่'	10	1.41
14.	kōŋ	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	6	0.85
	kō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง)	6	0.85
15.	kǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	5	0.71
16.	lǎwhiā:	'พี่' (เพศชาย อายุมาก)	4	0.56
	sā:hiā:	'พี่' (เพศชาย คนที่สาม)	4	0.56
	tuà:hiā:	'พี่' (เพศชาย คนโต)	4	0.56
17.	tuà:pè?	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย คนโต)	3	0.42
	sā:sím	'ภรรยาของน้อง (คนที่สาม) ของพ่อ'	3	0.42
	tuà:ʔúm	'ภรรยาของพี่ (คนโต) ของพ่อ'	3	0.42
	ŋuà:kōŋ	'พ่อของแม่'	3	0.42
	ŋuà:mā:	'แม่ของแม่'	3	0.42
18.	só:jkǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนเล็ก)	2	0.28
	só:jpí:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง คนเล็ก)	2	0.28
	só:jkō:	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง คนเล็ก)	2	0.28
	sí:kǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนที่สี่)	2	0.28
	jì:tɕək	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนที่สอง)	2	0.28
	sā:tɕək	'น้องของพ่อ' (เพศชาย คนที่สาม)	2	0.28
	sā:kǔ:	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย คนที่สาม)	2	0.28
	lǎwkō:	'พี่ของพ่อของพ่อ' (เพศหญิง)	2	0.28
รวม			708	100.00

ตารางที่ 5.4 แสดงว่า คำเรียกญาติที่พบบ่อยมาก 3 อันดับแรกในผู้พูดอายุมาก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>tɕê:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	23.45 %
อันดับที่ 2	<i>hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	15.54 %
อันดับที่ 3	<i>tɕək</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	6.36 %
	<i>sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	ปรากฏใช้	6.36 %
	<i>nó:ŋ</i>	(น้อง)	ปรากฏใช้	6.36 %

5.1.2.2 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติ (ใช้ประมาณร้อยละ 23 ของคำเรียกขานทั้งหมด) คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงที่พบในข้อมูลแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุมาก

ลำดับ	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>ʔā:tɕê:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	86	20.77
2.	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	69	16.67
3.	<i>ʔā:pèʔ</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	49	11.84
4.	<i>ʔā:sím</i>	'ภรรยาของน้องของพ่อ'	26	6.28
	<i>ʔā:ʔí:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	26	6.28
5.	<i>ʔā:muǎ:j</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศหญิง)	25	6.04
6.	<i>ʔā:pá:</i>	'พ่อ'	22	5.31
7.	<i>ʔā:tɕək</i>	'น้องของพ่อ' (เพศชาย)	20	4.83
	<i>ʔā:kōŋ</i>	'พ่อของพ่อ พ่อของแม่'	20	4.83
8.	<i>ʔā:ʔum</i>	'ภรรยาของพี่ของพ่อ'	17	4.11
9.	<i>ʔā:tĩ:</i>	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	15	3.62
10.	<i>ʔā:kũ:</i>	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	12	2.90

ตารางที่ 5.5 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบในผู้พูดอายุมาก (ต่อ)

ลำดับ	คำนำหน้า+ คำเรียกญาติ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
11.	<i>ʔā:kō:</i>	'พี่หรือน้องของพ่อ' (เพศหญิง)	11	2.66
	<i>ʔā:mā:</i>	'แม่ของพ่อ แม่ของแม่'	9	2.17
12.	<i>ʔā:má:</i>	'แม่'	7	1.69
รวม			414	100.00

ตารางที่ 5.5 แสดงว่า คำนำหน้า+คำเรียกญาติที่พบมาก 3 อันดับแรกในผู้พูดอายุมาก ได้แก่

อันดับที่ 1	<i>ʔā:təê:</i>	'พี่' (เพศหญิง)	ปรากฏใช้	20.77 %
อันดับที่ 2	<i>ʔā:hiā:</i>	'พี่' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	16.67 %
อันดับที่ 3	<i>ʔā:pèʔ</i>	'พี่ของพ่อ' (เพศชาย)	ปรากฏใช้	11.84 %

5.2 การเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขาน

รูปแบบคำเรียกขานทั้งหมดที่พบในผู้พูดอายุน้อย และผู้พูดอายุมากดังที่แสดงในตารางที่ 5.1 แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานบางประเภทคือ การใช้คำเรียกขานประเภทที่มี คำนำหน้า เป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน ได้แก่ คำนำหน้า+สรรพนาม คำนำหน้า+คำเรียกญาติ คำนำหน้า+อาชีพ/ตำแหน่ง คำนำหน้า+ชื่อ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ และคำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ เริ่มมีความถี่ในการใช้ลดน้อยลงในผู้พูดอายุน้อยเมื่อเทียบกับผู้พูดอายุมาก เห็นได้จากรูปแบบคำเรียกขานที่มีคำนำหน้าเป็นส่วนประกอบที่พบในผู้พูดอายุน้อยมีความถี่ในการใช้รวมกันประมาณร้อยละ 24 ของคำเรียกขานทั้งหมด ในขณะที่ผู้พูดอายุมากมีความถี่ในการใช้รวมกันประมาณร้อยละ 34 ของคำเรียกขานทั้งหมด แสดงว่าผู้พูดอายุน้อยเห็นความสำคัญของการใช้คำนำหน้าในภาษาจีนแต่จิวลดน้อยลง ซึ่งต่อไปเมื่อผู้พูดอายุน้อยขึ้นมาแทนที่ผู้พูดอายุมาก อาจจะไม่พบว่ามีการใช้ คำนำหน้า เป็นส่วนประกอบหนึ่งของคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวอีก

5.2.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทย

คำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยเป็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว เพราะอิทธิพลที่ได้รับจากภาษาไทยที่แสดงออกให้เห็นทางรูปแบบของคำเรียกขาน ทำให้ภาษาจีนแต้จิ๋วมีรูปแบบของคำเรียกขานไทยเข้ามาปนอยู่ในระบบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว ซึ่งรูปแบบคำเรียกขานที่แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาจีนแต้จิ๋ว หมายถึง รูปแบบของคำเรียกขานไทยที่คนไทยเชื้อสายจีนนำมาใช้เป็นคำเรียกขานและนำมาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว รูปแบบดังกล่าวได้แก่ สรรพนาม สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้า+สรรพนาม และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ

รูปแบบคำเรียกขานดังกล่าวมีสรรพนามเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน ซึ่งผู้วิจัยถือว่าสรรพนามเป็นคำเรียกขานที่ชาวไทยเชื้อสายจีนรับเข้ามาใช้ในภาษาจีนแต้จิ๋ว เพราะสรรพนามบุรุษที่ 2 ของภาษาจีนแต้จิ๋วมีคำเดียวคือ lǐ: 'คุณ' ซึ่งไม่ใช่เป็นคำเรียกขาน แต่ใช้สำหรับเรียกแทนตัวผู้ฟัง ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

(37) lǐ: ʔǎj khú: tì:kò:

คุณ จะ ไป ที่ไหน

(38) hón lǐ: ʔaj khú: tì:kò:

ฮัง คุณ จะ ไป ที่ไหน

ประโยค (37) แสดงให้เห็นว่าคำว่า lǐ: 'คุณ' เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ทำหน้าที่เป็นคำเรียกแทนตัวผู้ฟัง ไม่ใช่คำที่ผู้พูดใช้เรียกขานผู้ฟังหรือจากประโยค (38) มีชื่อของผู้ฟังที่ผู้พูดใช้เรียกขานขึ้นต้นประโยคก่อน แล้วจึงมีสรรพนาม lǐ: 'คุณ' ตามหลังชื่อนั้น แสดงว่าคำว่า lǐ: 'คุณ' เป็นคำแทนตัวผู้ฟังที่ชื่อฮัง จากตัวอย่างทั้ง 2 ประโยคนี้แสดงให้เห็นแล้วว่าสรรพนามของภาษาจีนแต้จิ๋วใช้เป็นคำแทนตัวผู้ฟัง ไม่ใช่สรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขาน

นอกจากนี้สรรพนามที่พบในภาษาจีนแต้จิ๋วก็ล้วนแต่เป็นสรรพนามของไทย ดังนั้นสรรพนามจึงเป็นรูปแบบไทยที่ใช้ในภาษาจีนแต้จิ๋ว

สำหรับรูปแบบของคำเรียกขานประเภท คำนำหน้า+สรรพนาม และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่เพียงเป็นรูปแบบไทยที่คนไทยเชื้อสายจีนรับเข้ามาเท่านั้นแต่ยังนำมาใช้ปนกับ /ʔā:/ ที่เป็นคำนำหน้าของภาษาจีนแต้จิ๋วอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงการปนภาษา จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าการที่คนไทยเชื้อสายจีนนำ สรรพนาม และ สรรพนาม+ชื่อ มาใช้

ร่วมกับ /pā:/ นั้นเหมือนเป็นการนำรูปแบบไทยมาใช้เป็นรูปแบบของตนเอง และต่อไปรูปแบบเหล่านี้อาจกลายเป็นรูปแบบคำเรียกขานของภาษาจีนแต่จิวโดยไม่ใช่เป็นเพียงรูปแบบที่นำมาใช้ปนเท่านั้น

รูปแบบคำเรียกขานที่กล่าวมาผู้วิจัยแสดงตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้ของแต่ละรูปแบบในประโยคต่อไปนี้

สรรพนาม

(39)	<u>khūn</u>	<u>má:khí:</u>	<u>làj</u>	<u>thô:j</u>	<u>sì</u>
	คุณ	พุงนี้	มา	ดู	สิ

สรรพนาม+ชื่อ

(40)	<u>khūn + rānjā:</u>	<u>lǎw:</u>	<u>kàj</u>	<u>ŋā:n</u>	<u>buàj hō:</u>	<u>lǎ:</u>
	คุณ + รัญญา	คุณ	ของ	งาน	ไม่เสร็จ	เหวอ

คำนำหน้า+สรรพนาม

(41)	<u>pā: + nǔ:</u>	<u>máj</u>	<u>khǎw:</u>	<u>tì:kò:</u>	<u>ná</u>
	อา + หลู	อย่า	ไป	ที่ไหน	นะ

คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ

(42)	<u>pā: + khūn + sù</u>	<u>pā:má:</u>	<u>tà:</u>	<u>lǎw:</u>	<u>kàj</u>	<u>bátçà:ŋ</u>	<u>hǎ:tçaiá</u>
	อา+คุณ+สุ	แม่	บอก	คุณ	ของ	บ๊ะจ่าง	อร่อย

5.2.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อย

รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อยมี 4 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้า+สรรพนาม และคำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงที่พบในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

5.2.2.1 สรรพนาม คำที่พบในข้อมูล ได้แก่

khūn	(คุณ)	ปรากฏใช้	92.31 %
nǔ:	(หลู)	ปรากฏใช้	7.59 %

5.2.2.2 สรรพนาม+ชื่อ คำที่พบในข้อมูล คือ

khūn + ชื่อ	(คุณ + ชื่อ)
-------------	--------------

5.2.2.3 คำนำหน้า+สรรพนาม คำที่พบในข้อมูล คือ

pā: + nǔ:	(หลู)
-----------	-------

5.2.2.4 คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ คำที่พบในข้อมูล คือ

pā: + *khūn* + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆ อีกที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทย เพราะคำที่นำมาใช้เรียกขานในภาษาจีนแต่จิวมีคำไทยรวมอยู่ด้วย แม้ว่าจะเป็นเพียงส่วนน้อยก็ตาม รูปแบบดังกล่าวได้แก่ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ และ คำเรียกญาติ+ชื่อ ผู้วิจัยได้จำแนกคำเฉพาะเจาะจงของแต่ละรูปแบบให้เห็นดังนี้

5.2.2.5 คำเรียกญาติ คำที่พบในข้อมูลที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 5.2 มี

คำไทยที่มีความถี่ในการใช้มากได้แก่

<i>phī:</i>	(พี่)	ปรากฏใช้	11.32 %
<i>nó:</i> ŋ	(น้อง)	ปรากฏใช้	9.01 %

ส่วนคำไทยที่พบอีก 2 คำแม้ว่าจะมีความถี่ในการใช้น้อย แต่ก็ก็เป็นคำไทยที่ถูกนำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิว ได้แก่

<i>ná:</i>	(น้องของแม่)	ปรากฏใช้	1.76 %
<i>mé:</i>	(แม่)	ปรากฏใช้	0.22 %

5.2.2.6 อาชีพ/ตำแหน่ง คำที่พบในข้อมูลมีดังนี้

ตารางที่ 5.6 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทอาชีพ/ตำแหน่งที่พบในผู้พูดอายุน้อย

ลำดับ	อาชีพ/ตำแหน่ง	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>tshā:</i> ŋ	(ช่าง)	8	29.63
2.	<i>sīnsē:</i>	'อาจารย์'	7	25.93
3.	<i>thāwkè:</i>	'เจ้าของร้าน' (เพศชาย)	5	18.52
4.	<i>pā:</i> tōā:n	(อาจารย์)	4	14.81
5.	<i>thāwkè:</i> niá:	'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง)	3	11.11
รวม			27	100.00

ตารางที่ 5.6 แสดงว่ามีคำไทย 2 คำที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยผู้พูดที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน คำไทยดังกล่าวได้แก่

<i>tchā:n</i>	(ช่าง)	ปรากฏใช้	26.63 %
<i>pā:tcā:n</i>	(อาจารย์)	ปรากฏใช้	14.81 %

คำไทยทั้ง 2 คำนี้เป็นคำไทยที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยผู้พูดที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนพูดกับผู้ฟังที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนเหมือนกัน แต่ผู้ฟังมีลักษณะของความเป็นไทยในตัวมากกว่า ดังนั้นผู้พูดจึงใช้คำเรียกขานไทยเรียกผู้ฟัง

5.2.2.7 คำเรียกญาติ+ชื่อ คำที่พบในข้อมูลเรียงลำดับจากคำที่มีความถี่มากที่สุดลงปดังตารางที่ 5.7 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 5.7 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ+ชื่อที่พบในผู้พูดอายุน้อย

ลำดับ	คำเรียกญาติ+ชื่อ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>tɕə̀:</i> + ชื่อ	'พี่' (เพศหญิง)	46	34.32
2.	<i>phí:</i> + ชื่อ	(พี่)	39	29.10
3.	<i>nó:n</i> + ชื่อ	(น้อง)	19	14.17
4.	<i>hiā:</i> + ชื่อ	'พี่' (เพศชาย)	17	12.68
5.	<i>tí:</i> + ชื่อ	'น้องหรือเด็ก' (เพศชาย)	6	4.48
6.	<i>pí:</i> + ชื่อ	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศหญิง)	4	2.98
7.	<i>kǔ:</i> + ชื่อ	'พี่หรือน้องของแม่' (เพศชาย)	3	2.14
รวม			134	100.00

ตารางที่ 5.7 แสดงว่ามีคำไทย 2 คำที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว และยังมีความถี่ในการใช้มากเป็นอันดับที่ 2 และอันดับที่ 3 ได้แก่

<i>phí:</i> + ชื่อ	(พี่)	ปรากฏใช้	29.10 %
<i>nó:n</i> + ชื่อ	(น้อง)	ปรากฏใช้	14.17 %

คำไทยที่พบทั้ง 2 คำนี้แสดงว่า *phí:*+ ชื่อ (พี่) มีความถี่ในการใช้มากกว่าคำว่า *nó:n*+ ชื่อ(น้อง) ซึ่งสอดคล้องกับคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติที่เป็นคำไทยที่พบในผู้พูด

อายุน้อยว่า คำว่า *phī:* (พี) เป็นคำเรียกขานที่มีความถี่ในการใช้มากกว่าคำว่า *nó:ŋ* (น้อง) เหตุที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยได้เคยกล่าวถึงแล้วใน 3.4.2

5.2.2.8 อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ คำที่พบในข้อมูลคือ *təhā:ŋ+ชื่อ* (ช่าง) เป็นคำไทยที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยผู้พูดที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งสอดคล้องกับคำเรียกขานประเภทอาชีพ/ตำแหน่งดังกล่าวไว้ใน 5.2.2.6

5.2.3 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุมาก

รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุมากมีเพียง 3 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม สรรพนาม+ชื่อ และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ คำเรียกขานเฉพาะเจาะจงที่พบในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

5.2.3.1 สรรพนาม คำที่พบในข้อมูล ได้แก่

<i>nǔ:</i>	(หนู)	ปรากฏใช้	52 %
<i>khūn</i>	(คุณ)	ปรากฏใช้	48 %

5.2.3.2 สรรพนาม+ชื่อ คำที่พบในข้อมูล คือ

khūn + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)

5.2.3.3 คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ คำที่พบในข้อมูล คือ

pā: + khūn + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆ อีกที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทย เพราะคำที่นำมาใช้เรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วมีคำไทยรวมอยู่ด้วยเช่นเดียวกับที่พบในผู้พูดอายุน้อย แต่ที่พบในผู้พูดอายุมากมีเพียง 3 รูปแบบ ได้แก่ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และ คำเรียกญาติ+ชื่อ ผู้วิจัยได้จำแนกคำเฉพาะเจาะจงของแต่ละรูปแบบให้เห็นดังนี้

5.2.3.4 คำเรียกญาติ คำที่พบในข้อมูลที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 5.4 มี

คำไทยเพียง 2 คำที่เป็นคำไทยที่ถูกนำมาใช้ ดังนี้

<i>nó:ŋ</i>	(น้อง)	ปรากฏใช้	6.36 %
<i>phī:</i>	(พี)	ปรากฏใช้	4.14 %

เมื่อเทียบกับคำไทยที่พบในผู้พูดอายุน้อยแล้วมีจำนวนน้อยกว่า คือ คำไทยที่พบในผู้พูดอายุมากมี 2 คำ แต่ที่พบในผู้พูดอายุน้อยมี 4 คำ แม้ความถี่ที่ปรากฏจะน้อยก็ตามแต่ก็เป็นคำไทยที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว

5.2.3.5 อาชีพ/ตำแหน่ง คำที่พบในข้อมูลมีดังนี้

ตารางที่ 5.8 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทอาชีพ/ตำแหน่งที่พบในผู้พูดอายุมาก

ลำดับ	อาชีพ/ตำแหน่ง	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>thâwkè:</i>	'เจ้าของร้าน' (เพศชาย)	23	34.85
2.	<i>thâwkè:niá:</i>	'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง)	17	25.76
3.	<i>sīnsē:</i>	'อาจารย์'	12	18.18
	<i>kōwniá:</i>	'คนมีฐานะ' (เพศหญิง)	12	18.18
4.	<i>tshá:ŋ</i>	(ช่าง)	2	3.03
รวม				100.00

คำที่พบในข้อมูลที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 5.8 มีคำไทยเพียงคำเดียวที่นำมาใช้คือคำว่า *tshá:ŋ* (ช่าง)

5.2.3.6 คำเรียกญาติ+ชื่อ คำที่พบในข้อมูลเรียงลำดับจากคำที่มีความถี่มากที่สุดลงไปถึงตารางที่ 5.9 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 5.9 ความถี่ของคำเรียกขานประเภทคำเรียกญาติ+ชื่อที่พบในผู้พูดอายุมาก

ลำดับ	คำเรียกญาติ+ชื่อ	ความหมาย	ความถี่	ร้อยละ
1.	<i>hiā:+ ชื่อ</i>	'พี่' (เพศชาย)	51	57.30
2.	<i>tshê:+ ชื่อ</i>	'พี่' (เพศหญิง)	27	30.34
3.	<i>phī:+ ชื่อ</i>	(พี่)	8	8.99
4.	<i>nó:ŋ+ ชื่อ</i>	(น้อง)	3	3.37
รวม			89	100.00

ตารางที่ 5.9 แสดงว่ามีคำเรียกขาน 2 คำที่เป็นคำไทย ได้แก่

<i>phī:+ ชื่อ</i>	(พี่)	ปรากฏใช้	8.99 %
<i>nó:ŋ+ ชื่อ</i>	(น้อง)	ปรากฏใช้	3.37 %

เมื่อเปรียบเทียบกับคำไทยที่พบในผู้พูดอายุน้อยแล้วพบว่า มีจำนวนของคำไทยที่ใช้เท่ากันคือ *phîː + ชื่อ (พี่)* และ *นอːง + ชื่อ (น้อง)* แต่ความถี่ของการใช้มีปริมาณต่างกันมาก กล่าวคือ ความถี่ของคำไทยทั้ง 2 คำนี้ที่พบในผู้พูดอายุน้อยมีความถี่ในการใช้มากกว่าที่พบในผู้พูดอายุมาก

5.2.4 สรุปรูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก

รูปแบบคำเรียกขานที่แสดงว่าผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยแสดงให้เห็นในตารางที่ 5.10 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 5.10 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก

ผู้พูดอายุน้อย	ผู้พูดอายุมาก
1. สรรพนาม	1. สรรพนาม
2. สรรพนาม+ชื่อ	2. สรรพนาม+ชื่อ
3. คำนำหน้า+สรรพนาม	3. คำนำหน้า+สรรพนาม
4. คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ	4. คำเรียกญาติ
5. คำเรียกญาติ	5. อาชีพ
6. อาชีพ	6. คำเรียกญาติ+ชื่อ
7. คำเรียกญาติ+ชื่อ	
8. อาชีพ+ชื่อ	

ตารางที่ 5.10 แสดงว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากมีดังนี้ รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลในผู้พูดอายุน้อยมี 4 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้า+สรรพนาม และคำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ รวมกับรูปแบบอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยโดยการนำคำไทยมาใช้อีก 4 รูปแบบ ได้แก่ คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง คำเรียกญาติ+ชื่อ และอาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ รวมทั้งหมดเป็น 8 รูปแบบ ส่วนรูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลในผู้พูดอายุมากมีเพียง 3 รูปแบบ รวมกับรูปแบบอื่นๆ ที่มีการนำคำไทยมาใช้อีก 3 รูปแบบ รวมเป็น 6 รูปแบบ ซาดอีก 2 รูปแบบเมื่อเทียบกับที่พบในผู้พูดอายุน้อย รูปแบบที่ขาดไปได้แก่ คำนำหน้า+สรรพนาม และ อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ

รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากไทยในผู้พูดอายุน้อยมีมากกว่าที่พบในผู้พูดอายุมาก อีกทั้งคำไทยที่ใช้ในผู้พูดอายุน้อยก็ยังมีมากกว่า เช่น คำเรียกญาติไทยที่พบในผู้พูดอายุน้อย ได้แก่ *phī:* (พี่), *nó:ŋ* (น้อง), *ná:* (น้องของแม่) และ *mé:* (แม่) แต่คำไทยที่พบในผู้พูดอายุมากมีเพียง *phī:* (พี่) และ *nó:ŋ* (น้อง) เป็นต้น ดังนั้นคำเรียกขานที่ใช้ในผู้พูดอายุน้อยแสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้ในผู้พูดอายุมาก

5.3 สรุปการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูด

5.3.1 การใช้คำเรียกขานโดยผู้พูดอายุน้อยซึ่งหมายถึง รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 12-40 ปี ส่วนการใช้คำเรียกขานโดยผู้พูดอายุมากซึ่งหมายถึง รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป การใช้คำเรียกขานโดยผู้พูดอายุน้อย และผู้พูดอายุมากมีรูปแบบคำเรียกขานที่พบมาก 3 อันดับแรกเหมือนกันคือ มีการใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด รองลงมาคือ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ และ ชื่อ ตามลำดับ

5.3.2 รูปแบบคำเรียกขานที่พบในผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมากแสดงให้เห็นว่าการใช้ คำนำหน้า เป็นส่วนประกอบนำหน้าคำเรียกขานอื่นๆ เริ่มมีแนวโน้มในการใช้ลดน้อยลงในผู้พูดอายุน้อยเมื่อเทียบกับผู้พูดอายุมาก แสดงว่าผู้พูดอายุน้อยเห็นความสำคัญของการใช้คำนำหน้าในภาษาจีนแต่จืดจางน้อยลง

5.3.3 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยในผู้พูดอายุน้อยมี 4 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้า+สรรพนาม และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ นอกจากนี้แล้วยังมีรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆ อีก 4 รูปแบบที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทย เพราะคำที่นำมาใช้เรียกขานในภาษาจีนแต่จืดมีคำไทยรวมอยู่ด้วย รูปแบบดังกล่าวคือ คำเรียกญาติ ซึ่งได้แก่คำว่า *phī:* (พี่), *nó:ŋ* (น้อง), *ná:* (น้องของแม่) และ *mé:* (แม่) อาชีพ/ตำแหน่ง ได้แก่คำว่า *tchā:ŋ* (ช่าง) และ *pā:tēā:n* (อาจารย์) คำเรียกญาติ+ชื่อ ได้แก่คำว่า *phī: + ชื่อ* (พี่) และ *nó:ŋ + ชื่อ* (น้อง) และ อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ ได้แก่คำว่า *tchā:ŋ + ชื่อ* (ช่าง)

5.3.4 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยในผู้พูดอายุมากมี 3 รูปแบบ ได้แก่ สรรพนาม สรรพนาม+ชื่อ และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ นอกจากนี้ยังมีรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆ อีกที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทย เพราะคำที่นำมาใช้เรียกขานในภาษา

จีนแต่จีวมีคำไทยรวมอยู่ด้วยเช่นเดียวกับที่พบในผู้พูดอายุน้อย แต่ที่พบในผู้พูดอายุมากมีเพียง 3 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ ได้แก่คำว่า *phī:* (พี่) และ *นอ:ง* (น้อง) อาชีพ/ตำแหน่ง ได้แก่คำว่า *tchā:ง* (ช่าง) และคำเรียกญาติ+ชื่อ ได้แก่คำว่า *phī:*+ ชื่อ (พี่) และ *นอ:ง*+ ชื่อ (น้อง)

5.3.5 จากทวิเคราะห์พบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยในผู้พูดอายุน้อยมีมากกว่าที่พบในผู้พูดอายุมาก รวมทั้งคำไทยที่ใช้ในผู้พูดอายุน้อยก็ยังมีมากกว่าที่พบในผู้พูดอายุมาก และมีแนวโน้มว่ารูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย ต่อไปอาจเป็นที่นิยมใช้กันมากในภาษาจีนแต่จีวในผู้พูดทั้ง 2 กลุ่มอายุจนรูปแบบดังกล่าวกลายเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาจีนแต่จีว โดยไม่ต้องแยกว่าเป็นรูปแบบคำเรียกขานของไทย สรุปแล้วคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยแสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุมาก ข้อสรุปนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมาก

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วโดยการเก็บข้อมูลจากการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของคนไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วในเยาวราช เพื่อหาโครงสร้างและรูปแบบคำเรียกขานที่มีในภาษาจีนแต้จิ๋ว อีกทั้งยังศึกษาถึงอิทธิพลของความสัมพันธ์แบบต่างๆ ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่มีต่อการใช้คำเรียกขาน และความสัมพันธ์ระหว่างคำเรียกขานกับอายุของผู้พูด ผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

6.1.1 จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วพบว่า ส่วนประกอบของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วประกอบด้วยส่วนประกอบใหญ่ 1 ส่วน คือส่วนที่เป็นคำเรียกขาน ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญได้แก่

6.1.1.1 สรรพนาม ได้แก่ คำว่า *khūn* (คุณ) และ *nǎ:* (หนู)

6.1.1.2 คำเรียกญาติ เช่น *pɛ?* 'พี่ของพ่อ' (เพศชาย), *mā:* 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่', *pá:* 'พ่อ' เป็นต้น

6.1.1.3 อาชีพตำแหน่ง เช่น *thāwkè:* 'เจ้าของร้าน' (เพศชาย), *thāwkè:niá:* 'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง) เป็นต้น

6.1.1.4 ชื่อ เช่น *mā:j*, *phrē:*, *sūnī:*, *hiá:ŋ*, *ŋǎ:w*

เป็นต้น

ส่วนประกอบที่สำคัญดังกล่าวอาจมี คำนำหน้า ได้แก่ /*pā:*/ ปรากฏเป็นส่วนประกอบนำหน้าหรือไม่ก็ได้

ผลการวิเคราะห์ที่ได้ว่าคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วประกอบด้วยส่วนประกอบ 1 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นคำเรียกขาน ต่างไปจากผลที่ได้ในการศึกษาเรื่องคำเรียกขานในภาษาไทยของ ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ที่พบว่าคำเรียกขานในภาษาไทย

ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือส่วนที่ต้องปรากฏได้แก่คำเรียกขาน และส่วนที่ปรากฏหรือไม่ก็ได้ ได้แก่คำลงท้าย

6.1.2 รูปแบบคำเรียกขานที่พบในภาษาจีนแต้จิ๋วมีทั้งหมด 13 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเดียว 4 รูปแบบ และรูปแบบผสมอีก 9 รูปแบบ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบเพียงส่วนเดียว คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน และคำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ในแต่ละประเภทมีรูปแบบคำเรียกขาน ดังนี้

6.1.2.1 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบเพียงส่วนเดียว ได้แก่

ก.สรรพนาม ได้แก่ *nǚ*: (หนู) และ *khūn* (คุณ)

ข.คำเรียกญาติ เช่น *mā*: 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่', *pá*: 'พ่อ', *pèp* 'พี่ของพ่อ' (เพศชาย) เป็นต้น

ค.อาชีพ/ตำแหน่ง เช่น *thâwkè:niá*: 'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง), *sīnsē*: 'อาจารย์' เป็นต้น

ง. ชื่อ เช่น *bī*:, *tǐw*, *phīm*, *kiā:ŋ*, *kimlán* เป็นต้น

6.1.2.2 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วน ได้แก่

ก. คำนำหน้า+สรรพนาม ได้แก่ *pā:nǚ*: (หนู)

ข. คำนำหน้า+คำเรียกญาติ เช่น *pā:kōŋ* 'พ่อของพ่อ พ่อของแม่', *pā:mā*: 'แม่ของพ่อ แม่ของแม่', *pā:hiā*: 'พี่' (เพศชาย) เป็นต้น

ค. คำนำหน้า+อาชีพ/ตำแหน่ง เช่น *pā:thâwkè*: 'เจ้าของร้าน' (เพศชาย), *pā:thâwkè:niá*: 'เจ้าของร้าน' (เพศหญิง), *pā:kōwniá*: 'คนมีฐานะ' (เพศหญิง) เป็นต้น

ง. คำนำหน้า+ชื่อ ได้แก่ *pā*: + ชื่อ

จ. สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *khūn*+ชื่อ (คุณ+ชื่อ)

ฉ. คำเรียกญาติ+ชื่อ เช่น *teé*:+ชื่อ 'พี่' (เพศหญิง), *hiā*:+ ชื่อ 'พี่' (เพศชาย) เป็นต้น

ช. อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ ได้แก่ *tchā:ŋ*+ชื่อ (ช่าง + ชื่อ) และ *thâwkè*:+ชื่อ 'เจ้าของร้าน' (เพศชาย)+ชื่อ

6.1.2.3 คำเรียกขานประเภทที่มีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

- ก. คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ $P\bar{a}:+kh\bar{u}n$ +ชื่อ (คุณ+ชื่อ)
- ข. คำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ เช่น $P\bar{a}:hi\bar{a}:$ + ชื่อ 'พี่' (เพศชาย), $P\bar{a}:k\bar{u}n:$ + ชื่อ 'น้า' (เพศชาย) เป็นต้น

6.1.3 จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งเอาไว้ว่าลักษณะเด่นของระบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดโดยคนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชคือ มีการใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ภาพโดยรวมแล้วพบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุด ได้แก่ คำเรียกญาติ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ และคำเรียกญาติ+ชื่อ รูปแบบเหล่านี้ล้วนแต่มีคำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน ดังนั้นคำเรียกขานที่คนไทยเชื้อสายจีนในเยาวราชใช้เรียกขานกันมากที่สุดคือ คำเรียกญาติ ผลสรุปข้อนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

การใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุดในภาษาจีนแต้จิ๋วนั้นคล้ายคลึงกับงานวิจัยที่ผ่านมาของวิไลวรรณ เชาวลิต (2535) สุริยา สอดส่องกฤษ (2541) และ บัณฑิตวรรณ วงศ์จร (2542) ซึ่งต่างก็พบคำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด ในภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาเขมรเหนือ และภาษาไทยของกลุ่มวัยรุ่น แต่ผลการวิเคราะห์ที่ได้นี้ต่างจากการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยของ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศกัทธิ์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) ที่พบว่าการใช้คำนำหน้าเป็นคำเรียกขานมากที่สุด ผลที่แตกต่างกันนี้อาจเป็นเพราะภาษาที่ใช้มีความแตกต่างกัน งานของผู้วิจัยเป็นคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วไม่ใช่ภาษาไทย และด้วยวิธีการเก็บข้อมูลแบบสังเกตก็เป็นไปได้ที่ทำให้ผลสรุปที่ได้มีความต่างจากการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย

6.1.4 จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการปนภาษาพบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่แสดงให้เห็นว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วมีการปนภาษาโดยใช้รูปแบบไทยนั้นมี 4 รูปแบบ ดังนี้

- 6.1.4.1 สรรพนาม ได้แก่ $kh\bar{u}n$ (คุณ) และ $n\bar{u}n:$ (หนู)
- 6.1.4.2 สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ $kh\bar{u}n$ + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)
- 6.1.4.3 คำนำหน้า+สรรพนาม ได้แก่ $P\bar{a}:+n\bar{u}n:$ (หนู)
- 6.1.4.4 คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ $P\bar{a}+kh\bar{u}n$ +ชื่อ (คุณ + ชื่อ)

แม้ว่ารูปแบบเหล่านี้จะมีความถี่ในการใช้ไม่มากเมื่อเทียบกับรูปแบบอื่นๆ แต่ก็ถือว่าเป็นรูปแบบที่แสดงให้เห็นถึงการปนภาษาโดยนำรูปแบบไทยมาใช้ในภาษาจีนแต้จิ๋ว เพราะรูปแบบดังกล่าวมีสรรพนามเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน ซึ่งสรรพนามที่พบล้วนแต่เป็นคำไทยและสำหรับภาษาจีนแต้จิ๋วก็ไม่ใช้สรรพนามเป็นคำเรียกขานด้วย

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบอื่นๆ อีกที่พบว่ามีการนำคำไทยมาใช้ปนในภาษาจีนแต้จิ๋ว รูปแบบดังกล่าว คือ คำเรียกญาติ เช่น *phī:ŋ* (พี่), *nó:ŋ* (น้อง) *อาซี้พ/ตำแหน่ง* ได้แก่ *tehā:ŋ* (ช่าง) และ *Pā:tcā:n* (อาจารย์) รวมทั้ง ชื่อ ต่างๆ เช่น *rānjā:, phājrin, phánōm, bī:, kiā:ŋ, kīmlán* เป็นต้น ข้อสรุปนี้ตรงกับที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วมีการปนภาษาโดยใช้รูปแบบไทย

6.1.5 การสนทนาในบางครั้งเมื่อผู้พูดต้องการเริ่มต้นการสนทนากับผู้ฟัง ผู้พูดอาจไม่เรียกขานผู้ฟังก่อน การไม่ใช้คำเรียกขานจึงมีปรากฏในการสนทนา เนื่องจากผู้พูดรู้จักกับผู้ฟังและมีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี จึงไม่จำเป็นที่ผู้พูดจะเรียกขานผู้ฟังก่อน หรือเมื่อผู้พูดกับผู้ฟังไม่รู้จักกัน ผู้พูดก็อาจไม่เรียกขานผู้ฟัง เพราะผู้พูดไม่แน่ใจว่าควรจะใช้คำเรียกขานประเภทใดเรียกขานผู้ฟัง

6.1.6 การใช้คำเรียกขานแตกต่างกันไปตามบทบาทของผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งถูกแบ่งออกตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง 3 แบบคือ ความสัมพันธ์แบบสมดุลง ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง และความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง การใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

6.1.6.1 ความสัมพันธ์แบบสมดุลง แบ่งออกเป็น 3 บทบาท ได้แก่

- ก. เพื่อนพูดกับเพื่อน
- ข. คนรู้จักพูดกับคนรู้จัก
- ค. คนไม่รู้จักพูดกับคนไม่รู้จัก

ผลของการใช้คำเรียกขานตามบทบาทดังกล่าว แสดงให้เห็นในตารางที่ 6.1

ข้างล่างนี้

ตารางที่ 6.1 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามบทบาทในความสัมพันธ์แบบสมมูล

บทบาทผู้พูด	คำเรียกขาน
เพื่อน	ชื่อ
คนรู้จัก	คำเรียกญาติ
คนไม่รู้จัก	คำเรียกญาติ

จากตารางที่ 6.1 สรุปให้เห็นว่าเพื่อนใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขาน ส่วนคนรู้จักและคนไม่รู้จักใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขาน และยังพบว่าเพื่อนก็ใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขานกันได้ด้วย เป็นเพราะเพื่อนมีอายุต่างกัน ความถี่ที่ปรากฏจึงอาจเป็นความถี่ของส่วนนี้ แต่ผู้วิจัยพิจารณาจากความถี่ที่สูงที่สุดของแต่ละบทบาทเป็นหลักในการวิเคราะห์ ดังนั้น ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบสมมูลโดยผู้พูดที่ให้ความสนิทสนมกับผู้ฟังมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่าในความสัมพันธ์แบบสมมูลใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด ในทางกลับกันหากใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขาน แสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมกับผู้ฟังน้อยมาก เหมือนกับที่ปัทมวรรณ วงศ์จร (2542) ได้ศึกษาไว้ คำอธิบายข้างต้นสามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงปัจจัยความสนิทสนมที่เป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวในความสัมพันธ์แบบสมมูล ดังนี้

แผนภูมิที่ 6.1 ปัจจัยความสนิทสนมที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบสมมูล

แผนภูมิที่ 6.1 แสดงปัจจัยความสนิทสนมที่เป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วในความสัมพันธ์แบบสมมูล ผลสรุปนี้สอดคล้องกับผลสรุปที่ได้ในงานวิจัยของ ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิตย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ว่ามีความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบสมมูล

6.1.6.2 ความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล แบ่งออกเป็น 2 บทบาท ได้แก่

ก. ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

ข. ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่

ผลของการใช้คำเรียกขานตามบทบาทดังกล่าวแสดงในตารางที่ 6.2

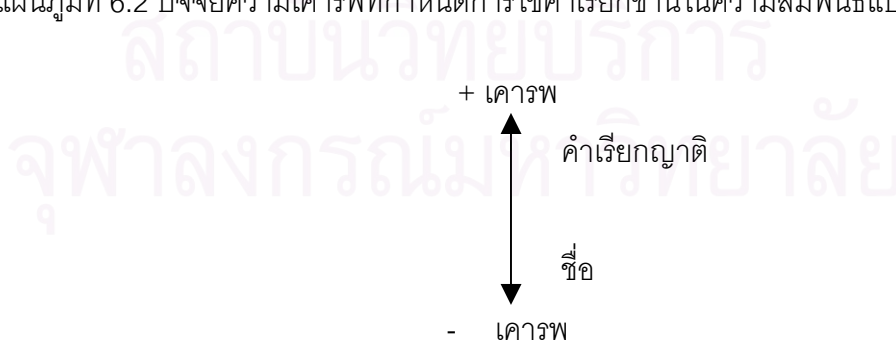
ตารางที่ 6.2 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามบทบาทในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล

บทบาทผู้พูด	คำเรียกขาน
ญาติผู้ใหญ่	ชื่อ
ญาติผู้น้อย	คำเรียกญาติ

ตารางที่ 6.2 แสดงว่าญาติผู้ใหญ่ใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานเรียกญาติผู้น้อย ส่วนญาติผู้น้อยใช้ คำเรียกญาติ เรียกขานญาติผู้ใหญ่ ดังนั้น ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลเพื่อแสดงความมีสถานภาพที่สูงกว่าของผู้พูด (ในที่นี้คือผู้พูดที่มีบทบาทเป็นญาติผู้ใหญ่) ดังที่ ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531:43) กล่าวถึงการใช้ชื่อว่า “การใช้ชื่อนั้นเป็นคำที่ผู้พูดจะใช้เรียกคนที่เท่ากันหรือต่ำกว่าเท่านั้น เป็นเครื่องหมายแสดงความไม่เคารพหรือเท่าเทียม” ถ้าหากเลียงการใช้ ชื่อ ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลจะแสดงถึงความเคารพที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง (ในที่นี้หมายถึงญาติผู้น้อยเคารพญาติผู้ใหญ่) ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลมีการใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุด

คำอธิบายข้างต้นสามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงปัจจัยความเคารพที่เป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลดังนี้

แผนภูมิที่ 6.2 ปัจจัยความเคารพที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล

แผนภูมิที่ 6.2 แสดงปัจจัยความเคารพที่เป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋วในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล ผลสรุปนี้สอดคล้องกับผลสรุปที่ได้ในงานวิจัยของ

ม.ร.ว. กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ว่ามีความเคารพเป็นปัจจัยกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล

6.1.6.3 ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง แบ่งออกเป็น 2 บทบาท ได้แก่

ก. ผู้ให้บริการพูดกับผู้รับบริการ

ข. ผู้รับบริการพูดกับผู้ให้บริการ

ผลของการใช้คำเรียกขานตามบทบาทดังกล่าวแสดงในตารางที่ 6.3 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 6.3 รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้ตามบทบาทในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง

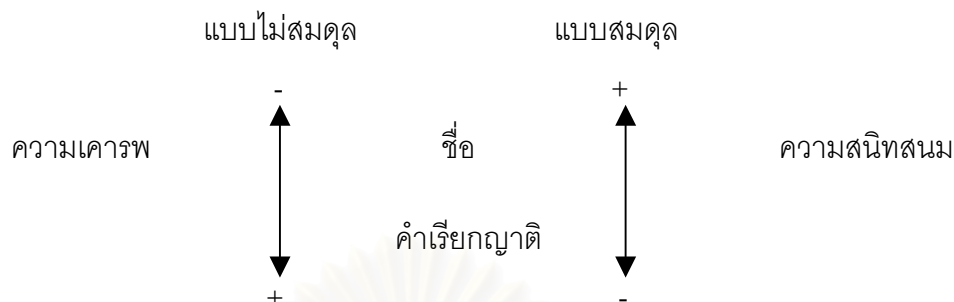
บทบาทผู้พูด	คำเรียกขาน
ผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ
ผู้รับบริการ	คำเรียกญาติ

ตารางที่ 6.3 แสดงว่าทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขาน ดังนั้น คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ดังที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้

6.1.7 รูปแบบคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดและสม่ำเสมอในความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่กำหนดมีอยู่ 2 รูปแบบคือ คำเรียกญาติ และ ชื่อ ซึ่งมีความเคารพและความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนดการใช้คำเรียกขานดังกล่าว ทำให้สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่าเมื่อผู้พูดเรียกผู้ฟังด้วย ชื่อ ในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล แสดงว่าผู้พูดไม่ให้ความเคารพผู้ฟัง หากใช้เรียกผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบสมมูลแสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมกับผู้ฟังมาก แต่ในทางกลับกันเมื่อผู้พูดเรียกผู้ฟังด้วย คำเรียกญาติ ในความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล แสดงว่าผู้พูดให้ความเคารพผู้ฟังมาก หากใช้เรียกผู้ฟังในความสัมพันธ์แบบสมมูล แสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมกับผู้ฟังน้อยมาก ดังจะเห็นได้ชัดเจนขึ้นในความสัมพันธ์แบบเป็นกลางที่ผู้พูดกับผู้ฟังไม่แสดงความรู้จักกันเป็นส่วนตัว ไม่แสดงความสนิทสนมต่อกันจึงใช้คำเรียกญาติเป็นคำเรียกขาน

คำอธิบายข้างต้นนี้สามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงปัจจัยความเคารพและความสนิทสนมที่เป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานทั้ง 2 รูปแบบดังนี้

แผนภูมิที่ 6.3 ปัจจัยที่กำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีว

แผนภูมิที่ 6.3 สรุปว่าปัจจัยความเคารพและความสนิทสนมเป็นตัวกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จีว ผลสรุปนี้สอดคล้องกับผลสรุปที่ได้ในงานวิจัยของ ม.ร.ว. กัลยา ดิงศรัทีย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) ว่าความเคารพและความสนิทสนมเป็นปัจจัยกำหนดการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย

6.1.8 การศึกษาการใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูดทำให้เห็นแนวโน้มของการใช้ คำนำหน้า ที่เป็นส่วนประกอบนำหน้าคำเรียกขานประเภทอื่นๆ ว่ามีความถี่ในการใช้ลดน้อยลงในผู้พูดอายุน้อย เห็นได้จากปริมาณความถี่ของการใช้คำนำหน้าเป็นส่วนประกอบนำหน้าคำเรียกขานอื่นๆ ในผู้พูดอายุน้อยมีความถี่น้อยกว่าในผู้พูดอายุมาก (ดังได้กล่าวไว้ใน 5.2) เช่น คำนำหน้า+ชื่อ คำนำหน้า+อาชีพ/ตำแหน่ง เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการใช้คำนำหน้าเริ่มมีความสำคัญลดน้อยลงในผู้พูดอายุน้อย

การใช้คำนำหน้าถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นจีนแต่จีว หากผู้พูดอายุน้อยไม่รักษาคำนำหน้าไว้ ต่อไปเมื่อถึงคนรุ่นหลังก็อาจจะไม่พบว่ามีการใช้คำนำหน้าเป็นส่วนประกอบหนึ่งของคำเรียกขานอีก

6.1.9 การศึกษาคำเรียกขานที่มีความสัมพันธ์กับอายุของผู้พูดเพื่อแสดงให้เห็นถึงการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยของการใช้คำเรียกขานโดยผู้พูดที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มอายุ คือ ผู้พูดอายุน้อย และผู้พูดอายุมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยผู้พูดอายุมาก ผลของการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

6.1.9.1 รูปแบบคำเรียกขานที่พบมากที่สุดและผู้พูดอายุน้อย (หมายถึงผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 20-40 ปี) และผู้พูดอายุมาก (หมายถึงผู้พูดที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป) มีรูปแบบเหมือนกันคือใช้ คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานมากที่สุดดังแสดงผลในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 รูปแบบคำเรียกขานที่พบมากที่สุดและผู้พูดอายุน้อยและผู้พูดอายุมาก

อายุ	คำเรียกขาน
ผู้พูดอายุน้อย (12-40 ปี)	คำเรียกญาติ
ผู้พูดอายุมาก (41 ปีขึ้นไป)	คำเรียกญาติ

6.1.9.2 ผลการวิเคราะห์การใช้คำเรียกขานตามอายุของผู้พูดตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่า คำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมากกว่าคำเรียกขานที่ใช้โดยกลุ่มคนอายุมากนั้น ผู้วิจัยพบว่าการใช้คำเรียกขานเป็นเครื่องยืนยันอย่างหนึ่งว่าคนอายุน้อยได้รับอิทธิพลจากไทยมากกว่าคนอายุมากจริง เพราะรูปแบบที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยในผู้พูดอายุน้อยมี 4 รูปแบบ แต่ที่พบในผู้พูดอายุมากมีเพียง 3 รูปแบบเท่านั้น รวมทั้งคำไทยที่ปรากฏในรูปแบบอื่นๆ ที่พบในผู้พูดอายุน้อยก็ยังมีมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคำไทยที่พบในผู้พูดอายุมากอีกด้วยดังรายละเอียดที่จะแสดงต่อไป

6.1.9.3 รูปแบบของคำเรียกขานที่แสดงให้เห็นว่าภาษาจีนแต้จิ๋วได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย คือรูปแบบที่คนไทยเชื้อสายจีนรับมาใช้เป็นคำเรียกขาน รวมทั้งรับมาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของคำเรียกขานในภาษาจีนแต้จิ๋ว (ดังได้กล่าวแล้วใน 6.1.4) รูปแบบดังกล่าวที่พบในผู้พูดอายุน้อยมี 4 รูปแบบ ดังนี้

ก. สรรพนาม ได้แก่ *khūn* (คุณ) และ *nū:* (หนู)

ข. สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *khūn* + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)

ค. คำนำหน้า+สรรพนาม ได้แก่ *pā:* + *nū:* (หนู)

ง. คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *pā+khūn*+ชื่อ (คุณ + ชื่อ)

นอกจากรูปแบบเหล่านี้แล้วยังพบว่ามีคำไทยที่คนไทยเชื้อสายจีนรับมาใช้ในรูปแบบอื่นๆ อีก ดังนี้

จ. คำเรียกญาติ ได้แก่ *phī:* (พี่), *nó:* (น้อง), *ná:* (น้องของแม่) และ *mé:* (แม่)

ฉ. อาชีพ/ตำแหน่ง ได้แก่ *təhā:* (ช่าง) และ *pā:təā:n* (อาจารย์)

ข. คำเรียกญาติ+ชื่อ ได้แก่ *phī: + ชื่อ(พี่)* และ *nó:ŋ + ชื่อ(น้อง)*

ข. อาชีพ/ตำแหน่ง+ชื่อ ได้แก่ *tshā:ŋ + ชื่อ (ช่าง)*

6.1.9.4 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยในผู้พูดอายุ
มากมี 3 รูปแบบ ดังนี้

ก.สรรพนาม ได้แก่ *khūn (คุณ)* และ *nū: (หนู)*

ข. สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *khūn + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)*

ค. คำนำนาน้ำ+สรรพนาม+ชื่อ ได้แก่ *pā + khūn + ชื่อ (คุณ + ชื่อ)*

นอกจากรูปแบบดังกล่าวแล้วยังมีรูปแบบคำเรียกขานอื่นๆที่พบว่ามีกรนำคำไทย
มาใช้อีก 3 รูปแบบ ดังนี้

ง. คำเรียกญาติ ได้แก่ *phī: (พี่)* และ *nó:ŋ (น้อง)*

จ. อาชีพ/ตำแหน่ง ได้แก่ *tshā:ŋ (ช่าง)*

ฉ. คำเรียกญาติ+ชื่อ ได้แก่ *phī: + ชื่อ(พี่)* และ *nó:ŋ + ชื่อ(น้อง)*

6.2 อภิปรายผล

6.2.1 ผลการวิเคราะห์การใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง
นั้น ในส่วนที่เป็นความสัมพันธ์แบบสมมูล พบว่า ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่แสดงว่าผู้พูดมีความสนิท
สนมกับผู้ฟัง ชื่อเท็จจริงนี้เหมือนกับที่พบในผลงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานในสังคม
ไทย คือ การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ที่ศึกษาโดยม.ร.ว.กัลยา ดิงศภทิพย์
และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสของ
จุฑารัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์ (2537) การใช้คำเรียกขานของข้าราชการทหารบกไทยใน
กรุงเทพมหานครที่จุไรรัตน์ หาญไชโยภูมิ (2538) ได้ศึกษาไว้ รวมทั้งการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่น
ในเขตกรุงเทพมหานครของปัทมวรรณ วงศ์ขจร (2542) ผลงานเหล่านี้ก็แสดงให้เห็นว่า ชื่อ เป็นคำ
เรียกขานที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังเพื่อแสดงความสนิทสนมสูงสุดในความสัมพันธ์แบบสมมูล

ในทางกลับกันผลการวิจัยนี้แสดงว่า คำเรียกญาติ ใช้เมื่อผู้พูดมีความสนิทสนม
กับผู้ฟังน้อยดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 4 ซึ่งผลการวิเคราะห์เหมือนกับที่ปัทมวรรณ วงศ์ขจร (2542)

พบว่าวัยรุ่นใช้ คำเรียกญาติในหมู่คนไม่คุ้นเคยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการใช้ คำเรียกญาติ แสดงความสนิทสนมน้อยกว่า ชื่อ

6.2.2 ผลการวิเคราะห์ส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบไม่สมดุแสดงว่า คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานเพื่อแสดงว่าผู้พูดให้ความเคารพผู้ฟัง เห็นได้จากการที่ญาติผู้บ่อยใช้คำเรียกญาติมากที่สุดในการเรียกขานญาติผู้ใหญ่ การวิเคราะห์นี้ตรงกับที่พบในผลงานวิจัยการใช้คำเรียกขานในสังคมไทยดังนี้ การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ของวิไลวรรณ เชาวลิต (2535) การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครของปัทมวรรณ วงศ์ขจร (2542) และการใช้คำเรียกขานในภาษาเขมร ณ กรุงไพลิน ประเทศกัมพูชาของบุษยา ชุตินจระ (2544) ผลงานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คำเรียกญาติ เป็นคำเรียกขานที่แสดงถึงความเคารพที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง

ในทางกลับกันผู้วิจัยพบว่า ชื่อ เป็นคำเรียกขานสำหรับผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าใช้เรียกผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า เห็นได้จากการที่ญาติผู้ใหญ่เรียกขานญาติผู้บ่อยด้วย ชื่อ มากที่สุด และญาติผู้บ่อยไม่ใช้ ชื่อ เรียกขานญาติผู้ใหญ่ ผลการวิเคราะห์นี้ตรงกับที่พบในงานวิจัยของม.ร.ว. กัลยา ดิงศภิตย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์(2531) ที่กล่าวว่า “ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่ผู้พูดใช้เรียกคนที่มีสถานภาพเท่าเทียมกันหรือต่ำกว่า” และยังมีผลงานอื่นๆ อีกที่แสดงว่าการใช้ ชื่อ เป็นคำเรียกขานของผู้ที่มีสถานภาพสูงใช้เรียกขานผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า ได้แก่ การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ของวิไลวรรณ เชาวลิต(2535) การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสของจุฑารัตน์ ไฉ่หัตระกุลวัฒน์(2537) และการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครของปัทมวรรณ วงศ์ขจร (2542)

6.2.3 เมื่อพิจารณาภาพรวมแล้ว สรุปได้ว่ารูปแบบคำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่ปรากฏมากที่สุดคือ คำเรียกญาติ ผู้วิจัยตีความว่าการใช้คำเรียกญาติแสดงค่านิยมในสังคมจีนแต่จิว ซึ่งมีความรักใคร่กันฉันญาติพี่น้อง และต้องการแสดงความเป็นคนไทยเชื้อสายจีนเหมือนกัน

6.2.4 การใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวประเภท คำเรียกญาติ มีทั้งคำเรียกญาติที่เป็นคำภาษาจีนแต่จิวเอง และที่เป็นคำภาษาไทย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อคำเรียกญาติปรากฏหลังส่วนประกอบที่เป็น คำนำหน้า จะไม่มีคำเรียกญาติที่เป็นคำภาษาไทยปรากฏหลังคำนำหน้า ได้แก่ คำนำหน้า+คำเรียกญาติ เช่น *pā:tcô: 'พี่'* (เพศหญิง), *pā:hiā: 'พี่'* (เพศชาย), *pā:pə? 'พี่ของพ่อ'* (เพศชาย) เป็นต้น และคำนำหน้า+คำเรียกญาติ+ชื่อ เช่น *pā:+tcô:+ชื่อ 'พี่'* (เพศหญิง), *pā:+hiā:+ชื่อ 'พี่'* (เพศชาย) เป็นต้น รูปแบบคำเรียกขานนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นรูปแบบคำเรียกขานของภาษาจีนแต่จิวที่ไม่มีการปนโดยภาษาไทยเลย และ

ต่อไปก็อาจจะเหลือเพียงรูปแบบนี้เท่านั้นที่เป็นรูปแบบคำเรียกขานภาษาจีนแต่จิว เพราะรูปแบบอื่นๆ ล้วนมีคำไทย หรือชื่อไทยปนทั้งสิ้น

6.2.5 รูปแบบคำเรียกขานที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย ได้แก่ สรรพนาม+ชื่อ คำนำหน้า+สรรพนาม และ คำนำหน้า+สรรพนาม+ชื่อ รวมทั้งรูปแบบอื่นๆที่มีการใช้คำไทยปนอยู่ด้วยนั้น แม้ว่าจะมีความถี่ไม่มากนัก แต่ก็แสดงว่าภาษาไทยได้เข้ามาอิทธิพลต่อภาษาจีนแต่จิวแล้ว ต่อไปรูปแบบเหล่านี้อาจจะไม่ถือว่าเป็นรูปแบบไทยที่คนไทยเชื้อสายจีนรับเข้ามา แต่อาจจะกลายมาเป็นรูปแบบของภาษาจีนแต่จิว โดยที่คนรุ่นหลังอาจมองไม่เห็นว่าเป็นรูปแบบเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะอิทธิพลของภาษาไทย

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 การศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างๆ กันอาจจะได้คำเรียกขานที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยนี้

6.3.2 กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นผู้พูดที่รู้สองภาษา สามารถพูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิว หากมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยและภาษาจีนแต่จิวที่พูดโดยคนไทยเชื้อสายจีนก็จะทำให้ได้ทราบว่าเมื่อคนไทยเชื้อสายจีนพูดภาษาไทยจะใช้คำเรียกขานแบบใด และเมื่อพูดภาษาจีนแต่จิวจะใช้คำเรียกขานแบบใด มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

6.3.3 หากมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการไม่ใช้คำเรียกขานในภาษาจีนแต่จิวที่ใช้โดยคนไทยเชื้อสายจีนด้วยก็จะทำให้ทราบรายละเอียดว่ามีการไม่ใช้คำเรียกขานในกรณีใดบ้าง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา ติงศภักดิ์(ม.ร.ว.) และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธ์. 2531. การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์. รายงานผลการวิจัยโครงการไทยศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กาญจนา นาคสกุล และคนอื่นๆ. 2524. การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- จตุพร ศิริสัมพันธ์. 2529. สรรพนามในบันทึกและจดหมายของโกษาปาน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จตุรรัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์. 2537. การเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไรรัตน์ หาญไชโยภูมิ. 2538. การใช้คำเรียกขานของข้าราชการทหารบกไทยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนิษฐา วิริยะพันธ์. 2533. รูปแบบคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวในภาษาไทย : การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์สังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชเนตตี นวรัตน์. 2541. สี่สั้นเยาวราช. กิณี ฉบับที่ 15 : 84-90
- ถ้วน ลี เสง. 2525. ชาวจีนที่อพยพมายังไทยในระยะแรก. เส้นทางเศรษฐกิจฉบับพิเศษ คนจีนฯ ฉบับที่ 1 : 27-29
- นworรณ พันธ์เมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- บุษยา ชุติจจร. 2544. การใช้คำเรียกขานในภาษาเขมร ณ กรุงไพลิน ประเทศกัมพูชา. วิชาสัมมนาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ และคนอื่นๆ. 2534. ภาษาไทย 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมวรรณ วงศ์จจร. 2542. การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มีชัย เฉียมจินดา. 2534. วิวัฒนาการของระบบคำบุรุษสรรพนามตั้งแต่สมัยสุโขทัย-สมัยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รตญา กอบศิริกาญจน์. 2535. การแปรของวรรณยุกต์สูง-ตก ในภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรีตามตัวแปรทางสังคมบางประการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์. 2532. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลวรรณ เชาวลิต. 2535. การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ :กรณีศึกษานุเคราะห์ในโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศุภฤกษ์ หอมแก้ว. 2540. การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามตัวแปรอายุ และทัศนคติต่อภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาพร วัฒนธรรม. 2544. การใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุริยา สอดส่องกฤษ. 2541. คำเรียกขานในภาษาเขมรเหนือ: การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม กรณีศึกษาตำบลกระสัง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

โสมพิทยา คงตระกูล. 2539. การจำแนกความต่างตามเพศในการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายบอกความสุภาพของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. ภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2545. ภาษาในสังคมไทย: การหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี อรุณเรือง. 2533. การแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ : ตามระดับอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Brown, Roger and A. Gilman. 1960. The Pronouns of Power and Solidarity. Style in language. T.A. Sebok (ed), Massachusetts: M.I.T. Press.

Brown, Roger and Ford, Marguerite. 1964. Address in Culture and Society : A Reader in Linguistics and Anthropology. New York : Harper and Row.

- Campbell, Russell N. 1969. Noun Substitutes in Modern Thai : A Study in Pronominality Netherlands. Mouton.
- Chambers, JK. 1995. Accents in Time. Sociolinguistic Theory. Cambridge, Mass: Basil Blackwell.
- Coats, Jennifer. 1992. Address. International Encyclopedia of Linguistics. New York, Oxford : Oxford University Press.
- Cooke, Joseph R. 1968. Pronominal Reference in Thai, Burmese and Vietnamese. Berkeley: University of California.
- Ervin-Tripp, Susan. 1972. Sociolinguistic rules of address .Sociolinguistics: Selected Reading. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books, Ltd.
- Fang, H.Q. and Heng, J.H. 1983. Social changes and changing address norms in China. Language in Society, 12(4):495-508.
- Fasold, Ralph W. 1990. Sociolinguistics of Language. Oxford, England : Blackwell.
- Gaudart Hyacinth . 1999. The trouble with names : Forms of address in Asia. SNP Editions Pte Ltd. Singapore.
- Labov, W. 1972. On the Mechanism of Linguistic Change. Sociolinguistics Patterns. University of Pennsylvania Press.
- Lambert, Wallace and Tucker, G. Richard. 1976. Tu, vous, usted: A Social-Psychological Study of Address Patterns. Rowley, MA: Newbury House.
- Palakornkul, Angkab. 1972. A Sociolinguistics Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai. Ph.D. Thesis, Faculty of Linguistics, University of Texas.
- Paulston, Christina Bratt. 1976. Pronouns of Address in Swedish : Social Class Semantics and Changing System. Language in Society , 5 : 359-386
- Slobin, Miller, Stephen, and Porter, Lyman. 1968. Forms of address and social relations in a business organization. Journal of Personality and Social Psychology, 8 (3) : 289-293

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุดา หัสสภาคู เกิดวันที่ 3 กันยายน พ.ศ.2520 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ในปีการศึกษา 2542 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย